

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ 2014

Мисија на Банкаџа

Нашаџа цел е да бидеме џомеѓу водечкиџе финансиски институџии во земјаџа.

Да обезбедиме џовисоко ниво на квалитетџи на услугиџе, современа џонуда на нови џродукџии и градење на џтрадиџијаџа на Банкаџа.

Преку ефикасностџа и економичностџа во работењето да оствариме џрофитџи.

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ 2014

Содржина	Страна
Профил на Банката	4
Клучни показатели на работењето	5
Обраќање на Претседателот на Управен одбор	6
Окружување	8
Корпоративно управување и односи со инвеститорите	12
Финансиски резултати	24
Активности по сегменти	30
Управување со ризици	38
Интерни процеси и клучни иницијативи	43
Финансиски извештаи изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување За годината завршена на 31 декември 2014 со извештај на независниот ревизор	48

ПРОФИЛ НА БАНКАТА

НЛБ Тутунска банка АД Скопје е една од водечките банкарски институции во Република Македонија со постојан тренд на пораст и позитивни резултати од основањето до денес. Основана е во 1985 година, а од 1993 година работи како комерцијална банка којашто ги извршува сите банкарски услуги за клиентите од земјата и од странство. Банката спаѓа во групата Големи банки и е трета најголема банка во Република Македонија според нето активата.

Банката е членка на НЛБ Групацјата од 2000 година. Nova Ljubljanska Banka d.d. Љубљана е стратешки акционер со 86,97% учество во вкупниот капитал на Банката.

НЛБ Тутунска банка е една од најуспешните банки во НЛБ Групацјата. Успехот се должи на воспоставената корпоративна култура и традиција на Банката комбинирани со современа информатичка технологија, професионален кадар и успешна пазарна стратегија, поддржани со брендот на НЛБ. Во својот успех Банката препознава удел на севкупната општествена јавност поради што посебно внимание посветува на својата корпоративна општествена одговорност.

Една од основните стратешки определби на Банката е да го поддржува и финансира развојот на малите и средни претпријатија како носители на економскиот развој во Република Македонија, а и самата е значаен учесник во сите финансиски случувања и промотор на македонскиот бизнис на меѓународните пазари.

Банката посебно внимание посветува на збогатување и прилагодување на понудата на продукти и услуги на потребите на различните пазарни сегменти, како и олеснување на пристапот до нив преку инвестирање во современа деловна мрежа којашто ја сочинуваат 49 модерни експозитури организирани како мали банки, како и преку инвестирање во електронските сервиси на пристап до Банката и нејзините продукти.

НЛБ Тутунска банка заедно со Nova Ljubljanska Banka d.d. Љубљана е сопственик и основач на Друштвото за управување со пензиски фондови – НЛБ Нов Пензиски Фонд АД Скопје.

Награди и признанија

Потврда за успешното работење на НЛБ Тутунска банка се бројните меѓународни и национални награди и признанија, кои се однесуваат на деловните резултати, позитивниот имиџ и препознатливоста, како и за високо развиена корпоративна општествена одговорност меѓу кои се:

- признанието за **Банка на годината за 2003, 2006, 2007, 2008, 2009, 2013 и 2014 година во Република Македонија** доделено од финансискиот магазин „The Banker“,
- признанијата од „Finance Central Europe“ за Банка со **најголем остварен профит во Македонија за 2002, 2003, 2004 и 2006 година и Најдобра банка според поврат на капиталот (ROE) во 2005 година**,
- признанието за **Најдобра инвестициона банка во Македонија за 2008 година и Најдобра банка во Македонија за 2012 година** од финансиската магазин "Euromoney",
- Сертификатот за **Добро корпоративно управување** од Транспарентност нулта корупција за **2007 и 2008 година**,
- признанијата за **Извонредност во квалитетот на Euro SWIFT плаќања кон Deutsche Bank од Deutsche Bank London за 2006, 2007, 2008 и 2009 година**,
- признанието за **Супербренд на Македонија за 2009 година**,
- наградата за **Развој на филантропијата во Република Македонија за 2008 година**,
- признание за **15 години континуирано членство во Берзата** од Македонската берза за хартии од вредност,
- наградата за **Најактивен учесник во меѓубанкарското тргување во државата** од здружението на финансиски пазари на Република Македонија – ACI Македонија,
- признание за **Извонредност во квалитетот на извршување на меѓународните плаќања во 2012 година** од Wells Fargo Bank N.A..

КЛУЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО

	2012	2013	2014
ПОКАЗАТЕЛИ			
ROE пред даноци	10,14%	11,28%	12,04%
ROE по даноци	10,06%	11,18%	10,77%
ROA пред даноци	0,85%	1,07%	1,23%
ROA по даноци	0,85%	1,06%	1,10%
Cost/Income Ratio	63,77%	53,39%	50,53%
Пазарно учество по билансна сума	16,90%	16,20%	16,27%
Адекватност на капиталот	14,78%	15,43%	15,27%
Заработка по акција - EPS (МКД/број на акции)	585	732	788
БИЛАНС НА УСПЕХ			
Добивка пред оданочување (во мил. МКД)	503,9	631,2	751,9
(пораст во %)	-23,8%	25,2%	19,1%
Добивка по оданочување (во мил. МКД)	500,0	625,3	672,6
(пораст во %)	-24,2%	25,1%	7,6%
Нето приходи од работење (во мил. МКД)	3.087,1	2.925,6	3.195,3
(пораст во %)	1,0%	-5,2%	9,2%
Трошоци на работење (во мил. МКД)	1.968,7	1.562,1	1.614,7
(пораст во %)	13,8%	-20,7%	3,4%
Исправки за потенцијални загуби (во мил. МКД)	587,4	559,9	871,5
(пораст во %)	-10,5%	-4,7%	55,7%
Нето приходи од камата / просечна каматоносна актива	3,46%	3,24%	3,85%
Нето приходи од камата / просечна бруто актива	3,09%	2,82%	3,10%
БИЛАНС НА СОСТОЈБА			
Билансна сума (во мил. МКД)	59.505,6	59.782,6	64.907,4
(во однос на 31.12.)	-3,3%	0,5%	8,6%
Кредити на небанкарски сектор - НБС (во однос на 31.12.)	-2,9%	3,0%	8,6%
(пазарно учество во %)	18,2%	17,7%	17,4%
Депозити на небанкарски сектор - НБС (во однос на 31.12.)	-3,1%	5,6%	11,1%
(пазарно учество во %)	17,6%	17,8%	17,9%
КРЕДИТНО ПОРТФОЛИО И РЕЗЕРВАЦИИ			
Пресметани исправки за потенцијални загуби (во мил. МКД)	5.743,0	5.961,9	6.153,2
(во однос на 31.12.)	10,6%	3,8%	3,2%
Актива изложена на ризик (во мил. МКД)	47.079,3	48.076,8	52.037,7
(во однос на 31.12.)	0,0%	2,1%	8,2%
Покриеност на портфолиото со резервации	12,2%	12,4%	11,8%
Нефункционални кредити/Вкупни кредити	7,6%	7,8%	8,1%
ЛИКВИДНОСНИ ПОКАЗАТЕЛИ			
Учество на нето кредити на НБС во депозити на НБС	77,4%	75,5%	73,8%
ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ			
Број на експозитури	50	49	49
Број на вработени	773	777	802
Број на ефективно ангажирани вработени (ефективни работни часови)	770	793	816

Податоците кои се презентирани во табелата се согласно регулативата која важи во Република Македонија.

ОБРАЌАЊЕ НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА УПРАВЕН ОДБОР

Почитувани акционери,

изминатата година Банката работеше во услови на макроекономска стабилност, зголемена инвестициска активност и засилена пазарна конкуренција, при што остварени се, и во одделни сегменти надминати, планираните цели за годината. Стратегијата на Банката беше насочена кон зголемување на обемот на продажни активности, особено во сегментот мали и средни претпријатија, микробизнисот и населението, како и кон понатамошно одржување на квалитетот на кредитното портфолио, справување со постојното нефункционално портфолио и подобрување на профитабилноста.

Во текот на годината, макроекономската состојба беше стабилна, со позитивни придвижувања во индустриската активност и приватната потрошувачка поддржана од страна на банките, што заедно со растот на градежните активности, инвестициите во јавната инфраструктура и активностите на компаниите во ТИР и слободните даночни зони, влијаеше на пораст на БДП од 3,8% за 2014 година.

Адекватно на тоа кредитната динамика и квалитетот на кредитното портфолио на банкарскиот сектор забележаа позитивни придвижувања. Вкупните кредити кај небанкарскиот сектор се зголемија за 10%, додека нефункционалните пласмани растаа со побавна динамика и се зголемија за 8%, со што учеството на нефункционалните пласмани на годишно ниво се намали на 11,3%.

Банкарскиот сектор во текот на целата година беше стабилен и високо ликвиден што во најголем дел се должи на континуируваниот пораст на депозитната база, која во 2014 година се зголеми за 10%, на кредитните линии коишто ги обезбедија банките за поддршка на стопанството, кредитната линија од ЕИБ којашто беше обезбедена во рамки на антикризната програма на Владата преку МБПР, како и на прудентните политики на банките во управувањето со ризиците. Високиот прилив на средства наспроти побавниот кредитен раст, како и мерките на НБРМ за дополнително релаксирање на монетарната политика, направи надолан притисок на каматните стапки што влијаеше на зголемување на конкуренцијата и ценовен притисок и во доменот на неутралните услуги.

Што се однесува до Банката, во 2014 година остваривме нето добивка од 10,9 мил. Еур или 7,6% повеќе во однос на 2013 година, при што целосно е амортизиран ефектот од повторното воведување на данокот на остварена добивка почнувајќи од 2014 година. Повратот на капиталот ROE е 10,8%, добивката пред исправки и резервации за финансиски и нефинансиски средства изнесува 25,7 мил. Еур, стапката на нефункционални пласмани изнесува 8,1% и е значително пониска од просекот на банкарскиот сектор, учеството на А и Б пласманите е 85,9%, а адекватноста на капиталот изнесува 15,3%.

Имајќи го предвид сеуште значајниот притисок на кредитното портфолио, особено од реалниот сектор, голем дел од активностите во текот на годината беа насочени кон наплата на нефункционалните пласмани паралелно со интензивните активности за изнаоѓање нови бизнис проекти кои ќе бидат поддржани и финансирани од Банката. Вкупните кредити се зголемени за 8,6% во однос на 2013 година при што поголем интензитет имаше кај населението кај кое кредитирањето се зголеми за 11,2%. Кај компаниите, динамиката на кредитирање забрза во втората половина од годината со истовремена наплата на околу 9 мил. Еур нефункционални побарувања што позитивно влијаеше на квалитетот на кредитното портфолио. Со тоа уделот на кредитите на население во вкупните кредити на небанкарскиот сектор се изедначи со уделот на кредити на правни лица, што беше една од долгорочните цели на Банката од аспект на стабилноста на изворите на приходи.

Оперативните активности беа насочени кон поголема поддршка на клиентите во делот на услугите, за што беа направени дополнителни инвестиции во електронските сервиси, обезбедени нови поволности во платните системи а воведен е и новиот Контакт центар. Дополнително, беа обезбедени средства од субвенционирани кредитни линии од доменот на енергетската ефикасност и обновливите извори на енергија за претпријатијата, кредитни линии за финансирање на МСП и проекти во делот на примарно производство, преработка и трговија со земјоделски производи. Паралелно со поддршката на продажните активности, активно се работеше на спроведување на проектите за хармонизација на ниво на НЛБ Групаацијата коишто се однесуваат на управувањето со човечките ресурси, управувањето со обезбедувањата по кредитните изложености, проектите од областа на даночната регулатива и проектите за профитабилност.

Крајот на годината повторно го одбележа добивањето на престижната награда **Банка на годината во Македонија**, по седми пат од The Banker, што го потврдува континуитетот во позитивните резултати и успешноста на стратегиите кои ги применува Банката, во изминатите триесет години.

Почитувани акционери, адекватно на макроекономските очекувања и движењата на пазарот, во 2015 година планиран е пораст на кредитните активности за 6% особено во доменот на работење со малите и средни претпријатија и населението, збогатување на електронските сервиси со нови функционалности, обновување и проширување на мрежата на банкомати и ПОС терминали на Банката, олеснување на кредитните услови и воведување нови поволности за клиентите кои НЛБ Тутунска банка ќе ја изберат како матична банка преку која ги вршат сите финансиски активности. Планирани се и инвестиции за понатамошна стандардизација и проширување на Деловната мрежа со пет нови експозитури, планирани се инвестиции во Кеш центарот на Банката и инвестиции во понатамошна автоматизација на процесите што ќе овозможи побрза и поквалитетна услуга.

Со новата понуда и инвестициите во системите на Банката, очекуваме понатамошен пораст на клиентската база и пораст на пазарниот удел по различни сегменти што позитивно ќе влијае на профитабилноста на Банката и остварување на долгорочната стратегија за раст и развој на пазарот во Република Македонија.

Претседател на Управен одбор,
Ѓорѓи Јанчевски

1

ОКРУЖУВАЊЕ

Макроекономско
окружување

Монетарен сектор

Банкарски сектор

МАКРОЕКОНОМСКО ОКРУЖУВАЊЕ

Клучни макроекономски показатели

	2012	2013	2014
Инфлација (просечна стапка)	3,3%	2,8%	-0,3%
Индустриско производство (период/период)	-6,6%	3,2%	4,8%
Девизен курс ЕУР (пораст ЕУР/МКД)	0,0%	0,0%	0,0%
Референтна стапка на НБРМ	3,75%	3,50%	3,25%
Каматна стапка на благајнички записи	3,75%	3,25%	3,25%
БДП (пораст во %)	-0,4% ¹	2,7% ¹	3,8% ²
БДП/број на жители (ЕУР)	3.680 ¹	3.931	4.143*
Тековна сметка (мил. ЕУР)	-291,4	-146,6	-113,7
Буџетски дефицит/суфицит (мил. ЕУР)	-288,9	-313,0	-360 ⁰
% од БДП	-3,9% ¹	-3,9% ²	-4,2%*
Нето надворешен долг (мил. ЕУР)	1.300	1.512	1.813
Надворешно-трговски дефицит (мил. ЕУР)	-1.903	-1.693	-1.927
Долг на Централна Влада (консолидиран) (мил. ЕУР)	2.555	2.772	3.263
% од БДП	33,7%	34,2%	38,1%
Девизни резерви (мил. ЕУР)	2.193	1.993	2.436
Стапка на невработеност	31,0%	29,0%	27,6%

¹ Претходен податок ² Проценет податок * Пресметан податок Извор: НБРМ, ДЗС, Министерство за финансии

Во текот на 2014 година, македонската економија оствари значителен економски раст, предводен од активностите на компаниите во слободните економски зони и ТИР зоните, како и од големите инфраструктурни проекти во државата кои позитивно влијаеа на раздвижување на домашните компании.

Бруто домашниот производ оствари пораст од 3,8%. На порастот на БДП позитивно влијаеше Приватната потрошувачка со пораст од 2,3%, Бруто инвестициите со пораст од 13,5% и Нето-извозот преку намалување на негативниот јаз во нето извозот за 19,4%. Јавната потрошувачка забележа пад од 1,2%.

Надворешно-трговската размена во однос на минатата година беше повисока за 27,4%, со поповолни движења на извозната страна што влијаеше на зголемување на стапката на покриеност на увозот со извоз на 67,8% (2013: 64,6%).

Буџетскиот дефицит изнесуваше 4,2% од БДП (2013: 3,9%), додека долгот на Централната влада (консолидиран) изнесуваше 38,1% од БДП (2013: 34,2%).

Стапката на инфлација во текот на годината беше негативна, што главно се должи на пониските цени на храната (пониски увозни цени), со растечки тенденции на цените кај здравството, алкохол, тутун и облека.

Надворешниот нето долг на Република Македонија, во 2014 година, изнесуваше 1.772 милиони Еур односно 20,7% од БДП (2013:19,5%).

Стапката на невработеност се намали на 27,6% (2013: 29,0%) на што влијаеа активностите на новите извозни капацитети, но и активните мерки за вработување, инфраструктурни проекти и субвенционирање во земјоделството.

Кредитниот рејтинг на Република Македонија остана непроменет "BB-" според Standard & Poors и "BB+" според кредитната агенција Fitch, со стабилен изглед.

МОНЕТАРЕН СЕКТОР

Поради поволните услови во македонската економија и постепеното закрепнување на реалниот сектор, НБРМ го оцени макроекономскиот амбиент како соодветен, без потреба од дополнителен стимул од монетарниот сектор порди што, во текот на целата година, референтната каматна стапка на НБРМ остана непроменета и изнесуваше 3,25%.

Девизните резерви заклучно со 31.12.2014 година изнесуваа 2.436,5 мил. Еур и од почетокот на годината се зголемија за 443,5 мил. Еур или 22,3%, без позначајни интервенции на НБРМ на девизниот пазар.

Дефицитот во билансот на плаќања изнесуваше 113,7 мил. ЕУР и беше за 22,5% понизок во однос на 2013 година. На намалување на дефицитот позитивно влијаеше повисокото салдо на секундарен доход во однос на 2013 година.

Монетарните и кредитните агрегати забележаа позитивен тренд - пораст на кредитите од 10,0%, на депозитите од 10,4%, на паричната маса од 10,5%.

Ризикот од надворешното окружување за следниот период е зголемен како резултат на влошените перспективи за економски раст во евро-зоната, неповолните движења на цените на примарните производи на светските берзи и геополитички тензии. Излегувањето од зоната на приспособлива монетарна политика во следниот период ќе зависи од промените во надворешната позиција на економијата и ефектите врз девизните резерви.

БАНКАРСКИ СЕКТОР

Во 2014 година, закрепнувањето на домашната економија позитивно влијаеше на банкарскиот сектор, особено на растот на депозитното јадро. Како главни карактеристики се издвојуваат: пораст на депозитната база (пред сè денарската) кај сегментот население која беше следена со пораст на депозитите од корпоративниот сегмент, умерено-забрзан кредитен раст пред сè кај населението, континуирано висока ликвидност на банките, намалени каматни расходи, подобрена профитабилност и умерен пораст на исправката на вредноста на финансиски и нефинансиски пласмани при задржано учество на нефункционалните пласмани во вкупното кредитно портфолио на ниво на 2013 година.

Во 2014 година закрепнувањето на домашната економија имаше позитивен ефект на банкарскиот сектор, при што вкупната актива на банкарскиот сектор оствари пораст од 8,3% што во најголем дел се должи на зголеменото депозитно јадро, но и на забрзаниот кредитен раст. Иако најголем носител на забрзаниот кредитен раст се кредитите на населението, евидентен е и порастот на кредити на нефинансиските субјекти.

Вкупните депозити на небанкарскиот сектор остварија годишен пораст од 10,7%, додека нето кредитите се зголемија за 10,1%. Нефункционалните пласмани на годишно ниво се зголемија со стапка од 8,3% со што нивниот удел во вкупното кредитно портфолио на банките изнесуваше 11,3% (2013: 11,5%).

Во 2014 година, поради неколкукратното намалување на каматните стапки, банките ги намалија расходите за камати за 10,2% во однос на претходната година, што заедно со намалените оперативни трошоци за 5,7% овозможи банките да ја завршат годината со нето добивка од 51,2 мил. Еур или 36% повисока од минатогодишната, и покрај новата обврска од 2014 година за пресметка на данок од добивка во висина од 10% од остварената бруто добивка.

Адекватноста на капиталот се намали на 15,7% (2013: 16,8%) со реинвестирање на добивките од 2013 година кај најголемиот број банки. Во 2014 година бројот на банките се намали за една банка, поради спојување на две помали банки и изнесуваше 15.

Основни показатели за Македонскиот банкарски сектор

Во мил. МКД	Банкарски сектор			
	2013	2014	Во однос на 2013	
			%	апс
Билансна сума	369.505	400.281	8%	30.776
Билансна и вонбилансна сума	430.490	471.049	9%	40.559
Капитал и резерви	41.657	43.309	4%	1.652
Депозити од нефинансиски сектор	259.299	286.979	11%	27.679
Кредити на нефинансиски сектор (бруто)	201.831	222.145	10%	20.314
Резервации (билансни и вонбилансни)	29.480	32.058	9%	2.578
Бруто NPL (финансиски и нефинансиски сектор)	26.702	28.763	8%	2.061
Бруто добивка	2.350	3.557	51%	1.207

Извор: НБРМ, Податоци и показатели за банкарскиот систем во Р.Македонија

2

КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ И ОДНОСИ СО ИНВЕСТИТОРИТЕ

Менаџерска структура
Организациона
структура на НЛБ
Тутунска банка АД
Скопје

Корпоративно
управување

МЕНАЏЕРСКА СТРУКТУРА И УПРАВЕН ОДБОР

УПРАВЕН ОДБОР

Ѓорѓи Јанчевски

Претседател на Управен одбор

Љубе Рајевски

Член на Управен одбор

Дамир Кудер

Член на Управен одбор

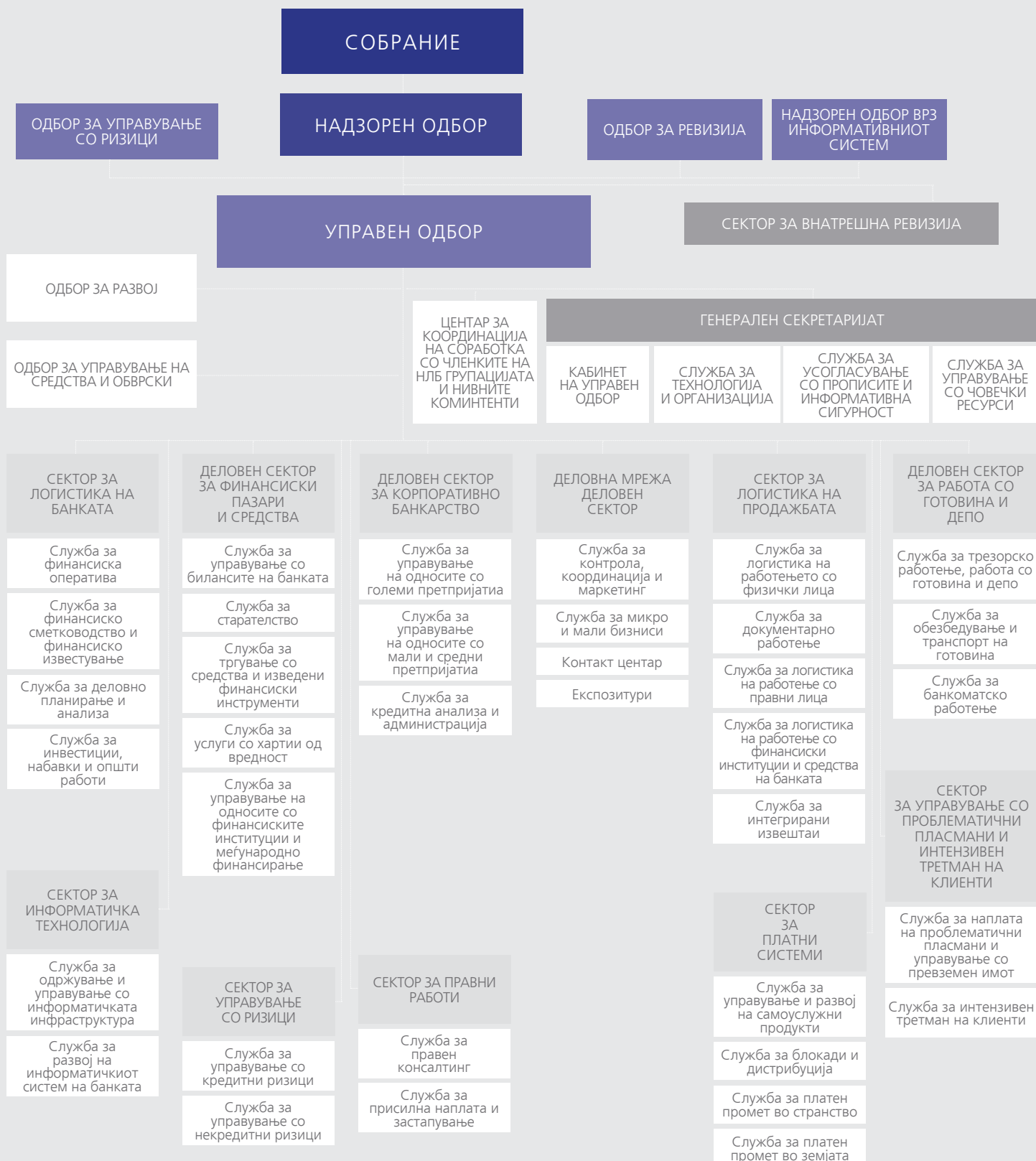
СОВЕТНИЦИ НА УПРАВЕН ОДБОР

Радован Трпкоски	Советник на Управен одбор по област на инвестиции, набавки и општи работи
Трајко Матески	Советник на Управен одбор за управување со системите на безбедност на Банката
Страшо Пупулковски	Советник на Управен одбор за советување и одржување на односите со големи клиенти
Надица Ценева	Советник на Управен одбор по област

РАКОВОДСТВО НА СЕКТОРИ

Генерален секретаријат	Драги Тасевски	Генерален секретар
Сектор за внатрешна ревизија	Љиљана Настоска	Директор
Сектор за логистика на банката	Јорданка Грујоска	Директор
Деловен сектор за управување со финансиски пазари и средства	Стојна Стојкоска	Директор
Деловен сектор за корпоративно банкарство	Билјана Степанулеска Почевска	Директор
Деловна мрежа-деловен сектор	Антонио Аргир	Директор
Сектор за логистика на продажбата	Слаѓана Белева	Директор
Сектор за работа со готовина и депо	Драган Пановски	Директор
Сектор за информатичка технологија	Александар Мисовски	Директор
Сектор за управување со ризици	Богоја Китанчев	Директор
Сектор за правни работи	Виолета Јанева	Директор
Сектор за платни системи	Игор Давчевски	Директор
Сектор за управување со проблематични пласмани и интензивен третман на клиентите	Зоран Грнчаровски	Директор

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА НА НЛБ ТУТУНСКА БАНКА АД СКОПЈЕ

КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

Корпоративното управување на Банката како збир од заемни односи меѓу Надзорниот одбор, Управниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката, акционерите на Банката и останатите заинтересирани субјекти во НЛБ Тутунска банка АД Скопје се заснова врз принципите на одговорност, транспарентност и контрола во одлучувањето, во секојдневното работење и известување за состојбите во Банката.

Корпоративното управување на НЛБ Тутунска банка е претставено преку органите на Банката кои имаат клучна улога во ефикасното работење на Банката.

Во текот на 2014 година со Банката се управуваше преку статутарно утврдени органи со права и обврски кои се предвидени во Законот за банки и Законот за трговски друштва, и тоа:

СОБРАНИЕ НА АКЦИОНЕРИ

Во текот на 2014 година беше одржана една седница. Годишното собрание на акционери беше одржано на 10.04.2014 година и на истото, покрај редовните точки за работа на Собранието, беше усвоена и Одлука за исплата на награда за работна успешност на независните членови на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на НЛБ Тутунска банка за 2013 година.

Акционерски капитал

Акционерскиот капитал на Банката на 31.12.2014 година се состои од 854.061 обични акции со номинална вредност од 1.000 Мкд по акција или вкупно 854.061.000 Мкд. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар на хартии од вредност на РМ.

Обичните акции на сопствениците им даваат право на исплата на дивиденда и право на глас на Седница на Собранието на акционери. Еден глас во Собранието на Банката се добива за еквивалент од една обична акција.

Во текот на 2014 година Банката нема издадено нови емисии на акции, ниту има извршено откуп на сопствени акции.

Број на акционери и структура

Заклучно со 31.12.2014 година, бројот на акционери во Банката изнесува 733 (2013: 808). Од нив 613 се физички лица (2013: 680) и 120 правни лица (2013: 128).

Берзанска котација

Акциите на Банката котираат на Македонската берза на хартии од вредност, во сегментот задолжителна котација. Со акциите на Банката се тргува на секундарниот пазар на Берзата, преку овластени брокерски куќи.

Согласно Правилата за котација, Банката редовно ја известува Берзата за своето работење, за членовите на органите на управување, управувањето и правните односи со трети лица и за настани и информации кои се од значење за работењето на Банката.

Политика на дивиденда

Во 2014 година, согласно Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка по годишна сметка на НЛБ Тутунска банка АД Скопје за 2013 година донесена на Годишното собрание на акционери на Банката, добивката во износ од 625,3 мил. Мкд се распредели во општ резервен фонд, поради што Банката не вршеше исплата на дивиденда.

Акционери со најмалку 5% од акциите на Банката

Единствен акционер со учество над 5% во вкупниот број на издадени акции од НЛБ Тутунска банка АД е Нова Љубљанска Банка д.д. Љубљана со 86,97% учество во вкупниот број на акции на Банката.

НАДЗОРЕН ОДБОР НА БАНКАТА

Врши надзор над работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење на финансиски активности и го надгледува нивното спроведување. Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народната банка на Република Македонија.

Во 2014 година, Надзорниот одбор одржа четиринаесет седници во деловните простории на Банката, односно во просториите на НЛБ д.д. Љубљана или беа видеоконференциски седници. Надзорниот одбор на сите седници одлучуваше согласно Статутот и Деловникот за работа, а одлуките ги донесуваше со мнозинство гласови. Во работењето на Надзорниот одбор континуирано учествуваа сите членови и придонесоа за успешно завршување на работата на Надзорниот одбор, освен членовите кои беа оправдано отсутни на поединечни седници.

Надзорен одбор на НЛБ Тутунска банка

Име	Позиција	Мандат	Професионален ангажман	Одбор за ревизија	Одбор за наградување
Јанко Медја	Претседател	1.9.2013-2017	Претседател на Управата на НЛБ д.д.	-	Претседател, од 13.3.2014
Марјета Звер Цанкар	Заменик претседател	1.9.2013-2017	Заменик директор на Сектор за корпоративно управување на НЛБ Групацјата во НЛБ д.д.	Член	Член, од 13.3.2014
Петер Зелен	Член	1.9.2013-2017	Директор на Сектор за реструктурирање во НЛБ д.д.	Претседател	-
Андреј Ласич	Член	10.9.2013-2017	Директор на подрачјето за работа со стратешки комитенти во НЛБ д.д.	Член	-
Абдулменаф Беџети	Независен член	1.9.2013-2017	Проректор на Универзитет Југоисточна Европа во Тетово	Член	Член, од 13.3.2014
Борислав Атанасовски	Независен член	1.9.2013-2017	Управител на Ревизија, проценка и финансиски консалтинг - Б и Љ БОРО И ЉУПЧО ДОО Скопје	-	Член, од 13.3.2014

Членовите на Надзорниот одбор на Банката ги избира Собранието, со мнозинство гласови од акциите со право на глас. Најмалку една четвртина од членовите на Надзорниот одбор задолжително мора да бидат независни членови. Во таа насока, двајца од членовите на Надзорниот одбор на НЛБ Тутунска банка, чиј состав брои шест члена, се независни членови.

Независноста на двајцата членови на Надзорниот одбор на Банката е утврдена согласно критериумите за независност определени во Законот за банките. Исполнувањето и почитувањето на овие критериуми, Банката го контролираше континуирано, во текот на годината.

Политика на управување со судир на интереси

Политиката за управување со судир на интереси во Банката има за цел заштита на интересите на Банката од реализирање трансакции со коишто може да се оствари личен интерес на товар на севкупниот интерес на Банката. Со Политиката се воспоставува и одржува систем на ефикасно контролирање и управување со судирите на интереси коишто може да настанат при извршување на определени активности. Согласно политиката и Законот за банки, лицата со посебни права и одговорности редовно, на секои шест месеци до Надзорниот одбор на Банката, даваат писмена изјава за постоење или непостоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

Спречување перење пари

Банката има усвоено и доследно применува Програма за спречување перење пари и повеќе интерни акти коишто ја регулираат оваа област и соработува со надлежните институции и кореспондентските банки. Банката во целост ги има имплементирано сите инструменти кои произлегуваат од законската регулатива што се однесува за ефикасно откривање и спречување перење пари.

Сигурност на информативниот систем

Информативната сигурност на НЛБ Тутунска банка е спроведена во согласност со Циркуларот 9 на Народна Банка на Република Македонија, Одлуката за сигурност на информативниот систем на банка и е во согласност со меѓународните стандарди ISO 27001 и ISO 17799-2005 (ISO 27002). Согласно овие стандарди, во рамките на Банката е воспоставен систем на информативна сигурност, кој ги содржи следните целини:

- **Политика за сигурност на информативните системи;**
- **Проценка на ризикот** - Банката има воспоставено континуиран процес на идентификација на слабостите и заканите кон своите информативни системи;
- **Имплементација на сигурносни контроли** - Преку следење на инцидентите и оперативни контроли Банката воспоставува административни, физички и технички контроли со кои се врши заштита на сигурноста на информациите и системите на повеќе нивоа;
- **Набљудување и надградба** - Банката има воспоставено процес на континуирано прибирање и анализа на информации од аспект на појава на нови закани и слабости на информативниот систем.

Одбор за наградување

Формиран е врз основа на Одлуката на НБРМ за основни начела и принципи на корпоративно управување во банка и функционира како помошно тело на Надзорниот одбор. Го сочинуваат четворица членови од Надзорниот одбор, во кој задолжително членуваат независните членови на Надзорниот одбор. Во извештајниот период, Одборот за наградување одржа една редовна седница.

УПРАВЕН ОДБОР НА БАНКАТА

Ја претставува и застапува Банката и раководи со нејзината работа. Управниот одбор во извештајниот период работеше на седници, кои по правило се одржуваа еднаш седмично. Покрај редовните седници, Управниот одбор одлучуваше и секојдневно, надвор од седница, со писмена согласност од сите членови на Управниот одбор. Во извештајниот период, Управниот одбор одржа 41 редовна седница.

Управен одбор на НЛБ Тутунска банка

Име	Позиција	Мандат	Професионален ангажман надвор од Банката	Одбор за управување со ризици	Одбор за ликвидност	Одбор за развој	Надзорен одбор над ИТ
Ѓорѓи Јанчевски	Претседател	од 23.12.2010 - тековно	Претседател на Здружение на банкарство на РМ	Претседател	Претседател	Претседател	Претседател
Љубе Рајевски	Член	од 23.12.2010 - тековно	-	Член	Член	Член	-
Дамир Кудер	Член	од 28.12.2010 - тековно	-	Член	Член	Член	-

Управниот одбор се грижеше за тековното работење на Банката и ги вршеше следните активности: управување и застапување на Банката, извршување на одлуките на Собранието и на Надзорниот одбор, именување на лицата со посебни права и одговорности, изготвување деловна политика и развоен план на Банката, изготвување листа на нето должници, изготвување политика за сигурност на информативниот систем, изготвување годишен извештај за работењето на Банката, изготвување етички кодекс на Банката. Управниот одбор ги извршуваше и надлежностите предвидени со Статутот – одобрување на изложеност спрема поединечно лице до 10% од сопствените средства на Банката, одобрување трансакции со поврзани лица со Банката во износ до 3.000.000 Мкд, одлучување за засновање работен однос, за распоредување и наградување на вработените согласно законските прописи и општите акти на Банката, одлучување за давање и земање кредити за ликвидност, гаранции, авали и акредитиви во рамките на лимитите утврдени со законот, деловната политика на Банката и одлуката за кредитна политика донесена од Надзорниот одбор, грижа за информирањето на акционерите на Банката, донесување поединечни акти на Банката, формирање комисији и работни тела и именување нивни членови.

Покрај ова, Управниот одбор се грижи за обезбедување на услови за работењето на Банката во согласност со прописите, управување и следење на ризиците на кои е изложена Банката во работењето, за постигнување и одржување на адекватно ниво на сопствени средства, за функционирање на системот на внатрешна контрола во сите области на работење на Банката, за непречено работење на Секторот за внатрешна ревизија на Банката, за непречено работење на Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и информативна сигурност, водењето на трговските и други книги и деловната документација на Банката, за изработката на финансиските и други извештаи во согласност со прописите за сметководство и сметководствени стандарди.

Управниот одбор најмалку еднаш месечно го известува Надзорниот одбор за своето работење преку Информациската за тековните активности на Банката.

ОДБОР ЗА РЕВИЗИЈА

Согласно Законот за банки, Собранието на акционери го избира составот на Одборот за ревизија, во кој мнозинството членови се од редот на Надзорниот одбор, а останатите двајца се независни членови од кои едниот е овластен ревизор. Во текот на 2014 година, Одборот за ревизија одржа осум седници, кои се одржаа во деловните простории на Банката, односно во просториите на НЛБ д.д. Љубљана, или беа видеоконференциски седници.

Одборот за ревизија ги вршеше следниве активности:

- ги разгледуваше финансиските извештаи на Банката и се грижеше за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководствени стандарди;
- ги разгледуваше и оценуваше системите за внатрешна контрола;
- ја следеше работата и ја оценуваше ефикасноста на Секторот за внатрешна ревизија;
- го следеше процесот на ревизија на Банката и ја оценуваше работата на друштвото за ревизија;
- ја следеше усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиски извештаи;
- ги разгледуваше извештаите на Одборот за управување со ризици.

ПОМОШНИ ОРГАНИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР

Одбор за управување со ризици

Членовите на Одборот за управување со ризици се избираат од редот на лицата со посебни права и одговорности кои се вработени во Банката. Еден од членовите на Управниот одбор на Банката задолжително е и член на Одборот за управување со ризици. Во извештајниот период, Одборот за управување со ризици одржа 53 седници.

Одборот за управување со ризици се состануваше редовно еднаш седмично и ги вршеше следните надлежности:

- постојано следење и оценување на степенот на ризичност на Банката и утврдување на прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите од изложеност на Банката на ризик;
- воспоставување политики за управување со ризици и надзор над нивната примена;
- следење на прописите на Народна Банка на Република Македонија кои се однесуваат на управување со ризици и усогласеноста на Банката со овие прописи;
- оценка на системите за управување со ризиците во Банката;
- утврдување краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на кои е изложена Банката;
- анализа на извештаи за изложеноста на Банката на ризик изработени од организационите единици на Банката кои вршат оценка на ризиците и донесување предлог стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- анализа на ефекти од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката;
- анализа на ефектите од предложените стратегии за управување со ризици, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- носење одлуки за реструктурирање на побарувања;
- верификување одлуки за пролонгација на рок на кредитни изложености.

Одборот за управување со ризици најмалку еднаш месечно го известуваше Надзорниот одбор, а најмалку еднаш квартално Одборот за ревизија за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите.

Одборот за управување со ризици најмалку еднаш квартално ги разгледуваше трансакциите со поврзани лица со Банката за што доставуваше извештај до Надзорниот одбор.

Одбор за управување со средства и обврски

Одборот се состанува еднаш месечно и ги разгледува остварените резултати на Банката во поглед на структурната и оперативната ликвидност, месечните состојби на изложеноста на Банката спрема одделни деловни ризици, предлага мерки за управувањето со билансите на Банката, ги утврдува и на Надзорниот одбор му предлага политики за управување со оперативната и структурната ликвидност, со другите деловни ризици, како и политиката на цени. Одборот за управување со средства и обврски го сочинуваат осум членови.

Надзорен одбор врз информативниот систем

Формиран е врз основа на регулативата на НБРМ, Базелските принципи и меѓународните стандарди за сигурност на информативниот систем. Надлежностите и одговорностите на Одборот се делегирани од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Надзорниот одбор врз информативниот систем има одговорности делегирани од страна на Надзорниот одбор на Банката во доменот на информативниот систем. За својата работа одговара пред Надзорниот Одбор на Банката и асистира во носењето на одлуки за одобрување на стратегиите, политиките и поголемите расходи од областа на информативна технологија и обезбедува услови за ефективно планирање на информатичката технологија и следење на капацитетот на ИТ системот и неговите перформанси.

Најмалку два пати годишно, го известува Надзорниот одбор на Банката со статусот на информатичката технологија во Банката, отворените прашања и за донесените одлуки и заклучоци.

Мандатот на членовите на Надзорниот одбор врз информативниот систем трае од моментот на именување до моментот на нивно отповикување со соодветна одлука или откажување од нивна страна.

Донесува полноважни одлуки на седници кои се свикнуваат најмалку еднаш во три месеци, а по потреба се свикнуваат седници и во пократки рокови. Надзорниот одбор врз информативниот систем има кворум ако е правилно свикан и ако се присутни половина плус еден членови на Надзорниот одбор врз информативниот систем, одлучува

со мнозинство гласови од вкупниот број на присутни членови, а во случај кога бројот на гласовите е еднаков, решавачки е гласот на претседателот на Надзорниот одбор врз информативниот систем.

Одбор за развој

Во 2014 година Одборот за развој одржа една седница. Одборот за развој ги разгледува и на Управниот одбор му ги предлага визијата и мисијата на Банката, стратешките насоки за развојот и работењето на Банката (Стратегијата) и нејзините составни делови, деловниот план на Банката (Деловната политика) и нејзините составни делови и финансискиот план на Банката.

Политика за наградување на членовите на Управниот одбор, на лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција и на вработените во НЛБ Тутунска банка АД Скопје

Банката има Политика за наградување на членовите на Управниот одбор, на лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција и на вработените во НЛБ Тутунска банка АД Скопје која подетално ги определува критериумите за наградување на членовите на Управниот одбор, на лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција и на вработените во Банката. Критериумите за наградување се квантитативни и квалитативни, и се разликуваат во зависност од нивото на управување. Појдовна основа за оценување претставува деловната политика и плановите за работа на Банката коишто се предмет на усвојување од страна на акционерите и го одразуваат долгорочниот посакуван правец на развој на Банката.

Во текот на 2014 година, согласно овластувањата, одговорностите и ангажираноста за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за ревизија, Управниот одбор и за лицата со посебни права и одговорности беа исплатени плати, надоместоци на плата, персонален данок од доход, надомест за учество на седници, награда за успешност, награда за деловна успешност, јубилејни награди и други издатоци во бруто износ од 119 мил. МКД.

КОДЕКС НА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

Кодексот за корпоративно управување во НЛБ Тутунска банка АД Скопје кој е усвоен од Собранието на акционери на НЛБ Тутунска банка АД Скопје, одржано на 10.04.2014 година, подетално ги определува стандардите на управување и раководење на органите на НЛБ Тутунска банка АД Скопје. Водејќи се од истите, Банката има воспоставено транспарентен и разбирлив систем на управување, кој го зголемува нивото на доверба како на домашните, така и на странските инвеститори, вработените и пошироката јавност. Принципите за добро корпоративно управување во целост се инкорпорирани во Кодексот за корпоративно управување.

Согласно Одлуката на НБРМ за корпоративно управување, Кодексот за корпоративно управување се ревидира еднаш годишно и истото ќе биде извршено на редовното годишно Собрание на акционери во 2015 година.

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА НА БАНКАТА

Во насока на поефикасна организација на процесите во 2014 година беа направени следните организациски промени:

1. Во рамки на Секторот за логистика на продажбата, формирана е посебна организациона единица Служба за интегрирани извештаи;
2. Во рамки на Секторот за платни системи, Службата за платен промет во земјата и странство се подели во две посебни организациони единици;
3. Во рамки на Деловен сектор-Деловна мрежа формирана е посебна организациона единица Контакт центар.

КОРПОРАТИВНА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

Грижата за општото добро претставува еден од највисоките приоритети во системот на вредности на Банката и е интегрален дел од стратегијата, поради што Банката посебно внимание посветува на општествената одговорност и заштитата на интересите на сите заинтересирани страни. Со поддршка на проекти од областа

на културата, спортот, науката, образованието и заштитата на човековата околина, децата и младите, Банката настојува да придонесе за унапредување и подобрување на целокупниот квалитет на животот на поединците, семејствата, институциите и организациите во поширокото окружување во кое работи.

Банката успешно ја продолжи својата пракса за донирање на галерискиот простор и во 2014 година стана добитник на Националната награда за општествено одговорни практики за 2013 со прокетот „Донација на Галериски простор“. Во 2014 година беа организирани 13 изложби и тоа: Изложба на слики од академскиот уметник Љупка Галазка Василев, Донаторска продажна изложба на акварели од Стефан Димовски, Изложба на фотографии од Лазарополе, Изложба на дела од колекцијата на Асоцијацијата за култура „Икон“, Изложба на уникатни парчиња мебел и скулптури од Васил Урдин, Изложба на делата на Андријана Радевска – дел од Скопско лето 2014, Изложба на делата на Лиљана Митевска – дел од Скопско лето 2014, Изложба на фотографии од Драги Неделчевски – дел од Скопско лето 2014, Изложба на дела од Жанета Вељановска Гелевска, Изложба на новата серија дела од академскиот уметник Павле Кузмановски, Изложба на детски цртежи на тема штедење и спорт, Изложба на минијатури „МиниАртура“ во организација на ДЛУМ и Изложба на слики од ликовната колонија „Вевчански видувања“.

Во текот на годината, во деловните простории на Банката беа организирани и други настани од јавен карактер и тоа: поставување на донаторски кутии во просториите на деловниот објект на Банката со цел собирање на користена облека, обувки и детски играчки во соработка со Црвениот крст на Град Скопје; поставување на продажен штанд во фоајето на Банката од Здружението на родители на деца со цистична фиброза во РМ, при што собраните средства беа наменети за потребите на Здружението; поставување на штанд за собирање на донации во фоајето на Банката, како и поставување на сметката за донации на интернет страната на Банката, по повод приклучувањето на Банката кон акцијата Недела на солидарноста, во организација на Црвениот крст на Општина Центар; поставување на продажен штанд во фоајето на Банката, од Елемент ПР и Корпоративни комуникации за Кампањата Шанса за живот, при што собраните средства беа наменети за Клиниката за детски болести, Скопје.

Во ноември 2014 година, Банката, по седми пат, ја доби престижната награда Банка на годината во Македонија, од реномираниот финансиски магазин The Banker.

Банката ги поддржува организациите и иницијативите кои се залагаат за почит и еднаков третман, деловна етика и хуманизам, со што креира вредност за општеството и придонесува кон зајакнување на општественото ткиво и социјалната кохезија.

Банката целосно ја прифаќа и во своето работење се придржува кон меѓународната декларација за човекови права, еколошката декларација и меѓународните конвенции кои се однесуваат на социјалната и заштитата на животната средина.

З

ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ

Биланс на успех
Биланс на состојба
и вонбилансна
евиденција

ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ

БИЛАНС НА УСПЕХ

Биланс на успех

Во мил. МКД	2013	2014		Во однос на			
	Реализација	План	Реализација	План		2013	
				апс	%	апс	%
Приходи од камата	3.269,0	3.407,6	3.311,1	-96,5	-2,8%	42,2	1,3%
Расходи по камата	1.407,5	1.446,3	1.218,6	-227,7	-15,7%	-188,9	-13,4%
Нето приходи од камата	1.861,4	1.961,3	2.092,5	131,2	6,7%	231,1	12,4%
Нето некаматни приходи	1.064,2	1.064,3	1.102,7	38,4	3,6%	38,6	3,6%
Нето приходи од работење	2.925,6	3.025,6	3.195,3	169,6	5,6%	269,7	9,2%
Трошоци на работење	1.562,1	1.601,1	1.614,7	13,6	0,8%	52,6	3,4%
– трошоци за вработените	667,1	673,8	703,2	29,4	4,4%	36,1	5,4%
– останати трошоци	710,0	755,6	758,0	2,3	0,3%	47,9	6,8%
– амортизација	185,0	171,7	153,5	-18,2	-10,6%	-31,5	-17,0%
Добивка пред исправки и резервирања	1.363,5	1.424,6	1.580,6	156,1	11,0%	217,1	15,9%
Исправки и резервирања за потенцијални загуби	559,9	570,0	871,5	301,4	52,9%	311,6	55,7%
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето основа	200,7	213,4	-17,2	-230,6	-108,1%	-217,9	-108,6%
Удел во добивката на придружени претпријатија	28,2	23,6	25,5	2,0	8,3%	-2,7	-9,6%
Добивка пред оданочување	631,2	664,7	751,9	87,2	13,1%	120,8	19,1%
Данок на добивка	5,8	3,8	79,3	75,5	2012,4%	73,4	1262,3%
Добивка по оданочување	625,3	661,0	672,6	11,7	1,8%	47,3	7,6%

Добивка

Банката во 2014 година оствари **добивка пред оданочување** во износ од 751,9 мил. Мкд што е за 13,1% над планираната за 2014 година. Резултатот се должи на повисоки нето каматни приходи, нето приходи од провизии и останати приходи од дејноста, при повисоки оперативни трошоци и исправка на вредност на финансиски средства.

Согласно новиот Закон за данок од добивка од 2014 година, кој предвидува обврска за пресметка на данок од добивка во висина од 10% од остварената бруто добивка, Банката на остварениот резултат од 2014 година пресмета **данок од добивка** во износ од 79,3 мил. Мкд.

Нето добивката за 2014 година изнесува 672,6 мил. Мкд и е повисока од планот за 1,8%. Во однос на минатата година добивката е повисока за 7,6% поради повисоки нето каматни приходи и нето приходи од провизии.

Добивката пред резервации изнесува 1.580,6 мил. Мкд или 11,0% над планираната за 2014 година и 15,9% над минатогодишната.

Во текот на годината беа издвоени 854,2 мил. Мкд **исправки и резервации за финансиски и нефинансиски средства** што е за 9,0% повеќе во однос на планот поради рекласификација на неколку корпоративни

клиенти како нефункционални и зголемена покриеност со резервации кај правните лица. Во однос на 2013 година истите се повисоки за 12,3%.

Во мил. МКД	2013		2014		Во однос на		2013	
	Реализација	План	Реализација	План			апс	%
					апс	%		
Исправки за билансни пласмани	543,8	566,6	901,1	334,5	59,0%		357,2	65,7%
Резервирања за вонбилансни пласмани	16,0	3,4	-29,6	-33,0	-966,6%		-45,6	-284,7%
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето основа	200,7	213,4	-17,2	-230,6	-108,1%		-217,9	-108,6%
Вкупно	760,6	783,4	854,2	70,8	9,0%		93,6	12,3%

Вкупните приходи од работење изнесуваат 3.195,3 мил. Мкд, што е за 5,6% повеќе во однос на планот. Во однос на претходна година, вкупните приходи од работење се повисоки за 9,2%.

Нето приходи од камата

Нето приходите од камати се повисоки од планираните за 6,7%. Приходите од камати во однос на планот се пониски за 2,8%, поради послаба динамика на кредитирање кај приватните претпријатија и намалени каматни стапки под притисок на конкуренцијата и трендот на пазарот. Расходите по камата во однос на планот се пониски за 15,7%, како резултат на намалени каматни стапки на депозитите, понизок износ на обврски по кредити (одложени влечења по кредитната линија од ЕБРД и пониски од планираните влечења по кредитната линија од МБПР-ЕИБ), пониска состојба на депозити од останати финансиски институции и пониски каматни расходи и провизии по основ на субординираните заеми (одложена замена на субординираните заеми од NLB Interfinanz).

Во однос на 2013 година, нето приходите од камати се повисоки за 12,4%.

Нето каматната маргина на просечна каматоносна актива во 2014 година изнесува 3,85% и е над планираната за 0,57 п.п. Каматната маргина е повисока за 0,61 п.п. од минатогодишната, поради неколкукратно намалување на каматните стапки на депозитите, како и ефектот од промена на методологијата на пресметка (со Одлуката на НБРМ од јануари 2014 година да престане да плаќа камата на задолжителната резерва, истата се исклучува од износот на каматоносна актива).

Нето каматната маргина на просечна бруто актива се зголеми на 3,10% (годишен пораст од 0,28 п.п.).

Нето некаматни приходи

Нето некаматните приходи изнесуваат 1.102,7 мил. Мкд и во однос на планот се повисоки за 3,6%. Во однос на 2013 година се повисоки за 3,6%. Нето некаматните приходи во вкупните приходи учествуваат со 34,5% (2013: 36,4%). Зголемувањето на некаматните приходи во 2014 година во однос на планот се должи главно на повисоки нето приходи од провизии и надомести, како и повисоки останати приходи од работењето.

Најголемо учество во нето некаматните приходи имаат нето приходите од провизии со 83,5% (2013: 82,3%).

Нето приходи од провизии

Нето приходите од провизии во однос на планот се повисоки за 3,5%, додека во однос на 2013 година истите се повисоки за 5,1%.

Приходите од провизии во однос на планот се повисоки за 3,8% како резултат на остварен пораст на бројот на услуги и трансакции во картичното работење, домашниот и девизен платен промет и во брокерското работење, како и поради промена во цената на услугата за водење трансакциски сметки, додека во однос на 2013 година се повисоки за 7,3% како резултат на повисоки приходи од картично работење, домашен и девизен платен промет, провизии за водење на трансакциски сметки и провизии за брокерски услуги.

Расходите од провизии во однос на планот се повисоки за 4,8%, додека во однос на 2013 година истите се

повисоки за 14,4% главно поради повисоки расходи за порамнување (зголемен промет и број на трансакции со картички), повисоки расходи за домашен и девизен платен промет и за кеш центарот.

Во структурата на приходите од провизии најголем дел или 60,5% се провизии остварени од нефинансиски правни лица (од кои 29,3% во домашниот платен промет, 20,5% во платниот промет со странство, 17,8% од документарно-гаранциско работење и 20,7% од картично работење). Приходите од провизии од сегментот население учествуваат со 26,6%, од кои најголем дел 42,5% се провизии од картично работење.

Во структурата на расходите по провизии најголем дел (56,7%) се по основ на работењето со картички, додека 16,9% се по основ на расходи поврзани со платниот промет во земјата и 10,0% со платниот промет со странство.

Трошоци

Вкупните трошоци на работење изнесуваат 1.614,7 мил. Мкд и во однос на планот се повисоки за 0,8%. Трошоците за вработени се повисоки од планираните за 4,4%, останатите расходи од дејноста се повисоки од планираните за 0,3%, додека амортизацијата е за 10,6% пониска од планираната.

Во однос на 2013 година, трошоците се повисоки за 3,4%. Трошоците за вработени се повисоки за 5,4% поради нивелирање на плати на вработени и резервирања за вработени по IAS 19. Останатите расходи од дејноста се повисоки за 6,8% поради трошоци за процесирање картички (зголемен број на трансакции и промет со картички), трошоци за изнајмување на персонал, капитална загуба од продажба на преземени средства, трошоци за одржување на софтвер и трошоци за обезбедување на транспорт на готовина. Амортизацијата е пониска за 17,0%.

Показателот вкупни оперативни трошоци во однос на вкупни нето приходи (Cost/Income Ratio) изнесува 50,5% (2013: 53,4%). Во однос на планот показателот е понизок за 2,4 п.п.

БИЛАНС НА СОСТОЈБА И ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА

Биланс на состојба и вонбилансна евиденција

во мил. МКД	31.12.2013	31.12.2014		Во однос на			
	Реализација	План	Реализација	План		31.12.2013	
				апс.	%	апс.	%
Билансна сума	59.782,6	62.140,2	64.907,4	2.767,2	4,5%	5.124,8	8,6%
Кредити	35.347,8	38.029,2	38.652,7	623,6	1,6%	3.305,0	9,3%
на банки и штедилници	115,1	205,2	381,1	175,9	85,7%	266,0	231,2%
на небанкарски сектор	35.232,7	37.824,0	38.271,6	447,6	1,2%	3.038,9	8,6%
Хартии од вредност	11.676,5	10.765,6	10.637,2	-128,5	-1,2%	-1.039,3	-8,9%
Вложувања во подружници и придружени претпријатија	143,3	166,9	168,8	2,0	1,2%	25,5	17,8%
Материјални и нематеријални вложувања	2.290,5	2.447,8	2.293,3	-154,6	-6,3%	2,7	0,1%
Депозити	47.131,6	49.083,6	52.445,9	3.362,3	6,9%	5.314,3	11,3%
на банки и штедилници	448,3	374,1	603,4	229,3	61,3%	155,1	34,6%
на небанкарски сектор	46.683,3	48.709,6	51.842,6	3.133,0	6,4%	5.159,3	11,1%
Обврски по позајмици	3.590,5	3.438,8	2.662,8	-776,0	-22,6%	-927,7	-25,8%
Должнички хартии од вредност	0,0	0,0	0,0	0,0	/	0,0	/
Субординиран заем	1.821,4	1.819,3	1.840,8	21,6	1,2%	19,4	1,1%
Капитал и резерви	5.769,2	6.394,5	6.251,7	-142,8	-2,2%	482,5	8,4%
Гаранции и акредитиви	5.833,1	5.893,1	6.327,7	434,6	7,4%	494,6	8,5%
Некористени лимити и кредити	2.381,8	2.431,8	2.393,0	-38,8	-1,6%	11,2	0,5%
Вонбилансна актива	8.214,9	8.324,9	8.720,7	395,8	4,8%	505,8	6,2%

Во табелата се презентирани избрани позиции од билансот на состојба и вонбилансната евиденција

Билансната сума на Банката во 2014 година изнесува 64.907,4 мил. Мкд. Во однос на планот е повисока за 2.767,2 мил. Мкд или 4,5%, поради повисока депозитна база.

Во однос на 2013 година истата е повисока за 5.124,8 мил. Мкд или 8,6%.

Обврските по кредити во однос на планот се пониски за 22,6%, додека во однос на 2013 година се намалија за 25,8%, поради пониски состојби по кредитните линии од EFSE, IFC и MBPR-EIB.

Во активата, кредитното портфолио на небанкарскиот сектор е зголемено за 1,2% односно 447,6 мил. Мкд во однос на планот (8,6% или за 3.038,9 мил. Мкд повисоко во однос на 2013 година). Во однос на планот за 2014 година, кредитите на населението се повисоки за 4,9% или 943,1 мил. Мкд, додека кредитите кај нефинансиски правни лица се пониски за 2,5% или 442,2 мил. Мкд. Хартиите од вредност се пониски од планираните за 1,2% или за 128,5 мил. Мкд како резултат на пониска состојба на благајнички и државни записи.

Потенцијалните и преземени обврски изнесуваат 8.720,7 мил. Мкд што е за 6,2% или 505,8 мил. Мкд повеќе во однос на 2013 година, додека во однос на планот се повисоки за 4,8% или 395,8 мил. Мкд.

Фондот на резервации за потенцијалните и преземени обврски изнесува 226,2 мил. Мкд и во однос на планот е понизок за 12,5% или за 32,4 мил. Мкд. Во однос на 2013 година фондот е намален за 11,3% или за 29,0 мил. Мкд.

4

АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ

Работа со население

Работа со правни лица и
држава

Финансиски пазари

АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ

РАБОТА СО НАСЕЛЕНИЕ¹

Активностите во доменот на кредитирање на население беа насочени кон задржување на пазарното учество во банкарскиот сектор, како и одржување на квалитетот на кредитното портфолио. За остварување на целите беа реализирани неколку промотивни кампањи за кредити со одделни бенефити за клиентите кои аплицираше за кредит во промотивниот период. Во текот на годината беа воведени неколку нови кредитни продукти: Наменски кредит за набавка на половни возила обезбедени со залог на возилото за вработени и пензионери, Инстант кредит "Hardware on instalments" во соработка со ВИП операторот, промотивни потрошувачки кредити и НЛБ промотивни станбени кредити во рамки на промотивните кампањи.

Во доменот на депозитното работење активностите беа насочени кон одржување на обемот, стабилноста и структурата на постоечката депозитна база. Во текот на годината каматните стапки на депозитните продукти беа намалени во три наврати во зависност од движењето на каматната стапка на благајничките записи, движењата на ЕУРИБОР и како одговор на намалувањето на каматнатите стапки на кредитните продукти.

Активностите во доменот на картичното работење беа насочени кон зголемување на бројот и користењето на кредитните картички, задржување на пазарното учество, развој на нови и усовршување на постојните картични продукти. Во текот на годината направена е замена на дел од ПОС терминалите со најсовремени GPRS модели на ПОС терминали базирани на мобилна комуникациска технологија; воведена е нова платежна платформа наменета за јавните институции којашто овозможува дополнителен внес на специфични податоци за уплатувачот со цел генерирање на посебен ПП50 налог за секоја уплата; за имателите на Diners картичките овозможено е подигнување на готовина на рати на АТМ мрежата на Банката и овозможено е плаќање на фактури за мобилна и фиксна телефонија издадени од T-Mobile и T-Home.

Во рамките на електронското банкарство во 2014 година воведена е можност за промена на интернет лимитите на сите картички со валидација преку НЛБ Токен односно НЛБ мТокен.

Продолжија cross-selling активностите кај постојни клиенти – правни лица и таргетираните нови клиенти, се продолжи со одобрување комисиони кредити преку проектот за "Самовработување со кредитирање" на Агенцијата за вработување на Република Македонија, беа преземени активности за зголемување на продажбата на осигурителни полиси и пензиски осигурувања, воведена е on-line апликација за отворање трансакциска сметка за физички лица, во соработка со ВИП Оператор се реализираше проектот за on-line одобрување на инстант кредити и беа реализирани активности во насока на автоматизација на процесот на одобрување кредити.

Во текот на 2014 година услугата лично банкарство се нудеше на 38 локации.

Отворена беше нова експозитура во Скопје – Илинден, понатаму беше извршено спојување на експозитура Струмица 1 и експозитура Струмица 2 во една експозитура на нова поголема локација и реновирање на експозитура Кавадарци.

Кредитното портфолио на население на годишно ниво е зголемено за 11,2%, односно за 2.040,9 мил. Мкд и изнесува 20.265,2 мил. Мкд. Вкупното кредитно портфолио на населението го сочинуваат: потрошувачки кредити 55,3%, станбени кредити 29,4%, кредитни картички 8,7%, искористени лимити на трансакциски сметки 4,8%, автомобилски кредити 1,4% и останати кредити 0,5%. Од вкупните кредити кај населението 4,0% се нефункционални побарувања (2013: 4,5%).

¹ Работењето со население вклучува физички лица и самостојни вршители на дејност

	31.12.2013	31.12.2014	Промена
Кредити			
вредност (во мил. МКД)	18.224	20.265	11,2%
број на нови договори за кредити во годината	21.630	28.729	32,8%
Депозити			
вредност (во мил. МКД)	34.656	38.397	10,8%
број на нови договори за депозити во годината	34.288	33.430	-2,5%
Број на комитенти	531.379	568.869	7,1%
Број на сметки (трс и жиро)	505.255	543.253	7,5%
Број на картички (дебитни и кредитни)	405.892	418.774	3,2%

Учеството на кредитите на население во вкупните кредити пласирани кај небанкарскиот сектор во 2014 година достигна 53,0% (2013: 51,7%).

Депозитите на населението во однос на 2013 година се зголемени за 10,8% или за 3.740,8 мил. МКД и изнесуваат 38.396,9 мил. МКД.

Учеството на депозитите од население во вкупните депозити од комитенти во 2014 година достигна 74,1% (2013: 74,2%).

Односот **кредити/депозити** од население изнесува 52,8% (2013: 52,6%).

Во делот на **картичното работење**, во 2014 година е остварен раст на прометот со картички од 19,1%, додека кај бројот на остварени трансакции со картичките на Банката растот е 21,6%.

	2013	2014	Промена
Број на активни картички	405.892	418.774	3,2%
Број на АТМ-и	158	162	2,5%
Број на ПОС терминали	6.270	6.924	10,4%

Во делот на **електронското банкарство** бројот на корисниците е зголемен за 18% (кај правните лица за 17%, кај физичките лица за 18%), што позитивно се рефлектираше и врз бројот на остварени трансакции и вредноста на остварениот промет.

	2013	2014	Промена
Е-банкарство за физички лица			
промет (во мил. МКД)	563	796	41,4%
број на налози/трансакции	151.531	198.950	31,3%
комитенти по сите канали	114.775	162.506	41,6%

РАБОТА СО ПРАВНИ ЛИЦА И ДРЖАВА²

Понудата за правни лица и држава се извршува централизирано, по моделот на интегрирано управување на односите со комитентите - за големите корпоративни комитенти на Банката и дисперзирано преку Деловната мрежа - за малите и средни претпријатија (МСП), додека услугите во платниот промет за корпоративните клиенти се вршат преку Деловната мрежа на Банката, Кеш центарот и преку електронските платни сервиси.

Работењето со правни лица и држава претставува најголем дел од активностите на Банката и е главен носител на приходите. Опфаќа краткорочни денарски и девизни кредити за тековни потреби, краткорочни денарски и девизни кредити за поддршка на извозни аранжмани, револвинг кредити, долгорочни денарски и девизни кредити за финансирање инвестициони проекти на МСП, автомобилски кредити, наменски кредити за изградба на станбен и деловен простор, комисиони кредити, акредитивно и гаранциско работење, депозитно работење, услуги на платен промет во земјата и странство и услуги на пренос и чување на готовина.

² Правни лица и држава вклучуваат приватни и јавни претпријатија, непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, останати финансиски институции (без банки и штедилници), централна власт, фондови и единици на локална самоуправа.

Во доменот на кредитирање, активностите беа насочени кон зголемување на фокусот на работење во кредитирање на мали и средни претпријатија, пред сè заради задржување на пазарните позиции под притисок на заострената конкуренција помеѓу банките особено преку ценовната политика.

Во доменот на депозитното работење, активностите беа насочени кон прибирање нови депозити од корпоративните клиенти преку понуда на денарски и девизни депозитни продукти со различни можности за орочување, каматни стапки и намена. Во текот на 2014 година Банката изврши повеќекратно намалување на каматните стапки на депозитите на правни лица, соодветно на пазарните услови.

Пласманите кај правните лица и држава на годишно ниво се зголемија за 5,9% односно за 998,1 мил. Мкд и истите изнесуваат 18.006,5 мил. Мкд. Отежнатите пазарни услови и намалената способност на компаниите за редовно подмирување на обврските резултираше со пораст на учеството на нефункционалните пласмани во вкупното портфолио на Банката на 11,9% (2013: 10,8%).

Учеството на кредитите на правните лица и државата во вкупните кредити на небанкарски сектор изнесува 47,0% (2013: 48,3%).

	31.12.2013	31.12.2014	Промена
Кредити			
вредност (во мил. МКД)	17.008	18.006	5,9%
број на нови договори за кредити во годината	2.266	2.747	21,2%
Депозити			
вредност (во мил. МКД)	12.027	13.446	11,8%
број на нови договори за депозити во годината	1.111	971	-12,6%
Број на комитенти	30.594	31.270	2,2%
Број на сметки	41.185	62.510	51,8%

Депозитите на правни лица и држава на годишно ниво се повисоки за 1.418,4 мил. Мкд, главно како резултат на повисоки состојби на жиро сметки на приватни претпријатија.

Учеството на депозитите од правни лица и држава во вкупните депозити од клиенти во 2014 година изнесува 25,9% (2013: 25,8%).

Односот **кредити/депозити** од правни лица и држава изнесува 133,9% (2013: 141,4%).

	01.01.- 31.12.2013	01.01.- 31.12.2014	Промена	
			апс.	%
Гаранции				
Вредност на нови (во мил. МКД)	7.372,3	6.838,2	-534,1	-7,2%
Број на вкупни новоиздадени	2.635	2.414,0	-221	-8,4%
Девизни гаранции				
Вредност на нови (во мил. МКД)	4.354,6	3.473,9	-880,7	-20,2%
Број на вкупни новоиздадени	384	373,0	-11	-2,9%
Денарски гаранции				
Вредност на нови (во мил. МКД)	3.017,8	3.364,3	346,5	11,5%
Број на вкупни новоиздадени	2.251	2.041,0	-210	-9,3%
Акредитиви				
Вредност на нови (во мил. Мкд)	2.255,2	1.238,7	-1.016,5	-45,1%
Број на вкупни новоиздадени	390	350	-40	-10,3%

Во текот на 2014 година Банката обезбедуваше **банкарски гаранции и акредитиви** за извозните аранжмани и за поддршка на тендерските учества на компаниите во големите меѓународни и домашни проекти. Во 2014 година, Банката има пласирано средства во износ од 6.838,2 мил. Мкд во гаранции или 7,2% помалку во однос на 2013 година. Отворените акредитиви се во вредност од 1.238,7 мил. Мкд или 45,1% помалку од 2013 година.

Во 2014 година остварен е **вкупен платен промет со странство** од 631,9 млрд. Мкд или 4,3% помалку во однос на 2013 година, во најголем дел како резултат на намалените приливи на девизните сметки во странство.

Во вкупниот платен промет со странство дознаките учествуваат со 17,8%.

	1.1.- 31.12.2013	1.1.- 31.12.2014	Промена	
			апс.	%
Ностро дознаки				
Промет (во мил. МКД)	60.848,1	61.739,9	891,8	1,5%
Број на ностро дознаки	56.585	59.340	2.755	4,9%
Лоро дознаки				
Промет (во мил. МКД)	46.653,9	50.626,8	3.972,9	8,5%
Број на лоро дознаки	76.424	78.992	2.568	3,4%

Во делот на **домашниот платен промет**, во 2014 година е остварен вкупен промет од 913,1 млрд. Мкд или 4,4% повеќе во однос на 2013 година.

Направени беа проширувања на постојните и воведени беа нови функционалности кај електронското банкарство за физички и правни лица и тоа: Мој профил на клик – можност за администрација на сметките (достапност за увид, преименување на истите) од страна на корисниците; проширување на услугата за уплата за режиски трошоци со повеќе даватели на услуги; нова верзија М-банкарство, проширена со преглед и плаќање на кредити, преглед на резервации на кредитни картички; контрола на лимит при потпис на налог во ПП53; подобрување и проширување на автоматиката за администрација на кориснички профили на НЛБКлик; овозможување на приказ на бизнис картички на проклик; автоматско пополнување на налог 1450 во е-банк преку поврзување со финансискиот програм на клиентот; плаќање давачки преку УЈП; ажурирање на податоците за статус на испратени е-маил известувања на ниво на Банка во системот на Банката; овозможување на преглед на рамковен кредит; преглед на промет на ПОС терминали на НЛБПроКлик и автоматика за ажурирање на профил на корисник за преглед на промет на ПОС на НЛБ ПроКлик и додавање функционалност за директен маркетинг до множество на корисници на НЛБКлик.

	2013	2014	Промена
Е-банкарство за правни лица			
промет (во мил. МКД)	214.544	237.394	10,7%
број на налози/трансакции	1.902.454	2.331.858	22,6%
комитенти по сите канали	10.797	12.622	16,9%

Во делот на **работа со готовина**, Банката за клиентите врши: превоз на готовина и вредносни пратки, обработка на домашна и странска валута, трансфер на странска ефективна во странски банки, чување готовина и хартии од вредност, депо услуги (отворени и затворени), купопродажба на домашна и странска ефективна и опслужување на банкомати за други деловни банки, преземање на дневниот пазар од просториите на правните лица и превоз до Банката, обработка на банкнотите и монетите и полагање на трансакциската сметка на правното лице и снабдување на нефинансиски правни лица со монети.

Вкупниот обем во централниот трезор во 2014 година е зголемен за 8,3% во однос на 2013 година. Во доменот на работењето со експозитурите на Банката (одводи и дотации на домашна и странска ефективна) остварен е вкупен пораст од 8,5%.

ФИНАНСИСКИ ПАЗАРИ

Управување со ликвидноста

Банката во текот на 2014 година управуваше со ликвидноста согласно законските одредби и одредбите од Одлуката за задолжителна резерва и Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките пропишани од Народна банка на Република Македонија и интерните лимити и насоки на Банката и НЛБ Групацијата.

Вишокот на слободни средства, беше пласиран во хартии од вредност издадени од државата, на меѓубанкарскиот пазар, како и преку монетарните инструменти на НБРМ. Видот, начинот и инструментите кои беа користени за пласирање на вишокот средства, зависеа од тековната и планирана рочна структура на средствата и обврските

на краток и долг рок, ризикот на инструментите и движењата на каматните стапки на пазарите на пари и хартии од вредност. Тековната потреба од ликвидни средства беше задоволена на меѓубанкарскиот пазар и преку инструментите на НБРМ.

Исполнувањето на задолжителната резерва на Банката во денари, во периодот од 1.1. до 31.12.2014 година, се движеше помеѓу 100,04 и 100,22 од пропишаното (потребно е исполнување од 100), што претставува оптимално ниво на исполнување. Најниското ниво на стапката на ликвидност на 30 дена беше 2,17 (дозволен мин.1) додека на 180 дена беше 1,37 (дозволен мин.1).

На меѓубанкарскиот пазар на депозити, Банката користеше позајмици во вкупен износ од 38.021 мил. Мкд (2013: 14.799 мил. Мкд), додека пак кредити не пласираше (2013: 950 мил. Мкд).

Во текот на 2014 година, во хартии од вредност издадени од државата (записи и обврзници) беа пласирани 8.447 мил. Мкд (2013: 12.928 мил. Мкд), додека во благајнички записи беа пласирани 35.165 мил. Мкд (2013: 46.243 мил. Мкд).

Преку монетарните инструменти на НБРМ, Банката користеше средства во вкупен износ од 1.100 мил. Мкд (2013: 4.200 мил. Мкд), а пласираше вишок на средства во износ од 19.667 мил. Мкд (2013: 20.120 мил. Мкд).

Во доменот на управување со девизната ликвидност и девизната позиција на Банката, во текот на 2014 година на меѓународниот пазар на пари Банката оствари вкупен промет од 812 мил. Еур (2013: 836 мил. Еур) преку 320 трансакции (2013: 361) што е намалување на реализираниот промет за 2,87%. Намалувањето на прометот се должи на неатрактивноста на еврото и швајцарскиот франк во поглед на краткорочните каматни стапки. Во прометот доминира американскиот долар како најстабилна валута во поглед на приносот во 2014 година.

Кредитни извори на финансирање

Во текот на 2014 година Банката продолжи со континуирано следење и сервисирање на обврските по склучените кредитни аранжмани со домашните и странските кредитори, како и со склучување нови аранжмани и повлекување нови средства за финансирање инвестициони проекти и за обртни средства.

Во текот на годината, по одделни кредитни линии се отплатени 1.739 мил. Мкд, а повлечени се средства во вкупен износ од 816 мил. Мкд, со што состојбата на кредитните обврски на Банката на 31.12.2014 година се намали на 2.662,8 мил. Мкд (2013: 3.590,5 мил. Мкд).

Нови средства се повлечени од следните кредитни линии:

- Европска банка за обнова и развој (ЕБРД), за финансирање проекти за енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија во износ од 394 илјади Еур и за финансирање проекти за конкурентност на приватниот сектор во износ од 3 мил. Еур;
- Македонска банка за поддршка на развојот (МБПР), кредитна програма финансирана од Европската инвестициска Банка (ЕИБ) за поддршка на мали и средни претпријатија во вкупен износ од 7,4 мил. Еур;
- Македонска развојна фондација на претпријатија (МРФП), за финансирање микро и мали претпријатија, специфични проекти, како и индивидуални претприемачи во износ од 1,9 мил. Еур и
- Земјоделски кредитен дисконтен фонд (ЗКДФ) за финансирање проекти од сегментот примарно производство, преработка на земјоделски производи и трговија со земјоделски производи во износ од 0,6 мил. Еур.

Во текот на годината, Банката редовно вршеше отплати по доспеаните обврски од кредитните линии кон МБПР (ЕИБ), Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд, Македонската развојна фондација на претпријатија, НБРМ (Тајванска кредитна линија), Светска банка (Револвинг Фонд), ЕБРД, ЕФСЕ, ИФЦ и НЛБ д.д. Љубљана.

Девизен пазар

Банката, во 2014 година, оствари вкупен промет на девизниот Пазар во државата од 2.265,7 мил. Усд (2013: 2.278,7 мил. Усд) преку 65.899 трансакции (2013: 64.435), што преставува намалување на прометот во овој сегмент за 0,57%. Најголем дел од прометот на Банката на девизниот пазар во државата се однесува на купопродажба на евро валута, кај купувањето 44%, кај продажбата 74%.

На подсегментот тргување на девизи со овластените менувачи, Банката и понатаму е лидер со откуп на девизи од овластени менувачи во износ од 430,8 мил. Еур (2013: 439,6 мил. Еур) или 46,76% од вкупниот откуп од

менувачниците во 2014 година.

На подсегментот меѓубанкарски девизен пазар, во улога на овластен поддржувач на пазарот (Market maker), Банката активно учествуваше и на страна на понудата и на страна на побарувачката со остварен вкупен промет на девизи од 318 мил. Еур (2013: 288 мил. Еур) што претставува пораст од 10,28% во однос на 2013 година. Во 2014 година, уделот на тргувањето со НБРМ се зголеми на 50,02% (2013: 40,42%).

На меѓународниот девизен пазар (dealing) беа истргувани 951,3 мил. Еур (2013: 1.113,0 мил. Еур) преку 11.076 трансакции (2013: 10.763).

Старателски услуги

Банката врши старателски услуги за инвестициски и пензиски фондови, како и за домашни осигурителни компании кои согласно Законот за девизно работење имаат можност да инвестираат во странски хартии од вредност.

Во 2014 година, Банката беше депозитарна банка на четири отворени инвестициски фондови управувани од две друштва и на еден приватен инвестициски фонд и банка-чувар на имот на еден задолжителен и еден доброволен пензиски фонд управувани од исто друштво.

Банката извршуваше и старателски услуги за нерезиденти со старателски сметки, како и старателски услуги за резиденти – три осигурителни компании кои тргуваат со странски хартии од вредност.

Брокерски услуги

Во текот на 2014 година, склучени се вкупно нови 512 договори за брокерско посредување, со домашни и странски физички и правни лица.

Во прометот со хартии од вредност на Македонската берза АД Скопје, кој во 2014 година изнесуваше 8.704 мил. Мкд (2013: 3.234 мил. Мкд) или 169,10% повеќе во однос на 2013 година, Банката оствари пазарно учество од 4,46% во вкупниот промет и 10,96% кај класичното тргување, додека учеството по бројот на трансакции изнесува 10,80%.

Обврски по основ на работи во име и за сметка на правни и физички лица

Во текот на 2014 година, Банката продолжи со спроведување на проектот “Самовработување со кредитирање”, како активна мерка за самовработување која се спроведува од Агенцијата за вработување на Република Македонија, по склучен договор со Македонската банка за поддршка на развојот (МБПР).

Банката тргуваше и со државни хартии од вредност за клиенти, сегмент кој во 2014 година се одликуваше со намалена фреквенција на аукции на државни записи, наспроти зголемена фреквенција на аукции на државни обврзници и за прв пат понудена рочност кај државните обврзници од 10 години. Вкупниот промет кој го оствари Банката во овој сегмент во 2014 година изнесува 15.725 мил. Мкд (2013: 26.395 мил. Мкд) што претставува намалување од 40,42% во однос на 2013 година.

5

УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Управување со кредитен
ризик и квалитет на
кредитното портфолио

Управување со
некредитни ризици

Управување со
капиталот и
адекватноста

УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Банката применува високо-конзервативна политика на антиципирање на ризиците во работењето, преку одржување ефикасен систем на интегрирано управување со ризиците. Тоа овозможува да оствари висока наплатливост на пласманите, задоволително ниво на капитална адекватност, заштита од непредвидени случувања и евентуални закани за неостварување на планираната политика.

УПРАВУВАЊЕ СО КРЕДИТЕН РИЗИК И КВАЛИТЕТ НА КРЕДИТНОТО ПОРТФОЛИО

Управувањето со кредитниот ризик вклучува постојана анализа на кредитното портфолио на Банката, во поглед на секторската диверзификација и концентрацијата на портфолиото, анализа и оценка на финансиските перформанси на клиентите, следење на редовноста во исполнувањето на обврските од клиентите и издвојување на задоволително ниво на резервации за пласманите.

Вкупната изложеност на Банката (портфолио на кое се пресметуваат резервации), во 2014 година, се зголеми за 3.960,9 мил. Мкд или 8,2% и изнесува 52.037,7 мил. Мкд (2013: 48.076,8 мил. Мкд).

Учеството на А и Б пласманите во вкупното портфолио на крајот на 2014 година изнесува 85,9% (2013: 84,3%).

Учеството на нефункционалните кредити во вкупните кредити во 2014 година е зголемено на 8,1% (2013: 7,8%).

Соодветно на порастот на кредитната активност и продолжениот негативен тренд во квалитетот на кредитното портфолио кај правните лица, во 2014 година беа направени нови исправки на вредноста на финансиските средства, со кои вкупниот фонд на резервации за финансиски пласмани на 31.12.2014 година се зголеми на 6.153,2 мил. Мкд (2013: 5.961,9 мил. Мкд).

Стапката на покриеност на пласманите со издвоени резервации е намалена за 0,6 п.п. и изнесува 11,8% (2013: 12,4%). Пониската покриеност со резервации е резултат на намалениот фонд на резервации поради реализираните отписи на 629,6 мил. Мкд нефункционални побарувања на крајот на 2014 година.

Покриеноста на пласманите класификувани во В, Г и Д ризична категорија со вкупно издвоените резервации изнесува 83,7% (2013: 78,9%).

УПРАВУВАЊЕ СО НЕКРЕДИТНИ РИЗИЦИ

Банката има воспоставено политики за следење на некредитните ризици. Во Банката се следат и управуваат ликвидносен, валутен, каматен, оперативен, правен, стратешки и репутациски ризик, а истовремено се следи и управува сигурноста на информативниот систем.

Управување со ликвидносен ризик

Во текот на 2014 година изложеноста на ликвидносен ризик се следеше на редовна основа. Оперативната и структурната ликвидност постојано се движеше во рамките на утврдените лимити, а ликвидносната позиција на Банката овозможуваше навремено сервисирање на обврските.

Во 2014 година на месечна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на ликвидносен ризик, кои укажуваат на висока и стабилна ликвидносна позиција на Банката. Согласно резултатите од спроведеното стрес-тестирање на ликвидносниот ризик, лимитите за покриеноста на потенцијалните парични одливи со ликвидносните резерви при силен стрес-тест заклучно со 31.12.2014 година се во рамки на пропишаните (<100%) и не постои потреба за активирање на Планот за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови.

Управување со валутен ризик

Управувањето со валутниот ризик се однесува на постојано следење на нето изложеноста на Банката по одделни валути и агрегатно, притоа одржувајќи оптимално ниво на потребни средства преку купување и продажба на девизи.

Изложеноста на Банката на валутен ризик се следеше дневно, преку следење на лимитите по одделна валута и на агрегатна основа.

Вкупната отворена девизна позиција пресметана на нето основа на 31.12.2014 година претставува долга позиција во износ од 882,9 мил. Мкд, односно 11,6% од сопствените средства на Банката.

Најголем дел од отворената девизна позиција потекнува од позицијата во евро валута која е долга позиција и изнесува 874,4 мил. Мкд, односно 11,5% од сопствените средства на Банката.

Во 2014 година на полугодишна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на валутен ризик и истите укажаа на стабилна девизна позиција на Банката.

Управување со каматен ризик

Активностите на Банката во однос на управувањето со каматниот ризик се однесуваат на оптимизација на нето приходите од камати со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловната стратегија на Банката.

Изложеноста на Банката на каматен ризик се следеше на месечно ниво, преку следење на лимитите, при што Банката во целост ги исполнуваше поставените лимити. Во текот на 2014 година Банката ја следеше изложеноста на каматен ризик со примена на Десау методологијата, што подразбира распределба на стабилното ниво на депозити по видување на Банката во соодветни рочни блокови до достасување, наместо досегашниот нивен третман како ависта депозити во целокупниот износ.

Заклучно со 31.12.2014 година Банката има ниска изложеност на каматен ризик.

Во 2014 година на месечна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на каматен ризик при што добиените резултати укажаа на ниска чувствителност на Банката на промените на пазарните каматни стапки.

Управување со оперативен ризик

Управувањето со оперативните ризици подразбира систем за евидентирање, следење, контрола и справување со потенцијални или реални штетни настани кои потекнуваат од тековното работење на Банката или од надворешните фактори и имаат негативен ефект врз финансискиот резултат.

Во 2014 година, активно се следеа и евидентираа штетните настани од областа на оперативните ризици и за истите се изготвуваа извештаи кои беа презентирани до органите на Банката (Одбор за управување со ризик и Комисија за оперативни ризици) и до НЛБ д.д.

Во 2014 година е спроведена повторна идентификација и анализа на оперативните ризици за сите процеси во Банката. Анализите на оперативните ризици заедно со статусот на спроведените мерки беа доставувани до Комисијата за оперативни ризици и до НЛБ д.д.

Врз основа на спроведената анализа на оперативните ризици, збирниот ризичен профил на Банката е В (А и Б - ризици на кои мора да се преземат мерки со кои истите ќе се намалат; В - ризик на кој може да се реагира, но најчесто се применува метод на следење) и истиот не отстапува од целниот профил. Банката настојува да ги намалува ризиците со повисок ризичен приоритет (Б).

Управување со нефинансиски ризици

Во текот на 2014 година Банката анализираше и следеше повеќе нефинансиски ризици и утврди дека ризикот од капитал е на прифатливо ниво (капиталната адекватност се одржуваше над законски пропишаниот лимит и над двете нивоа на целна вредност на показателот дефинирани во Политиката на управување со капиталот и капиталната адекватност), репутациониот ризик беше оценет како прифатлив и материјален, додека пак, кај стратешкиот ризик и ризикот на профитабилност не беа забележани позначајни промени.

УПРАВУВАЊЕ СО КАПИТАЛОТ И АДЕКВАТНОСТА

Во текот на 2014 година капиталната адекватност на Банката се одржуваше на нивото од над 15%, надминувајќи ги двете нивоа на показателот дефинирани во Политиката на управување со капиталот и капиталната адекватност на Банката.

Во април, согласно Одлуката на Собранието на акционери на Банката, добивката остварена во 2013 година во износ од 625 мил. Мкд беше распределена во резервниот фонд на Банката, со што се зголеми износот на сопствените средства.

Ревалоризациските резерви креирани од исправките за побарувања наплатени преку преземање на нивните обезбедувања во сопственост на Банката, а согласно Одлуката на НБРМ за регулаторен третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања и Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот, во текот на годината беа намалени за 191 мил. Мкд како резултат на продажба на дел од преземените средства и зголемени за 47 мил. Мкд како резултат на преземање нови средства врз основа на ненаплатени побарувања.

На 30.6.2014 беше направено годишно редовно дисконтирање на субординираниот заем од ЕФСЕ за дополнителни 20% или во износ од 118,1 мил. Мкд.

На тој начин сопствените средства на Банката на 31.12.2014 достигнаа 7.578,3 мил. Мкд (2013: 7.254,6 мил. Мкд) што обезбеди коефициент на капиталната адекватност од 15,27% (2013: 15,43%).

Вкупната ризично пондерирана актива на Банката на 31.12.2014 година изнесува 49.617,0 мил. Мкд (2013: 47.018,9 мил. Мкд) и е повисока за 2.598,2 мил. Мкд или 5,5% во однос на минатата година како резултат на зголемување на активата пондерирана според кредитен ризик за 2.160,1 мил. Мкд, зголемување на активата пондерирана според валутен ризик за 221,1 мил. Мкд. и зголемување на активата пондерирана според оперативен ризик за 217,0 мил. Мкд.

Во мил. МКД	Сопствени средства	Ризично прилагодени позиции	Позиции коригирани за кредитен ризик	Позиции коригирани за валутен ризик	Позиции коригирани за оперативен ризик	Коефициент на капитална адекватност
31.12.2013	7.254,6	47.018,9	40.725,7	1.346,5	4.946,7	15,43%
31.12.2014	7.578,3	49.617,0	42.885,8	1.567,6	5.163,7	15,27%

4

ИНТЕРНИ ПРОЦЕСИ И КЛУЧНИ ИНИЦИЈАТИВИ

Управување со кадри

Интерни процеси и
клучни иницијативи

Информатичка
технологија

Промотивни кампањи

Проекти

УПРАВУВАЊЕ СО КАДРИ

Делувањето и успешноста на Банката се заснова на примена на современ пристап во управувањето со човечките ресурси. Одржување и зајакнување на човечкиот капацитет на Банката со соодветно ангажирање и распоредување на вработените, вреднување на нивните перформанси и резултати од работењето, процесот на промоција и наградување, систематскиот приод во остварување на стручното надградување и обука на вработените претставуваат главни задачи и активности на подрачјето на управување со кадри на Банката. Во текот на 2014 година се започна со интензивна имплементација на проектот за управување со таленти со организирање и спроведување на унифицирана стручна проценка на раководниот кадар на Банката и се спроведоа подготвителни активности за воведување нов систем за следење и оценка на перформансите на вработените преку дефинирање цели.

	31.12.2013		31.12.2014		Промена	
	Број	Структура	Број	Структура	апс.	%
Вработени по структури						
Според реална стручна спрема	777	100,0%	802	100,0%	25	3,2%
Доктори на науки	2	0,3%	2	0,2%	0	0,0%
Специјализанти и магистри	42	5,4%	56	7,0%	14	33,3%
ВСС	608	78,2%	624	77,8%	16	2,6%
ВШС	14	1,8%	13	1,6%	-1	-7,1%
ССС	109	14,0%	106	13,2%	-3	-2,8%
НСП	2	0,3%	1	0,1%	-1	-50,0%
Според возраст	777	100,0%	802	100,0%	25	3,2%
до 25 години	13	1,7%	15	1,9%	2	15,4%
од 25 до 35 години	440	56,6%	399	49,8%	-41	-9,3%
од 35 до 45 години	231	29,7%	286	35,7%	55	23,8%
над 45 години	93	12,0%	102	12,7%	9	9,7%
Според стаж во банката	777	100,0%	802	100,0%	25	3,2%
до 1 година	19	2,4%	45	5,6%	26	136,8%
од 1 до 2 години	10	1,3%	19	2,4%	9	90,0%
од 2 до 5 години	125	16,1%	99	12,3%	-26	-20,8%
над 5 години	623	80,2%	639	79,7%	16	2,6%
Според пол	777	100,0%	802	100,0%	25	3,2%
машки	318	40,9%	326	40,6%	8	2,5%
женски	459	59,1%	476	59,4%	17	3,7%

Во текот на 2014 година во Банката беа вработени 45 лица, а работниот однос го прекинаа 20 лица, со што вкупниот број на вработени се зголеми на 802 (2013: 777).

Во текот на годината беа реализирани 185 обуки, од кои 68 интерни и 117 екстерни обуки.

Како позначајни обуки кои се реализираа во рамки на Интерната школа на Банката се издвојуваат: воведни семинари за нововработени, обуки кои се однесуваат на организационата култура и професионалниот бонтон, обуки кои ги опфаќаат тековните промени во законската регулатива и актуелните трендови во однос на новитети во понудата на продукти и услуги на Банката, обуки за унапредување на меки вештини на вработените од страна на интерните тренери, како и стручни обуки кои се однесуваат на интересен пренос на знаење од различни области на банкарското работење. Реализирани се повеќе екстерни стручни обуки, меѓу кои: Анализа на деловното работење

низ финансиските извештаи преку користење на финансиски показатели и напредни excel алатки, Унапредување на стручно знаење од областа на гаранциското работење, Техники за управување со ликвидност на плитки финансиски пазари, Интелигентни продажни и маркетинг техники за 2015 година, Управување и наплата на побарувањата, Ликвидносен ризик и трансферни цени (според стандардите на Базел 3), Принципи на пазарите на капитал, Управување со ризици и проблематични кредити во време на економска криза, Управување со правни ризици, Напредни концепти и техники за управување со ризиците во банкарското работење, Соочување со предизвиците кои ќе произлезат од усогласувањето со FATCA, Ефективни методи за превенција и борба против корпоративна измама, Улога на внатрешна ревизија во процесот на спречување перење пари, Национална проценка на ризиците од перење пари и финансирање тероризам, Енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија итн.

Во текот на 2014 година Банката обезбеди практикантска работа на 375 студенти и продолжи со активно учество во проектот “Практиканство како прво работно искуство до вработување” со спроведување на пракса на 17 млади невработени лица.

ИНТЕРНИ ПРОЦЕСИ И КЛУЧНИ ИНИЦИЈАТИВИ

Во 2014 година беа остварени повеќе проекти кои имаат цел да ја зајакнат организациската и технолошката инфраструктура во функција на остварување на стратешките планови на Банката и НЛБ Групацијата во Република Македонија.

ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

Во 2014 година, реализирани се повеќе активности и проекти за развој и надградба на апликациските системи во насока на реализација на регулаторни барања, задолжителни стандарди за усогласување на работењето на Банката со прописите, како и ревизорски препораки; остварување конкурентска предност; рационализација и оптимизација на деловните процеси и хармонизација во рамки на НЛБ Групацијата, како и надградба на ИТ инфраструктурата (системска, комуникациска, бази на податоци и сигурност на информации).

Измените и подобрувањата на постојните ИТ системи овозможуваат Банката ефикасно да го следи растот на пазарот и обемот на работа и лесно да се прилагодува кон промените во организацијата, промените во регулативата и кон решенијата за нови продукти и услуги.

ПРОМОТИВНИ КАМПАЊИ

Во текот на 2014 година во рамки на планот за маркетиншки активности беа реализирани следните кампањи за: НЛБ Клик, VISA Business кредитни картички, MasterCard кредитни картички за физички лица, кампања за станбени кредити, Сезонски Виолетов потрошувачки кредит, НЛБ Проклик, електронско банкарство за правни лица, НЛБ Пензија Плус (заедничка кампања со НЛБ Нов пензиски фонд), НЛБ Месец на штедење, Visa кредитни картички за физички лица, MasterCard Business кредитни картички за правни лица и корпоративна кампања The Banker.

ПРОЕКТИ

Хармонизација на подрачјето на обезбедување на пласманите на НЛБ Тутунска банка АД Скопје со НЛБ Групацијата

Во 2012 година беше започнат проектот “Хармонизација на подрачјето на обезбедување на пласманите на НЛБ Тутунска банка АД Скопје со НЛБ Групацијата” за чија реализација беше развиено посебно софтверско решение “Collateral Management”. Имплементацијата на проектот треба да овозможи комплетна, навремена и контролирана администрација на обезбедувањата кои ги има Банката, а со цел унапредување на нивото на следење на ризикот на дадените пласмани.

Имплементацијата на Проектот е завршена во јуни 2014 година.

Проект Контакт центар

Во септември 2014 година, Банката заврши со имплементацијата на Контакт центарот, при што истиот организациски стана дел од Деловен сектор Деловна мрежа. Целта беше надградување на постојниот Контакт

цетар во проактивен канал за продажба, подобрување на неговите функционалности и ослободување капацитети за посеопфатно и поквалитетно опслужување на клиентите.

Проект БЛ Извештаи

По насоки дадени од НЛБ дд започна проект за рационализација и оптимизација на извештаите кои членките ги доставуваат на редовна основа преку своите бизнис линии. Во таа насока беше направена сеопфатна акција на преглед на сите извештаи кои се доставуваат на редовна основа преку бизнис линиите и направена е оптимизација и рационализација на известувањето.

Проект Профитабилност

Согласно со барањата на ЕЦБ, во рамки на НЛБ Групацијата во 2014 година беше спроведен проектот за поставување модели за утврдување на профитабилноста на секој поединечен продукт, услуга и клиент. За таа цел во рамки на продажниот процес е воведен CPC (credit price) калкулатор, кој од 1.1.2015 година задолжително се применува при продажбата кај правните лица.

Проект FATCA

Со цел да се одговори на барањата на FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) и да се препознаат и анализираат активностите кои ќе следат по потпишувањето на Меѓународниот договор помеѓу Р.Македонија и Даночната управа на САД, во 2012 година е започнат Проект имплементација на FATCA во НЛБ Тутунска банка. Преку проектот треба да се обезбеди воспоставување на процес на идентификација и класификација на физички и правни лица од САД, процес на пресметка и уплата на Withholding Tax за неусогласените сопственици на сметки од САД и странски финансиски институции кои не пристапуваат во FATCA, како и процес на известување. Од 31.12.2014 година Банката има статус на Participating FFI, а Проектот се планира да се затвори во мај 2015 година.

Проект управување со таленти

Во текот на 2014 година беа спроведени повеќе активности за реализација на Проектот управување со таленти, при што акцент беше ставен на спроведување на едукативни активности за професионален развој на лицата идентификувани како потенцијални наследници на клучните раководни места во Банката. Имплементацијата започна од 1.1.2015 година.

Проект управување со цели

Во текот на 2014 година, во координација со НЛБ д.д. беа спроведени подготвителни активности за имплементација на Проектот управување со цели, кои вклучија реализација на две работилници и усвојување на Правилник за следење, оценување и наградување на перформансите на вработените, како и спроведување на тест период на поставување и оценување на цели.

Проект Архива на Банката

Проектот беше започнат во 2013 година, со цел стратешко решавање на управувањето со документарниот материјал (архивата) на Банката. Проектот е затворен во 2014 година, а во тек е префрлувањето на архивската граѓа кај добавувачите на услугата.

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

НЛБ Тутунска банка АД Скопје

Финансиски извештаи изготвени во
согласност со Меѓународните стандарди
за финансиско известување за годината
завршена на 31 декември 2014
со извештај на независниот ревизор

Содржина	Страна
Превод на извештајот на независниот ревизор	50
Извештај за добивка или загуба	51
Извештај за останата сеопфатна добивка	52
Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)	53
Извештај за промените на капиталот	54
Извештај за паричниот тек	55
Белешки кон финансиски извештаи	57

ИЗВЕШТАЈОТ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА НЛБ ТУТУНСКА БАНКА АД - СКОПЈЕ

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на НЛБ Тутунска банка АД - Скопје ("Банката"), кои што ги сочинуваат извештајот за финансиска состојба на Банката на 31 декември 2014 година како и извештајот за добивка или загуба, извештајот за останата сеопфатна добивка, извештајот за промените на капиталот и извештајот за паричните текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, и интерна контрола која што раководството смета дека е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали се резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршуваме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Банката. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветени за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење

Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи на Банката објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Банката на 31 декември 2014 година како и финансиската успешност и паричните текови на Банката за годината што завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Ернст и Јанг Овластени Ревизори ДОО
Скопје, 3 април 2015 година

ИЗВЕШТАЈ ЗА ДОБИВКА ИЛИ ЗАГУБА

	Белешки	За годината завршена на 31 декември	
		2014	2013
Приходи од камата	5	3.320.161	3.284.749
Приходи од дивиденда	6	4.043	3.403
Расходи за камата	5	(1.309.243)	(1.452.435)
Нето приходи од камата		2.014.961	1.835.717
Исправка на вредност на кредити	7	(834.688)	(181.832)
Нето приходи од камата намалени за исправка на вредност на кредити		1.180.273	1.653.885
Приходи од провизии и надомести	8	1.218.250	1.135.785
Расходи за провизии и надомести	8	(297.703)	(260.160)
Нето приходи од провизии и надомести		920.547	875.625
Нето добивка / (загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	9	(5.141)	(11.912)
Нето добивка / (загуба) од вложувања во хартии од вредност	11	1.403	(752)
Нето добивка / (загуба) од курсни разлики		139.489	128.488
Трошоци за вработените	12	(708.309)	(667.349)
Општи и административни трошоци	13	(289.302)	(256.537)
Амортизација	14	(149.018)	(180.513)
Нето добивка/(загуба) од ревалоризација на недвижности дадени под закуп	16	(8.993)	(6.136)
Други оперативни расходи	15	(747.959)	(605.033)
Други оперативни приходи	10	163.571	113.056
Други даночни расходи	17	-	(5.819)
Добивка од работење		496.561	1.037.003
Удел во добивката на придружените друштва со примена на метод на главнина	24	25.520	28.232
Добивка за годината пред оданочување		522.081	1.065.235
Данок на добивка	17	(89.799)	-
Добивка за годината		432.282	1.065.235
Основна и разводната заработка по акција (во денари)	38	506,15	1.247,26

Белешките од страна 60 до 123 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

	За годината завршена на 31 декември	
	2014	2013
Добивка за годината	432.282	1.065.235
Останата сеопфатна добивка која се прекласификува во добивка и загуба во следните периоди:		
Нето добивка и загуба од финансиски средства расположливи за продажба		
– Нереализирана нето добивка/загуба за периодот, нето од данок (белешка 21)	(20)	139
– Нето промени од рекласификација на реализирана нето добивка загуба, нето од данок	(1.403)	752
Останата сеопфатна добивка за годината, нето од данок	(1.423)	891
Вкупна сеопфатна добивка за годината	430.859	1.066.126

Белешките од страна 60 до 123 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА

На 31 декември			
	Белешки	2014	2013
Актива			
Парични средства и сметки во НБРМ	18	6.928.262	5.753.080
Пласмани во и кредити на банки	19	5.271.159	3.057.756
Кредити на и побарувања од комитенти	20	38.506.155	35.327.381
Вложувања во хартии од вредност:			
– Расположливи за продажба	21	10.624.313	11.634.077
– Чувани до достасување	21	12.849	42.428
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	22	635.442	1.134.501
Останати средства	23	815.761	696.204
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	24	168.848	143.327
Вложување во недвижности дадени под закуп	25	125.849	134.842
Недвижности и опрема	26	2.070.835	2.062.623
Нематеријални средства	27	88.722	89.722
Вкупна актива		65.248.195	60.075.941
Обврски			
Депозити од банки	28	1.583.185	1.823.810
Депозити од други комитенти	29	51.168.391	45.595.837
Обврски по кредити	30	2.662.804	3.590.538
Резервирања	31	226.196	255.154
Обврски за данок на добивка (тековен)		74.087	-
Одложени даночни обврски	17	10.531	-
Субординирани обврски	32	1.840.849	1.821.410
Останати обврски	33	663.037	400.936
Вкупно обврски		58.229.080	53.487.685
Капитал			
Капитал и резерви кој припаѓа на акционерите на банката			
Запишан капитал	37	854.061	854.061
Премии од акции	37	2.274.484	2.274.484
Ревалоризациски резерви	37	(4.914)	(3.491)
Задржана добивка		1.044.757	1.237.812
Останати резерви		2.850.727	2.225.390
Вкупно капитал		7.019.115	6.588.256
Вкупно капитал и обврски		65.248.195	60.075.941

Овие финансиски извештаи се одобрени од Управниот одбор на 18 Март 2015 година и потпишани во нивно име од:

Дамир Кудер
Член на Управен одбор

Љубе Рајевски
Член на Управен одбор

Ѓорѓи Јанчевски
Претседател на Управен одбор

Белешките од страна 60 до 123 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ НА КАПИТАЛОТ

	Запишан капитал	Премии од акции	Ревалори- зациски резерви	Задржана добивка	Останати резерви	Вкупно капитал
Состојба на 1 јануари 2013	854.061	2.274.484	(4.382)	672.601	1.725.366	5.522.130
Нето добивка	-	-	-	1.065.235	-	1.065.235
Останата сеопфатна добивка	-	-	891	-	-	891
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	891	1.065.235	-	1.066.126
Пренос во законски резерви	-	-	-	(500.024)	500.024	-
Состојба на 31 декември 2013	854.061	2.274.484	(3.491)	1.237.812	2.225.390	6.588.256
Состојба на 1 јануари 2014	854.061	2.274.484	(3.491)	1.237.812	2.225.390	6.588.256
Нето добивка	-	-	-	432.282	-	432.282
Останата сеопфатна добивка	-	-	(1.423)	-	-	(1.423)
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	(1.423)	432.282	-	430.859
Пренос во законски резерви	-	-	-	(625.337)	625.337	-
Состојба на 31 декември 2014	854.061	2.274.484	(4.914)	1.044.757	2.850.727	7.019.115

Детална информација е дадена во Белешка 37.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК

	Белешки	На 31 декември 2014	2013
Паричен тек од оперативни активности			
Добивка пред оданочување		522.081	1.065.235
Корекции за непарични ставки:			
Амортизација на недвижности и опрема	26	116.155	147.310
Амортизација на нематеријални средства	27	32.863	33.203
Загуби од ревалоризација на недвижности дадени под закуп	16	8.993	6.136
Капитална загуба/(добивка) од продажба на недвижности и опрема и преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		8.406	(281)
Загуба поради оштетување		819.883	219.201
Загуба поради оштетување на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		268.397	114.819
Приходи од дивиденди	6	(4.043)	(3.403)
Приходи од камата	5	(3.320.161)	(3.284.749)
Расходи од камата	5	1.309.243	1.452.435
Наплатени камати		3.291.933	3.286.280
Платени камати		(1.378.695)	(1.432.883)
Удел во добивката на придружени друштва со примена на метод на главнина		(25.520)	(28.232)
Останати непарични ставки		20.932	(15.786)
Оперативна добивка пред промените на оперативна актива		1.670.467	1.559.285
(Зголемување) / намалување на деловна актива:			
Депозити кај НБРМ		(47.304)	390.391
Пласмани во и кредити на банки		(269.097)	33.552
Кредити на и побарувања од комитенти		(4.027.273)	(1.208.126)
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		222.117	(391.276)
Останата актива		(134.617)	(136.303)
Зголемување / (намалување) на деловна пасива:			
Депозити од банки и други финансиски институции		(234.728)	(1.320.340)
Депозити од други комитенти		5.632.924	2.237.422
Останати обврски		262.099	55.599
Нето паричен тек од оперативни активности пред оданочување		3.074.588	1.220.204
Платен данок			
Платен данок на добивка		(5.181)	-
Нето паричен тек од оперативни активности		3.069.407	1.220.204
Паричен тек од инвестициони активности			
Набавка на недвижности и опрема	26	(125.242)	(74.001)
Набавка на нематеријални средства	27	(31.863)	(30.645)
Вложувања во хартии од вредност		(8.406.171)	(9.983.662)
Продажба на вложувања во хартии од вредност		7.235.880	2.896.728
Приливи од продажба на недвижности и опрема		1.014	773
Примени дивиденди		83	3.403
Нето паричен тек користен за инвестициони активности		(1.326.299)	(7.187.404)

Белешките од страна 60 до 123 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК
(ПРОДОЛЖЕНИЕ)

	Белешки	На 31 декември	
		2014	2013
Паричен тек од финансиски активности			
Зголемување на обврски по кредити		36.487.698	16.443.712
Отплата на обврски по кредити		(37.412.399)	(18.041.645)
Нето паричен тек користен за финансиски активности		(924.701)	(1.597.933)
Нето (намалување) / зголемување на паричните средства и паричните еквиваленти		818.407	(7.565.133)
Парични средства и парични еквиваленти на 1 јануари		11.225.070	18.790.203
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	39	12.043.477	11.225.070

Белешките од страна 60 до 123 се интегрален дел на овие финансиски извештаи

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1 Вовед

НЛБ Тутунска банка АД Скопје (во натамошниот текст: Банката) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Македонија. Банката е подружница на НЛБ Групацјата, која поседува 86,97% (2013: 86,97%) од акциите со право на глас на Банката.

Адресата на регистрираното седиште е:

ул. Мајка Тереза бр. 1, п.фах 702,
Скопје, Општина Центар
1000 Скопје,
Република Македонија

Банката има овластување да ги извршува сите банкарски активности во согласност со закон. Главните активности вклучуваат одобрување на кредити на клиенти, примања на депозити, посредување при обезбедување на девизни средства на клиенти, платен промет во земјата и странство и банкарски услуги за население. Дополнително, обезбедува средства за финансирање на компании за извозни и увозни цели.

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Надзорниот одбор на 03 Април 2015 година.

Директори

Имињата на членовите на менаџментот на Банката кои работеа во текот на финансиската година до датумот на овој извештај се:

Претседател на Управен одбор	Ѓорѓи Јанчевски
Член на Управен одбор	Љубе Рајевски
Член на Управен одбор	Дамир Кудер
Директор на Деловен сектор за финансиски пазари и средства	Стојна Стојкоска
Директор на Сектор за логистика на Банката	Јорданка Грујоска
Директор на Сектор за работа со готовина и депо	Драган Пановски
Директор на Сектор за внатрешна ревизија	Љиљана Настоска
Директор на Сектор за логистика на продажбата	Слаѓана Белева
Директор на Деловна мрежа - Деловен сектор	Антонио Аргир
Директор на Деловен сектор за корпоративно банкарство	Билјана Степанулеска Почевска
Директор на Сектор за управување со ризици	Богоја Китанчев
Директор на Сектор за правни работи	Виолета Јанева
Директор на сектор за платни системи	Игор Давчевски
Директор на сектор за информатичка технологија	Александар Мисовски
Директор на Сектор за управување со проблематични пласмани и интензивен третман на клиентите	Зоран Грнчаровски

1.2 Деловно окружување на Банката

Во 2014 година економскиот раст на Македонија се забрза, водено од големиот извоз од индустриските слободни зони, јавни инфраструктурни проекти и личната потрошувачка. На 3,75%, растот изнесуваше околу 2 процентни поени над просекот на југо-источна Европа, и дозволи стапката на невработеност да се намали на 27,9%. Монетарната политика беше поддржувачка и приватниот кредитен раст се врати на просекот пред кризата. Таргетот на фискалниот дефицит беше прилагоден помеѓу 3,5% - 3,8% од БДП откако приходите беа пониски од планираните, што резултираше во посилна поддршка за економијата.

Како резултат на висока ликвидност во секторот, Централната банка направи натамошно релаксирање на монетарната политика во 2014 година, што резултираше во повеќе динамично намалување на каматните стапки на кредитите и депозитите што имаше позитивен импулс на кредитниот раст. Се очекува дека кредитниот раст ќе продолжи и во 2015 година, како и економските услови на европскиот пазар ќе се подобрат што позитивно ќе влијае на македонски реален сектор, поради неговата тесна поврзаност со земјите од ЕУ како извоз увоз дестинации.

Сепак, иако има подобрување во макроекономските услови, ликвидноста на реалниот сектор и понатаму е слаба што резултира со 11,2% учество на нефункционалните кредити, речиси исто како и минатата година (11,4%). Секторот домаќинства покажа подобрување на кредитното портфолио, со намалување на нефункционалните кредити, од 6,5% во 2013 година на 5,9% во 2014 година, додека корпоративниот сектор продолжи со влошување на квалитетот на кредитното портфолио, со зголемување на нефункционалните кредити од 14,8% во 2013 година на 15,0% на крајот на 2014 година. Сепак, оваа слабост во корпоративниот сектор не влијаеше на целокупната ликвидност на банкарскиот сектор, што се должи на континуиран и стабилен раст на домашните заштеди, како најзначаен извор на финансирање и огромни ликвидносни резерви на банките во краткорочни државни записи и благајнички записи седум години по ред.

Финансирањето на пазарот на капитал во 2014 година беше слаб, без надворешен интерес на странски инвестициски фондови во последните пет години. Покрај тоа, релаксирана монетарна политика и субвенционирани каматни трошоци од страна на Владата како анти-кризни мерки четири години по ред ги намалија каматните стапки на ниво на кое силно се натпреварува финансирањето на пазарот на капитал.

Девизниот пазар во Република Македонија беше стабилен, резултирајќи со стабилна вредност на македонскиот денар. Значајна улога во стабилноста на домашната валута во 2014 година имаа стабилните нивоа на цени и ниската инфлација од -0,3% поткрепени со дознаки, како и подобрување на перформансите на нето-извозот над увозот.

2. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИТЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики применети при составување на финансиските извештаи се наведени во понатамошниот текст. Овие политики постојано се применувани на сите прикажани години, освен ако не е наведено поинаку.

2.1 Основа за изготвување на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) издадени од Комитетот за Меѓународни Сметководствени Стандарди (КМСС).

Банката поседува 49% од капиталот на Друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје, кое е регистрирано и со седиште во Република Македонија и претставува вложување во придружено друштво. Сметководствениот третман и прикажување на вложувањето во придруженото друштво е по методот на главнина.

Финансиските извештаи се изготвени според концептот на историска вредност освен за ревалоризацијата на финансиските средства расположливи за продажба, преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања и вложување во недвижности дадени под закуп кои се според објективна вредност.

Подготовката на финансиските извештаи во согласност со МСФИ бара користење на определени критични сметководствени проценки. Исто така бара и расудување на раководството при примената на сметководствените политики на Банката. Областите коишто бараат повисоко ниво на расудување или сложеност или областите каде што претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи се прикажани во Белешка 4.

а) Усвојување на нови и ревидирани стандарди и толкувања

Применетите сметководствени политики се во согласност со политиките од предходната финансиска година, со исклучок на следниве изменети Меѓународни стандарди за финансиско известување кои се усвоени од страна на Банката на 1 Јануари 2014:

- **МСС 32 Финансиски инструменти, презентација (изменет)** – Нетирање на финансиските средства и финансиските обврски
- **МСС 39 Финансиски инструменти (изменет)**: Признавање и мерење – замена на деривативи и продолжување на сметководството за хеџинг
- **МСС 36 Обезвреднување на средствата (изменет)** – обелоденување на надоместливиот износ на нефинансиски средства
- **КТМФИ Толкување 21: Давачки**

Кога усвојувањето или толкувањето на стандардот, се смета дека има влијание врз финансиските извештаи или врз перформансите на Банката, истото е опишано подолу.

- **МСС 32 Финансиски инструменти, Презентација (изменет) – Нетирање на финансиските средства и финансиските обврски**

Со овие измени се појаснува значењето на делот „тековно важечко право за нетирање“. Измените исто така ја појаснуваат примената на МСС 32 критериумите за порамнување преку системи за порамнување (како централен клиринг систем) каде се применуваат механизми за бруто порамнување кои не се симултани. Измената нема влијание на финансиската состојба или резултатот на Банката.

- **МСС 39 Финансиски инструменти (изменет): Признавање и мерење – замена на деривативи и продолжување на сметководството за хеџинг**

Согласно измената нема потреба од прекинување на сметководство за хеџинг, доколку деривативот е заменет и доколку одредени критериуми се исполнети. ОМСС направи детална измена на МСС 39 со цел да дозволи продолжување на сметководството на хеџинг во одредени ситуации во кои другата страна на инструментот за хеџинг се променува со цел да се постигне расчистување на тој инструмент. Измената нема влијание на финансиската состојба или резултатот на Банката.

- **МСС 36 Обезвреднување на средствата (изменет) – обелоденување на надоместливиот износ на нефинансиски средства**

Овие измени ги отстрануваат ненамерните последици од МСФИ 13 поврзани со обелоденување според МСС 36. Дополнително, овие измени бараат обелоденување на надоместливиот износ за средства или единици кои генерираат парични средства за кои загуба поради обезвреднување е признаена или коригирана во периодот. Измената нема влијание на финансиската состојба или резултатот на Банката.

- **КТМФИ Толкување 21: Давачки**

Комитетот за толкување требаше да разгледа како ентитетот треба да ги третира државните давачки во финансиските извештаи, со исклучок на данокот на добивка. Ова толкување е толкување на МСС 37 Резервирања, неизвесни обврски и потенцијални средства. МСС 37 поставува критериуми за признавање на обврска, како постоење на сегашна облигација која произлегува од минат настан (познат како обврзувачки настан). Толкувањето појаснува дека обврзувачкиот настан од кој произлегува обврската за плаќање на давачката е активност која е опишана во законската рамка од која произлегува обврската за плаќање. Измената нема влијание на финансиската состојба или резултатот на Банката.

б) **Објавени стандарди кои сеуште не се стапени во сила**

- **МСС 16 Недвижности, постројки и опрема и МСС 38 Нематеријални средства (изменет):**

Појаснување на прифатливите методи за амортизација

Измената е применлива за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 Јануари 2016 година. Оваа измена го појаснува принципот на МСС 16 Недвижности, постројки и опрема и МСС 38 Нематеријални средства, дека приходот повеќе се одразува на моделот на економски придобивки, кои се генерирани од оперативните активности (од коишто е дел самото средство), отколку на економските придобивки кои се добиваат преку употребата на средството. Како резултат на тоа, генерираните приходи во однос на вкупните приходи кои се очекува да бидат генерирани, не може да се искористат за да се амортизираат недвижностите, постројките и опремата и единствено можат да се употребат во многу ограничени, ретки околности за амортизација на нематеријалните средства. Банката ќе го пресмета ефектот заедно со останатите фази, кога ќе бидат објавени финалниот стандард вклучувајќи ги и сите фази.

- **МСС 19 Користи за вработени (изменет)**

Измената е применлива за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година. Измената се однесува на придонеси за планот за дефинирани користи од вработените или трети страни. Целта на оваа измена е да се поедностави сметководствениот третман за придонесите кои не зависат од годините во работен однос, како на пример придонеси пресметани како фиксен дел од платата. Измената нема влијание на финансиската состојба или резултатот на Банката.

- **МСФИ 9 Финансиски инструменти: Класификација и мерење**

Стандардот е применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 Јануари 2018 година, со дозволено порано усвојување. Финалната, последна, завршна фаза од МСФИ 9, се одразува на сите фази од проектот на финансиските инструменти и го заменува МСС 39 Финансиски инструменти-Признавање и мерење и сите предходни верзии на МСФИ 9. Стандардот воведува нови барања за класификацијата и мерењето, обезвреднувањето и сметководството за хеџинг. Банката ќе го пресмета ефектот заедно со останатите фази, кога ќе бидат објавени финалниот стандард вклучувајќи ги и сите фази.

- **МСФИ 11 Заеднички аранжмани (изменет): Сметководство за стекнување на добивки од заеднички активности**

Измената е применлива за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 Јануари 2016 година. МСФИ 11 се однесува на сметководството на интереси од заеднички вложувања и заеднички активности. Измената дава нови насоки за тоа како да се вреднува стекнувањето на добивка од заеднички активности, што претставува бизнис во согласност со МСФИ и одредува соодветен сметководствен третман за таквите превземања. Банката не очекува МСФИ 11 да има материјално влијание на финансиската состојба или резултатот на Банката, бидејќи не е дел од заеднички вложувања.

- **МСФИ 15 – Приходи од договори со клиенти**

Стандардот е применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 Јануари 2017 година. МСФИ 15 воспоставува модел од 5 чекори кој се однесува на приходот заработен како резултат на склучен договор со клиенти (со ретки исклучоци), без оглед на видот на трансакцијата на приходот или пак индустријата. Барањата на стандардот исто така ќе се применуваат и на признавањето и мерењето на добивките и загубите од продажбата на некои нефинансиски средства кои не се производ на редовните активности на субјектот. (на пример, продажба на недвижности, постројки и опрема или нематеријални средства). Ќе бидат потребни подлабоки обелоденувања, вклучувајќи и специфицирање на вкупниот приход; информации во врска со обврските; промени во договорот поврзани со средствата и обврските помеѓу периоди, и клучните расудувања и проценки. Банката е во процес на оценување на потенцијалното влијание на овој стандард.

- **МСС 27 – Посебни финансиски извештаи (изменет)**

Измената е применлива од 1 Јануари 2016 година. Оваа измена ќе овозможи употреба на методот на главнина за евидентирање на вложувањата во подружници, заеднички вложувања придружени друштва во нивните посебни финансиски извештаи и ќе им помогне на некои области да преминат во МСФИ за посебни финансиски извештаи, намалувајќи ги трошоците за усогласување, без намалување на достапните информации за инвеститорите. Банката е во процес на оценување на потенцијалното влијание на овој стандард.

- **Измена на МСФИ - 10 Консолидирани Финансиски извештаи и МСС 28 – Вложувања во придружни друштва, ентитети и заеднички вложувања: Продажба или придонес на средствата помеѓу инвеститорот и придруженото друштво или заедничко вложување.**

Измените се однесуваат на недоследноста помеѓу барањата на МСФИ 10 и оние во МСС 28, за справување со продажба или придонес на средствата помеѓу инвеститорот и придруженото друштво или заедничко вложување. Главната последица на измените е дека целосната добивка или загуба се признава кога трансакција вклучува некаков бизнис (без разлика дали тоа е една подружница или не). Делумна добивка или загуба се признава кога трансакцијата вклучува средства кои не претставуваат бизнис, дури и ако тие средства се сместени во подружницата. Измените ќе бидат применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 Јануари 2016 година. Банката е во процес на оценување на потенцијалното влијание на овој стандард.

- **ОМСС ги издаде годишните подобрувања на МСФИ за циклусот 2010-2012, кои претставуваат збир на измени на МСФИ. Измените се применливи за годишните периоди кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година.**

- **МСФИ 2 Плаќање врз основа на акции:** Ова подобрување ја изменува дефиницијата на „услови на стекнување“ и „пазарни услови“ и ја додава дефиницијата на „услови на извршување“ и „услужни услови“ (кои претходно беа содржани во дефиницијата на „услови на стекнување“).
- **МСФИ 3 Деловни комбинации:** Ова подобрување појаснува дека неизвесните обврски кои се дел од деловно стекнување кои што не се класифицирани како капитални, последователно се мерат според објективната вредност преку добивка и загубата, без оглед дали влегуваат во рамката на МСФИ 9 Финансиски инструменти.
- **МСФИ 8 Оперативни сегменти:** Ова подобрување бара ентитетот да ги обелодени проценките на раководството во примена на критериумите за групирање за оперативните сегменти и појаснува дека ентитетот треба да обезбеди само усогласување на вкупните средства од известувачите сегменти како дел од средствата на ентитетот, ако средства на сегментите редовно се известуваат.

- **МСФИ 13 Мерење на објективна вредност:** Ова подобрување на Основите за заклучок на МСФИ 13 појаснуваат дека со издавање на МСФИ 13 и измените на МСФИ 9 и МСФИ 39 не се отфрла можноста безкаматните краткорочните побарувања и обврски, да се мерат врз основа на нивната фактурна вредност без дисконтирање доколку ефектот од недисконтирањето е нематеријален.
 - **МСС 16 Недвижности, постројки и опрема:** Измената појаснува дека кога ставка на недвижности, постројки и опрема повторно се вреднува, бруто сметководствената вредност е коригирана на начин конзистентен со повторно вреднување на сметководствената вредност.
 - **МСС 24 Обелоденување на поврзани субјекти:** Измената појаснува дека субјектот кој обезбедува услуга на клучниот раководен персонал на известувачкиот ентитет или на матичното друштво на известувачкиот ентитет, претставува поврзана страна на известувачкиот ентитет.
 - **МСС 38 Нематеријални средства:** Измената појаснува дека кога едно нематеријално средство повторно се вреднува, бруто сметководствената вредност е коригирана на начин конзистентен со повторното вреднување на сметководствената вредност.
- **ОМСС ги издаде годишните подобрувања на МСФИ за циклусот 2011-2013, кои претставуваат збир на измени на МСФИ.** Измените се применливи за годишните периоди кои започнуваат на или по 1 Јули 2014 година.
 - **МСФИ 3 Деловни комбинации:** Ова подобрување појаснува дека МСФИ 3 ги исклучува од својот делокруг третманот за формирање на заеднички аранжман во финансиските извештаи на заедничкиот аранжман.
 - **МСФИ 13 Мерење на објективна вредност:** Ова подобрување појаснува дека делокругот на исклучокот од портфолио дефиниран во параграф 52 од МСФИ 13 ги вклучува сите договори кои што влегуваат во делокругот на МСС 39 Финансиски инструменти: Признавање и мерење или МСФИ 9 Финансиски инструменти, без оглед дали ја задоволуваат дефиницијата за финансиско средство или финансиска обврска како што е дефинирано во МСС 32 Финансиски инструменти: Презентација.
 - **МСС 40 Вложувања во недвижности:** Ова подобрување појаснува дека утврдувањето дали одредена трансакција ја задоволува дефиницијата за деловна комбинација според МСФИ 3 и вложување во недвижности според МСС 40, бара одделна примена на двата стандарда независно еден од друг.
 - **ОМСС ги издаде годишните подобрувања на МСФИ за циклусот 2012-2014, кои претставуваат збир на измени на МСФИ.** Измените се применливи за годишните периоди кои започнуваат на или по 1 Јануари 2016 година.
 - **МСФИ 5 Нетековни средства кои се чуваат за продажба и прекинато работење:** Измената појаснува дека со промената од еден метод на продажба на друг (преку продажба или преку дистрибуција на сопствениците) не треба да се смета дека е нов план за продажба, туку како продолжување на веќе постоечкиот план. Затоа, не постои прекината примена на барањата на МСФИ 5. Измената појаснува дека промената на начинот на продажба, не го менува и датумот на класификација.
 - **МСФИ 7 Финансиски инструменти: Обелоденувања:** Измената појаснува дека договорите за услуги коишто вклучуваат надомест можат да бидат континуирано учество во финансиското средство. Исто така, измената покажува дека обелоденувањата во МСФИ 7, поврзани со нетирањето на финансиските средства и финансиските обврски, не се потребни во скратениот периодичен финансиски извештај.
 - **МСС 19 Користи за вработените:** Измената појаснува дека понудата на пазарот на високо квалитетни корпоративни обврзници се оценува врз основа на валутата во која е деноминирана обврската, наместо на валутата во земјата во која се наоѓа обврската. Кога не постои пазар со високо квалитетни корпоративни обврзници во таа валута, мора да се користи стапката на државните обврзници.
 - **МСС 34 Меѓупериодиско финансиско известување:** Измената покажува дека потребните периодични обелоденувања мораат да бидат или во периодичните, привремените финансиски извештаи или вметнати со референца меѓу привремените финансиски извештаи и секаде онаму

каде што се вклучени во рамките на поголеми периодични финансиски извештаи (на пр. во коментарите на менаџментот или пак во Извештајот за ризик). Одборот наведува дека другите информации во рамките на периодичните финансиски извештаи мораат да бидат достапни за корисниците на истите. Доколку корисниците немаат пристап до другите информации, во тој случај периодичниот, привремениот финансиски извештај не е целосен.

- **МСФИ 10, МСФИ 12 и МСС 28: Вложувања во ентитети : Примена на исклучоците од консолидација (измени и дополнувања)**

Измените и дополнувањата се однесуваат на три прашања на исклучоци при консолидација, кои произлегуваат од праксата на вложувањата во ентитети.

Измените се применливи за годишните периоди на или по 1 Јануари 2016. Измените појаснуваат дека исклучок од презентирање на консолидираните финансиски извештаи се однесува на матичниот субјект кој е подружница на вложувачкиот ентитет и кога инвестициониот субјект ја сведува вредноста на сите свои подружници на објективна вредност. Исто така, измената објаснува дека само подружница која не е вложувачки ентитет сама по себе и обезбедува поддршка на вложувачкиот ентитет се консолидира. Сите останати подружници на вложувачкиот ентитет се вреднуваат по објективна вредност. Конечно, измените на МСС 28 Вложувања во придружни друштва, ентитети и заеднички вложувања му овозможуваат на инвеститорот, при примена на методот на главнина, да го задржи принципот на вреднување по објективна вредност, применет од страна на вложувачките ентитети, соработници и заеднички вложувања на своите интереси во подружниците.

- **МСС 1 Иницијатива за обелоденување (измена)**

Измените на МСС 1 Презентација на Финансиските извештаи, дополнително ги охрабри компаниите да применуваат професионално расудување при одредувањето на тоа какви информации да обелоденат, откријат и како сето тоа да го структурираат во нивните финансиски извештаи. Измените се применливи за годишните периоди на или по 1 Јануари 2016 година. Измените на МСС всушност разјаснуваат, а не ги менуваат во целост постоечките барања на МСС 1. Измените се однесуваат на материјалноста, редоследот на белешките, збиравите и распоредот, сметководствените политики и презентацијата на делови од другата сеопфатна добивка кои произлегуваат од капиталот од пресметани инвестиции.

2.2 Странски валути

а) Функционална и известувачка валута

Ставките вклучени во финансиските извештаи на Банката се мерени користејќи ја валутата на локалната економска средина во којашто работи Банката („функционална валута“).

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари („МКД“), којашто е функционална валута и известувачка валута на Банката.

б) Трансакции и состојби во странска валута

Деловните трансакции во странска валута се искажуваат во функционалната валута според важечкиот среден курс на денарот на датумот на трансакциите. Добивките и загубите од курсни разлики кои произлегуваат од подмирувањето на такви трансакции и од искажувањето на монетарните средства и обврски деноминирани во странска валута според курсот на датумот на известување се признати во билансот на успех.

Промените на објективната вредност на хартиите од вредност деноминирани во странска валута, класифицирани како расположливи за продажба, се прикажуваат како курсни разлики кои произлегуваат од промени во амортизираната вредност на хартиите и други промени во сметководствената вредност на хартиите.

Курсните разлики што произлегуваат од промените во набавната вредност се признаваат во билансот на успех, а останатите промени во сметководствената вредност се признаваат во капиталот.

Курсните разлики на немонетарните ставки, како на пример акции коишто се вреднуваат по објективна вредност преку билансот на успех, се искажуваат како дел од добивка или загуба од објективната вредност. Курсните разлики на немонетарните ставки, како на пример акциите класифицирани како финансиски средства расположливи за продажба, се вклучени во ревалоризационите резерви на капиталот.

Странските валути со кои работи Банката главно се еврото (ЕУР) и доларот на САД (УСД). Девизните курсеви кои се користат за искажување на 31 декември 2014 година и 2013 година беа следниве:

	2014	2013
	МКД	МКД
1 ЕУР	61,48	61,51
1 УСД	50,56	44,63

2.3 Финансиски средства

Банката ги класифицира своите финансиски средства во следниве категории: кредити и побарувања, финансиски средства чувани за тргување, финансиски средства расположливи за продажба и финансиски средства чувани до достасување. Раководството ја определува класификацијата на своите вложувања при почетното признавање.

а) Кредити и побарувања

Кредити и побарувања се недеривативни финансиски средства со фиксни и определиви отплати кои не котираат на активен пазар. Кредитите и побарувањата на Банката настануваат кога Банката му обезбедува средства на позајмувачот без намера да тргува со побарувањето. Кредитите и побарувањата на Банката се признаваат кога парите ќе се пренесат на позајмувачот и последователно се вреднуваат според амортизирана набавна вредност со примена на методот на ефективна каматна стапка.

б) Финансиски средства кои се чуваат за тргување

Финансиско средство се класифицира како средство за тргување ако иницијално се набавува со намера да се продаде или да се откупи во краток период и за кое постои веројатност за остварување добивка во краток рок. Почетното вреднување на средствата за тргување се врши според нивната набавна вредност и трансакционите трошоци се признаваат во билансот на успех.

Објективната вредност на финансиските средства кои се чуваат за тргување е куповната цена за средства и продажната цена за обврски. Последователните мерења не ги вклучуваат трансакциските трошоци.

Нереализираните загуби и добивки кои се јавуваат од промените на објективната вредност се вклучуваат во билансот на успех во периодот во кој настануваат. Приходите и расходите од камата и приходите и расходите од дивиденда се вклучени заедно со добивката и загубата која се јавува од промените на објективната вредност, во билансот на успех како нето приходи од тргување.

в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние кои се наменети да се чуваат на неодреден временски период, а кои можат да бидат продадени за потребите на ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Банката почетно ги признава финансиските средства расположливи за продажба по објективна вредност, којашто е еднаква на набавната вредност зголемена за трансакционите трошоци и последователно се мерат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто се јавуваат од промената на објективната вредност на средствата расположливи за продажба се еднакви на разликата помеѓу амортизираната вредност и моменталната објективна вредност на средствата и директно се признаваат во капиталот, се до моментот на депризнавање или оштетување.

Банката има евиденција и на амортизираната набавна вредност за должничките хартии од вредност класифицирани како расположливи за продажба (врз основа на која во одделни пресметковни периоди

го разграничува и го евидентира приходот врз основа на камата) и на објективната вредност. При продажба на овие средства соодветно се раскнижува и акумулираната амортизација која се однесува на средството.

При продажба или оштетување на хартии од вредност расположливи за продажба, кумулативната загуба или добивка претходно призната во капиталот се признава во билансот на успех.

Каматата пресметана со примена на метод на ефективна каматна стапка и добивките и загубите од курсните разлики кај монетарните средства класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех. Дивидендите кои произлегуваат од сопственичките вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех, кога ќе се утврди правото на субјектот да се прими плаќањето.

За утврдување на објективната вредност на финансиските средства кои котираат на активен пазар се користи тековната куповна цена, освен кај вложувањата кои немаат определена пазарна цена и чијашто објективна вредност не може со сигурност да се измери, се мерат според нивната набавна вредност, намалени за загуба поради оштетување.

г) *Финансиски средства кои се чуваат до достасување*

Финансиските средства кои се чуваат до достасување се недеривативни финансиски средства со фиксни или определени отплати и фиксни датуми на достасување, кои раководството на Банката има намера и можност да ги чува до достасување.

Доколку Банката продаде или прекласифицира повеќе од незначителен износ од вложувањата чувани до достасување (10% од вкупните вложувања чувани до достасување, пред продажбата или прекласификацијата) пред периодот на нивното достасување, Банката ќе ги прекласифицира сите останати вложувања коишто се чуваат до достасување во категоријата на финансиски средства расположливи за продажба.

Банката почетно ги признава финансиските средства кои се чуваат до достасување по објективна вредност, којашто е еднаква на набавната вредност зголемена за трансакционите трошоци додека пак последователно се мерат по амортизираната набавна вредност со користење на методот на ефективна каматна стапка.

д) *Признавање*

Банката почетно ги признава кредитите и побарувањата на денот на нивното настанување.

Редовните купопродажи на финансиски средства кои се евидентираат по објективна вредност преку билансот на успех, финансиски средства кои се чуваат до достасување и финансиски средства расположливи за продажба се евидентираат на датумот на тргување – датумот на којшто Банката се обврзува да ги купи или продаде средствата.

ѓ) *Депризнавање*

Банката ги депризнава финансиските средства кога се истечени правата од договорот за добивање на паричните текови од финансиските средства или кога ги има пренесено сите ризици и правата на награди од сопственоста на финансиското средство.

2.4 Оштетување на финансиски средства

а) *Средства кои се вреднуваат според амортизирана набавна вредност*

На месечна основа, Банката прави проценка дали постои објективен доказ дека финансиско средство или група на финансиски средства се оштетени. Финансиските средства или група на финансиски средства се оштетени и загубите поради оштетувањето настануваат само доколку има објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случиле по првичното признавање

на средството („настан на загуба“) и тој настан (или настани) што предизвикува загуба има влијание на очекуваните идни парични текови од финансиското средство или групата на финансиски средства коишто можат веродостојно да се проценат.

Критериумите коишто Банката ги користи за да утврди дали постои објективен доказ за загуба поради оштетување вклучуваат:

- Неисполнување на договорени плаќања на главнина или камата;
- Тешкотии во паричните текови од страна на позајмувачот (на пример: коефициент на акционерски капитал, процент на нето приход од продажба);
- Прекршување на ковенантите за кредитот или условите за кредитот;
- Започнување на постапки за стечај;
- Влошување на конкурентската позиција на позајмувачот;
- Намалување на вредноста на колатералот и
- Регулаторни и други потешкотии при преземањето на колатералот.

Проценетиот период помеѓу појавувањето на загуба и нејзината идентификација, зависи од управувањето со секое поодделно портфолио. Генерално, тој период е еден месец.

Банката првично прави оценка дали постои објективен доказ за поединечно оштетување за финансиските средства коишто се поединечно значајни и поединечно или групно за финансиските средства коишто не се поединечно значајни. Доколку Банката утврди дека не постои објективен доказ за оштетување за поединечно оценето финансиско средство, било да е значајно или не, Банката го вклучува средството во група на финансиски средства со слични карактеристики на кредитен ризик и групно ги оценува за оштетување. Средствата коишто се оценуваат на поединечна основа за оштетување и за коишто се признава загуба поради оштетување или истата била признаена и понатаму останува признаена, не се вклучуваат во групната оценка за оштетување.

Загуба поради оштетување е износот утврден како разлика помеѓу сметководствената вредност на средствата и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи идни кредитни загуби кои не се настанати) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиските средства. Сметководствената вредност на средството се намалува преку употреба на сметка за исправка на вредноста и износот на загубата се признава во билансот на успех. Доколку кредитот или средството кое се чува до достасување има променлива каматна стапка, дисконтната стапка за мерење на загубата поради оштетување е ефективна каматна стапка утврдена со договорот.

Пресметката на сегашната вредност на проценетите идни парични текови на финансиското средство кое е обезбедено, ги искажува паричните текови коишто можат да настанат од реализација на колатералот, намалени за трошоците за стекнување и продажба на колатералот, без разлика дали стекнувањето е веројатно.

За целите на групна оценка за оштетување, финансиските средства се групираат врз основа на слични карактеристики на кредитен ризик, (т.е. врз основа на постапката за одредување на категоријата на финансиските средства на Банката, земајќи ги предвид типот на средствата, индустријата, географската локација, типот на колатералот, денови на доцнење и други релевантни фактори). Тие карактеристики се релевантни за проценка на идните парични текови за групите на овие средства бидејќи се показатели за способноста на должниците да ги платат сите износи кои се доспеани, согласно условите од договорот за средствата за кои се врши проценка.

Идните парични текови за група финансиски средства коишто се групно оценети.

за оштетување се проценуваат врз основа на договорните парични текови на средствата на Банката и искуството со претходни загуби на средства со карактеристики на кредитен ризик слични на оние на Банката. Искуството со претходните загуби се прилагодува со тековните расположливи податоци за да ги одразат тековните услови кои не влијаеле на периодот на којшто искуството со минатите загуби се заснова и да ги отстрани ефектите на условите од минатиот период, кои во моментот не постојат.

Проценката на промените во идните парични текови за група средства треба да ги одразува и директно да е конзистентна со промените во расположливите податоци од период до период (на пример, промени во стапката на невработеност, цените на недвижностите, платежната состојба, или други фактори кои ги покажуваат промените во веројатноста за загуби на Банката и нивниот обем). Методологијата и

претпоставките кои се користат за проценување на идни парични текови се разгледуваат редовно од страна на Банката за да се намалат секакви разлики помеѓу веројатноста за загуба и вистинската загуба.

Кога еден кредит е ненаплатлив тогаш се отпишува во износ на соодветната резервација за оштетување на кредитот. Такви кредити се отпишуваат откако се преземени сите неопходни постапки за наплата и кога износот на загубата е утврден.

Доколку, во наредниот период, износот на загубата поради оштетување се намалува и намалувањето може објективно да се поврзе со настан којшто се случил откако оштетувањето било признаено (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба од оштетување се ослободува со коригирање на сметката за исправка на вредноста. Износот на ослободувањето се признава во билансот на успех во позиција „загуби поради оштетување на кредити“.

б) Средства класифицирани како расположливи за продажба

На месечна основа, Банката оценува дали има објективен доказ дека финансиското средство или групата на финансиски средства е оштетена. Во случај на сопственички вложувања класифицирани како расположливи за продажба, значајно или пролонгирано намалување на објективната вредност на хартијата од вредност под нејзината набавна вредност се зема предвид при утврдување дали средствата се оштетени. Доколку постои таков доказ, кај средствата расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика помеѓу почетната набавна вредност и тековната објективна вредност, намалена за загуба поради оштетување на тие финансиски средства претходно признаени во билансот на успех – се отстранува од капиталот и се признава во билансот на успех. Загубата поради оштетување признаена во билансот на успех за сопственичките вложувања, последователно не може да се ослободи преку билансот на успех.

Доколку, во последователниот период, објективната вредност на должничките

инструменти класифицирани како расположливи за продажба се зголемува и зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случил откако загубата поради оштетување била признаена во билансот на успех, загубата поради оштетување се ослободува преку билансот на успех.

в) Кредити со повторно обновени услови

Кредитите кои се предмет на групна оценка за оштетување или се поединечно значајни и чии што услови се повторно договорени, повеќе не се сметаат како достасани кредити туку како нови кредити. Во наредните години, средствата треба да се признаат како достасани кредити и да се обелоденат само ако се повторно обновени.

2.5 Вложувања во придружени друштва

Банката има вложувања во придружено друштво.

Вложувањето кое овозможува посед над 20% и повеќе од вкупниот број на акции или удели или правата на глас во друштвото во кое е вложено, и постои значајно влијание над друштвото во кое што е вложено, претставува вложување во придружено друштво.

Вложувањето во придружено друштво е признаено како средство во билансот на состојба на датумот на тргување.

Почетното мерење на вложувањето во придруженото друштво се врши според набавната вредност (трошоците на вложувањето). Трансакциските трошоци се вклучуваат во почетното мерење на вложувањата.

Банката последователно го мери вложувањето во придружено друштво според методот на главнина со кој сметководствената вредност се зголемува или намалува за да се признае учеството на Банката согласно остварената добивка на ентитетот во кој е вложено. Сите распределби (дивиденди) примени од друштвото во кое е вложено, ја намалуваат сметководствената вредност на вложувањето.

2.6 Нетирање на финансиски инструменти

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на состојба кога Банката има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да се порамни трансакцијата на нето основа или да се реализира средството и истовремено да се подмири обврската.

2.7 Приходи и расходи од камата

Приходите и расходите по основ на камата за сите каматоносни финансиски инструменти, освен за оние што се класифицирани како чувани за тргување или оние кои се по објективна вредност преку билансот на успех, се признати како „приход од камата“ и „расход од камата“ во билансот на успех, користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Методот на ефективна каматна стапка е метод на мерење на финансиските средства и обврски според амортизирана набавна вредност и распоредување на приходите и расходите од камата во очекуваниот периодот на достасување на финансиските инструменти. Ефективната каматна стапка е стапката која ги дисконтира очекуваните идни парични приливи или одливи до датумот на крајната достасаност на инструментот или, доколку е соодветно, за пократок временски период до нето сметководствената вредност на финансиските средства или финансиските обврски. При пресметувањето на ефективната каматна стапка, Банката го проценува паричниот тек земајќи ги предвид сите договорни услови на финансискиот инструмент (на пример, опции за предвремена отплата), освен идните кредитни загуби. Пресметката ги вклучува сите добиени или исплатени надомести и платени или примени поени помеѓу договорените страни кои се составен дел од ефективната каматна стапка, трансакционите трошоци и сите други премии или дисконти.

2.8 Приходи и расходи од провизии и надомести

Приходите од провизии и надомести главно се состојат од примени/платени провизии од/на претпријатија кои произлегуваат од издавање на гаранции, отворање на акредитиви, платен промет во земјата и странство. Генерално, провизиите и надоместите се признаваат на пресметковна основа, кога услугата ќе се изврши. Провизиите и надоместите од издавање на гаранции, отворање на акредитиви и работење со картици се признаваат врз основ на временско разграничување на приходот за периодот за кој услугата е извршена.

2.9 Приход од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат во билансот на успех кога ќе биде утврдено правото на Банката да прими плаќање и кога се веројатни економски користи од приливот.

2.10 Вложувања во недвижности дадени под закуп

Вложувања во недвижности дадени под закуп претставуваат недвижности кои се чуваат за заработка на приход од наемнини или за зголемување на вредноста на капиталот или двете заедно. Банката има вложувања во недвижности дадени под закуп кои биле стекнати преку пренос на недвижности на Банката во вложувања во недвижности дадени под закуп. Приходот од наемнините од вложувањата во недвижности дадени под закуп е признат во билансот на успех по праволиниска основа според условите на наемот.

Вложувањата во недвижности дадени под закуп се мерат според објективна вредност која ги одразува пазарните услови на датумот на подготвување на извештајот за финансиската состојба. Добивките или загубите кои произлегуваат од промени во објективната вредност на вложувањата во недвижности дадени под закуп се вклучени во билансот на успех во годината во која промените настанале.

Кога Банката донесува одлука да ги користи овие средства за сопствена употреба, истите се рекласификуваат како недвижности и опрема.

2.11 Нематеријални средства

Нематеријалните средства кои се стекнати од Банката, се искажани според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби поради оштетување.

Последователните издатоци се капитализираат само кога се зголемуваат идните економски добивки вградени во средствата на кои се однесуваат. Сите други издатоци се признаваат во билансот на успех како што настануваат.

Амортизацијата се признава во билансот на успех по праволиниска основа во текот на нивниот проценет век на употреба. Нематеријалните средства се амортизираат од датумот кога се расположливи за употреба.

Преостанатата вредност на средствата и нивниот корисен век на употреба се прегледуваат и корегираат соодветно, на секој датум на биланс на состојба.

Најмалку еднаш годишно или секогаш кога постои доказ дека нематеријалните средства може да бидат оштетени Банката врши тестирање на оштетување.

Корисниот век на одредени категории на нематеријални средства е како што следува:

	2014	2013
Софтвер	5 години	5 години
Патенти и лиценци	5 години	5 години
Останато	5 години	5 години

2.12 Недвижности и опрема

Недвижностите и опрема се состојат од земјиште и згради. Сите недвижности, постројки и опрема се искажуваат според набавна вредност намалена за амортизација и оштетување доколку постои. Набавната вредност ги вклучува трошоците што се директно поврзани со стекнувањето на средството.

Последователните издатоци се вклучени во сметководствената вредност на средствата или се искажани како посебно средство, соодветно, само кога е веројатно дека идните економски добивки поврзани со средството ќе претставуваат прилив за Банката и цената на средството може веродостојно да се измери. Сите други поправки и одржувања се признаваат во билансот на успех како други оперативни трошоци во период кога настанале.

Земјиштето и уметничките слики не се амортизираат. Амортизацијата на недвижности и опрема се пресметува со примена на праволиниски метод за да се распредели нивната вредност до остатокот на вредноста во текот на нивниот корисен век на употреба како што следи:

	2014	2013
Згради	40 години	40 години
Мебел и опрема	4-10 години	4-10 години

На секој датум на билансот на состојба, Банката ја разгледува преостанатата вредност на средствата и корисниот век на употреба на средствата и се корегира, доколку е потребно. Недвижностите кои се предмет на амортизација се разгледуваат за оштетувањето кога настаните и промените покажуваат дека сметководствената вредност не може да се надомести. Ако сметководствената вредност на средството е поголема од пресметаниот надоместлив износ, тогаш сметководствената вредност на средството веднаш се сведува до надоместливиот износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ од објективната вредност намалена за трошоците за продажба на средството и неговата употребна вредност.

Добивките и загубите од оттуѓување на средствата се утврдуваат како разлика на приходот од продажбите и сметководствената вредност на средствата. Истите се вклучени во билансот на успех во позицијата „други оперативни приходи или расходи“.

2.13 Средства стекнати преку преземање

Преземените средства вклучуваат земјиште, недвижности и опрема стекнати преку постапка на преземање поради целосно или делумно затварање на соодветниот кредит. Овие средства се искажуваат како залихи кои се чуваат за продажба во нормалниот тек на работењето. Првично, овие средства се мерат по објективна вредност намалена за трошоците за продажба, како што се проценети и документирани со преземањето. Раководството прави проценка на очекуваниот надоместлив износ намален за трошокот за реализација на средствата, врз основа на голем број на фактори, вклучувајќи и независна проценка.

2.14 Наеми

Наемите кои ги користи Банката се главно оперативни наеми. Вкупните плаќања од оперативните наеми се искажани како други оперативни трошоци во билансот на успех и тоа според праволиниска основа во периодот на наемот. Вкупниот приход од оперативните наеми се искажува во позицијата останати приходи од дејноста во билансот на успех според праволиниска основа во периодот на наемот.

Кога Банката како наемател/наеодавател има однапред платени/примени средства за идни периоди, тогаш тие се прикажуваат како авансни плаќања и се евидентираат како трошоци/приходи во периодот за кој истите се однесуваат.

Кога оперативниот наем е прекинат пред да истече периодот на наем, секоја исплата која треба да му се исплати на наеодавачот како казна се признава како трошок во периодот во кој прекинувањето на наемот настанал.

2.15 Парични средства и парични еквиваленти

За извештајот за паричен тек, паричните средства и паричните еквиваленти ги сочинуваат средствата со рок на достасување помал од три месеци од датумот на стекнување вклучувајќи ги паричните средства во благајна и неограничените сметки во НБРМ, благајничките и државни записи, други записи и пласманите во банки.

Од паричните средства и паричните еквиваленти се исклучува задолжителната резерва кај НБРМ, затоа што овие средства не се достапни за дневните операции на Банката.

2.16 Резервирања

Резервирање се признава ако, како резултат на минат настан, Банката има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека ќе има одлив од Банката за подмирување на обврската. Резервирањата се утврдуваат со дисконтирање на очекуваните идни парични текови по стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и, каде што е потребно, ризиците специфични за обврската.

Резервации за неповолни договори се признаваат кога очекуваните користи кои произлегуваат од договор на Банката се пониски од неизбежните трошоци за исполнување на обврските според договорот. Резервациите се мерат според сегашната вредност на пониските од очекуваните трошоци за раскинување на договорот и очекуваните нето трошоци за продолжување на договорот. Пред да се утврди резервацијата од неповолниот договор, Банката признава загуба за оштетување на средствата кои се опфатени со договорот.

2.17 Користи за вработените

а) Планови за дефинирани придонеси

Банката плаќа придонеси за вработените во пензиските фондови во согласност со барањата на законската регулатива. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платата се уплаќаат во пензиските

фондови, коишто се одговорни за исплата на пензиите. Банката нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во билансот на успех кога достасуваат за плаќање.

б) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат како трошок кога соодветната услуга ќе се добие.

Банката признава резервација за износ којшто се очекува да биде исплатен како краткорочен паричен бонус или како удел од добивката доколку Банката има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени од вработениот во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

в) Долгорочни користи за вработените

Нето обврската на Банката во однос на долгорочните користи за вработените е износот на идни користи кои вработените ги заработиле како возмездие за нивната услуга во тековниот и минатиот период; износот на тие идни користи е дисконтиран за да се процени неговата сегашна вредност. Сите актуарски добивки или загуби се признаваат во билансот на успех во периодот во кој настанале. Долгорочните користи за вработените вклучуваат јубилејни награди и отпремнини при одење во пензија. Вреднувањето на овие обврски го врши независен квалификуван актуар. Главни актуарски претпоставки вклучени во пресметката на обврската за долгорочни користи за вработените се следните:

- Дисконтна стапка од 15% (2013: 15%)
- Број на вработени кои ги исполнуваат условите за искористување на правото на користи и
- Идните зголемувања на платите земајќи го предвид општиот индекс на инфлација на платите, унапредувањата, како и зголемувањата на платите врз основа на минат труд.

2.18 Оданочување

Трошоците за данок за периодот се состојат од тековен и одложен данок.

Данок на добивка

Тековни даночни средства / обврски се побарувањата или обврски за данок од добивка утврдени со даночниот биланс на Банката за тековниот финансиски период.

Согласно измените на Законот за данок од добивка (Сл. весник 112 од 25.07.2014 година) Банката пресметва данок на добивка за 2014 година на бруто добивката утврдена како разлика помеѓу вкупните приходи и вкупните расходи утврдени согласно прописите за сметководство и сметководствените стандарди зголемена за непризнаените расходи за даночни цели утврдени со Законот. (белешка 176).

Тековните даночни обврски се признаваат кога платениот износ на даноци за тековниот и претходните периоди е помал од износот кој што се должи за периодот кога обврската не е подмирена.

Стапката на данокот на добивка за 2014 и 2013 година е 10%.

Одложен данок

Одложениот данок се пресметува со методот на обврска за времените разлики на денот на билансот на состојба помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност за целиите на финансиското известување.

Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочиви временни разлики, освен:

- кога одложените даночни обврски произлегуваат од почетното признавање на гудвил или на средствата или обврските настанати во трансакции кои не се деловни комбинации и во времето на трансакцијата, не влијае на финансиската добивка, ниту пак на оданочивата добивка или загуба; и

- во однос на оданочиви времени разлики поврзани со вложувањата во подружници, придружени и заеднички вложувања, каде што времето на реализација на временските разлики може да се контролира и е веројатно дека времените разлики нема да се реализираат во догледна иднина.

Одложените даночни средства се признаваат за сите одбитни времени разлики, пренесување на неискористени даночни кредити и неискористени даночни загуби, до степен до кој тоа е веројатно дека од оданочивата добивка која ќе биде на располагање на одбитните времени разлики и пренесувањето на неискористени даночни кредити и неискористени даночни загуби можат да се користат освен:

- кога одложените даночни средства кои се однесуваат на одбитни времени разлики произлегуваат од почетното признавање на средството или обврската во трансакции кои не се деловни комбинации и во времето на трансакцијата, не влијае на финансиската добивка, ниту пак на оданочивата добивка или загуба ; и
- во однос на одбитни времени разлики поврзани со вложувањата во подружници, придружени и заеднички вложувања, одложените даночни средства се признаваат само до степен до кој е веројатно дека времените разлики ќе се реализираат во догледна иднина и оданочивата добивка ќе биде на располагање со што привремените разлики може да се искористат.

Сметководствената вредност на одложените даночни средства се разгледуваат на секој датум на известување и намалена до степен до кој повеќе не е веројатно дека е доволна оданочивата добивка, која ќе биде на располагање за да им овозможи на сите или на дел од одложените даночни средства да се искористат. Непризнаени одложени даночни средства повторно се проценуваат на секој датум на известување и се признаваат во обем во кој што е веројатно дека идни оданочиви добивки ќе овозможи одложените даночни средства да се покријат.

Одложените даночни средства и обврски се вреднуваат според даночните стапки кои се очекува да се однесува на годината кога средствата се реализирани или обврската е подмирена, врз основа на даночните стапки (и закони за даноци) кои се усвоени или значајно усвоени на датумот на Извештајот за финансиската состојба. Одложениот данок кој се однесува на ставки признаени надвор од добивката или загубата, се признава надвор од добивката или загубата. Одложените даночни ставки се признаваат во корелација со основната трансакција или во Извештајот за сеопфатна добивка или директно во капиталот.

Одложените даночни средства и одложените даночни обврски се нетираат ако постои законско право да се стават тековните даночни средства наспроти тековните даночни обврски и одложените даноци кои се однесуваат на ист оданочив субјект и има ист оданочив орган.

Даночните корист стекнати како дел од деловна комбинација, но не ги задоволуваат критериумите за одделно признавање на тој датум, се признаваат посебно, ако новите информации за фактите и околностите се сменат. Прилагодувањето или се третира како намалување на гудвилот (ако не постои гудвил), ако е настанато во периодот на мерење или се признаени во добивката или загубата.

2.19 Депозити, обврски по кредити, субординирани обврски и издадени должнички хартии од вредност

Депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените должнички хартии од вредност претставуваат извори на финансирање на Банката.

Банката ги класифицира капиталните инструменти како финансиски обврски или како сопственички инструменти во согласност со содржината на договорните услови на инструментот.

Банката почетно ги признава депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените должнички хартии од вредност на датумот кога настанале.

Депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените хартии од вредност првично се искажани според нивната објективна вредност намалена за трансакциските трошоци, а последователно се мерат по амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна камата, освен кога Банката одбира да ги прикаже обврските по објективната вредност преку билансот на успех кога одредени услови се исполнети.

Банката ги депризнава финансиските обврски кога, и само кога, обврските на Банката се исполнети, откажани или застарени.

2.20 Запишан капитал

а) Обични акции

Обичните акции се класификуваат како капитал. Дополнителните трошоци кои директно се припишани на издавањето на обичните акции се признаваат како намалување од капиталот, нето од било какви даночни ефекти.

б) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обични акции се признати во капиталот во периодот во кој тие се одобрени од акционерите на Банката.

в) Сопствени акции

Кога Банката откупува сопствени акции, износот на платениот надомест претставува негативна ставка на вкупниот акционерски капитал како сопствени акции и истите се чуваат се додека не се поништат. Кога такви акции последователно се продадени или реиздадени, секој примен надомест се вклучува во акционерскиот капитал на Банката.

2.21 Заработка по акција

Банката прикажува основна и разводната заработката по акција (ЗПА) за своите обични акции. Основната заработка по акција се пресметува кога нето добивката или загубата која им припаѓа на имателите на обични акции се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на годината. Разводната заработка по акција се одредува преку корегирање на добивката или загубата која им припаѓа на имателите на обични акции и пондерираниот просечен број на преостанатите обични акции за ефектот на сите разводнети потенцијални акции.

Разводната заработка по акција е идентична со основната (ЗПА), бидејќи не постојат издадени потенцијални акции, кои имаат ефект на корекција на нето добивката која им припаѓа на имателите на обични акции.

2.22 Комисионо работење

Банката има улога на старател и други комисиони улоги кои се резултат на чување и пласирање на средства во име на поединци, фондови, пензиски планови и други институции. Овие средства кои произлегуваат од овие институции не се вклучени во овие финансиски извештаи, бидејќи не се средства на Банката.

2.23 Договори за финансиски гаранции

Договорите за финансиски гаранции се договори кои од Банката како издавач бараат да изврши одредени плаќања со цел да му ја надомести на корисникот загубата на која е изложен поради тоа што одреден должник не го извршил плаќањето навреме. Таквите финансиски гаранции се даваат на банки, финансиски институции и други институции во име на комитенти со цел да се обезбеди кредит, дозволено пречекорување и други банкарски продукти.

Финансиските гаранции почетно се признаваат во финансиските извештаи според објективната вредност на датумот кога гаранцијата е издадена. По почетното признавање обврските на Банката по овие гаранции се мерат според повисоката вредност од првичната вредност намалена за амортизацијата на провизијата и најдобрата проценка на трошоците за подмирување на која било финансиска обврска која произлегува на датумот на билансот на состојба.

Овие проценки се одредуваат според искуството од слични трансакции и од загуби кои се случиле во

минатото, дополнети со проценката на менаџментот. Приходот од провизија се признава во билансот на успех на праволиниска основа за периодот на важење на гаранцијата. Секое зголемување на обврските поврзани со гаранциите се прикажуваат во билансот на успех во позицијата „други расходи од работењето“.

2.24 Деривативни финансиски инструменти и хеџинг сметководство

Банката ги користи деривативните финансиски инструменти, како што се валутен форвард и своп договор за каматната стапка, за да се заштити од девизните ризици и ризици на каматната стапка, соодветно. Таквите деривативни финансиски инструменти почетно се признаваат по објективна вредност на датумот на кој дериват договорот е склучен, и последователно се вреднуваат по објективна вредност. Деривати се како финансиски средства, доколку објективната вредност е позитивна и како финансиски обврски кога објективната вредност е негативна.

Договори кои ја задоволуваат дефиницијата на дериват според МСС 39 се признаваат во Извештајот за добивка или загуба како трошоци за продажба.

Капиталните добивки или загуби кои произлегуваат од промените на објективната вредност на дериватите се земаат директно како добивка или загуба, освен за ефективниот дел од хеџираните паричните текови, кој се призната во Извештајот за останат сеопфатна добивка, а подоцна се рекласификува како добивка или загуба кога хеџирањето влијае врз добивката или загуба.

На 31 декември 2014 година Банката нема дериват.

2.25 Трансакции со поврзани страни

Поврзаните субјекти се поврзани со Банката ако директно или индиректно преку еден или повеќе посредници, субјектот контролира, е контролирано од, или е под заедничка контрола со Банката (ова вклучува матична банка и подружници во НЛБ Групацијата) и има интерес во Банката што му дава значително влијание врз Банката или субјектот е член на клучниот менаџерски персонал на Банката или неговиот родител или близок член на семејството опишан погоре. Трансакција со поврзана страна е трансфер на ресурси, услуги или обврски помеѓу поврзаните страни, без оглед на тоа дали износот е задолжен. Сите банкарски трансакции со поврзаните субјекти се направени на суштински исти услови, вклучувајќи ги каматните стапки и обезбедувањата, како оние кои преовладуваат во исто време за споредливи трансакции со неповрзани страни и не носат повеќе од вообичаениот ризик.

2.26 Последователни настани

Настаните по завршување на годината кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Банката (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Последователните настани кои немаат карактер на корективни настани се обелоденуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ

Активностите на Банката се изложени на разни финансиски ризици и тие активности бараат анализи, проценки, прифаќање и управување на одреден степен на ризик или комбинација на ризици. Преземањето на ризикот е основа на финансискиот бизнис и оперативните ризици се неизбежна последица на работењето. Затоа, целта на Банката е да постигне одредена рамнотежа помеѓу ризикот и повратот на средствата и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти на финансиското работење на Банката.

Политиката за управување со ризици на Банката е изготвена на начин за да ги идентификува и анализира овие ризици, да определи одредени лимити и контроли, да врши мониторинг на ризиците и да се држи до лимитите со користење на веродостојни и современи информациски системи. Банката редовно ја ревидира политиката и системите на управување со ризици, со цел да се рефлектираат промените на пазарот, производите и најдобрата пракса што произлегува од нив.

Управувањето со ризици се спроведува од страна на Секторот за управување со ризици во Банката, согласно политиката која е одобрена од страна на Надзорниот одбор. Одборот обезбедува, во пишана форма, принципи за управување со сите ризици и политики кои ги покриваат специфичните области како што се кредитниот ризик, валутниот ризик, каматниот ризик и ликвидносниот ризик. Понатаму, внатрешната ревизија е одговорна за независно надгледување на управувањето со ризици и контролната средина.

Најважните видови на ризик на кои Банката е изложена се кредитен ризик, ликвидносен ризик, пазарен ризик и други оперативни ризици. Пазарниот ризик ги опфаќа валутниот ризик, каматниот ризик и други ценовни ризици.

3.1 Кредитен ризик

Банката е изложена на кредитен ризик, што претставува ризик дека договорната страна ќе предизвика финансиска загуба од неисполнување на својата обврска кон Банката. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик во работењето на Банката и затоа менаџментот внимателно ја разгледува изложеноста на кредитниот ризик. Изложеноста на кредитниот ризик примарно настанува кај кредитните активности односно кредитите и побарувањата и инвестиционите активности кои ги вклучуваат должничките хартии од вредност и други записи во портфолиото на средства на Банката. Исто така, кредитен ризик постои и кај вонбилансните финансиски инструменти. Управувањето и контролата на кредитниот ризик се централизирани во Службата за управување со кредитен ризик во рамките на Секторот за управување со ризици, кој пак е одговорен пред Управниот одбор.

3.1.1 Мерење на кредитен ризик

а) Кредити и побарувања

При мерењето на кредитниот ризик на кредити и аванси дадени на клиенти и на банки како договорна страна, Банката укажува на три аспекта (i) "веројатноста од неисполнување на обврските" кои произлегуваат од договорот помеѓу договорените страни; (ii) тековната изложеност кон клиентот и можноста за следење на неговиот иден деловен развој, од каде Банката ја утврдува "изложеноста од неисполнување на обврската" и (iii) коефициент на поврат на ненаплатени побарувања ("загуба од неисполнување на обврската").

Мерењето на кредитниот ризик, кој ја прикажува очекуваната загуба (модел на очекувана загуба), кое е условено од Базелскиот одбор за банкарска регулатива и супервизорска пракса (Basel Committee on Banking Regulations and the Supervisory Practices (the Basel Committee)), е вградено во секојдневното

оперативно управување со Банката. Оперативните мерења може да отстапуваат од оштетувањата според МСС 39, кои се базираат на загубите што настанале на денот на билансот на состојба на Банката (модел на настаната загуба), а не на очекуваните загуби (белешка 3.1.3).

- (i) Банката ја мери веројатноста од неисполнување на обврските помеѓу договорните страни користејќи интерен систем за класификација модификуван за различни категории на комитенти. Системот за класификација е развиен интерно и ја комбинира статистичката анализа со оценките на кредитниот референт и истиот е потврден, каде што е потребно, со споредување со екстерни расположливи податоци. Клиентите на Банката се класификуваат во четири ризични категории. Табелата за системот за класификација на Банката, која е прикажана подолу, ја одразува веројатноста од неисполнување на обврските за секоја поединечна категорија. Ова значи дека, во основа, изложеноста може да се движи помеѓу ризични категории во зависност од промените во проценката за веројатноста од неисполнување на обврските. Системот за класификација се ревидира и надградува по потреба. Банката редовно ги проверува перформансите на системот за класификација и нивната способност за предвидување, имајќи ги предвид реално настанатите неисполнувања на договорните обврски.

Систем за класификација на Банката

Категории на Банката	Опис на категоријата
А	Инвестиционен рејтинг
Б	Стандарден мониторинг
В	Посебен мониторинг
Г+Д	Суб-стандард

Критериумот за класификација на финансиските средства или потенцијалните обврски во ризичните категории А, Б, В, Г или Д е како што следи.

Финансиските средства или потенцијалните обврски се класификуваат во ризичната категорија А доколку се однесуваат на побарувања од:

- НБРМ;
- должници за кои не постои веројатност од неисполнување на обврските и кои ги подмируваат своите обврски до датумот на достасување или со задоцнување до 31 ден; и
- изложеност обезбедена со колатерал оценет како првокласен колатерал.

Финансиските средства или потенцијалните обврски кои се класификуваат во ризичната категорија Б доколку се однесуваат на побарувања од должници:

- чии парични текови се оценети како соодветни за навремено подмирување на доспеаните обврски, иако моменталната финансиска состојба е проценета како слаба, без знаци за понатамошно влошување во иднина;
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување помеѓу 31 и 60 дена.

Финансиските средства или потенцијалните обврски се класификуваат во ризичната категорија В доколку се однесуваат на побарувања од должници:

- за кои е проценето дека нивните парични текови не се доволни за редовно подмирување на доспеаните обврски,
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување од 61 до 120 дена,
- кои не се соодветно капитализирани,
- кои немаат доволно долгорочни извори на средства за финансирање на долгорочните инвестиции,
- од кои Банката не добива задоволителни информации или адекватна документација во врска со подмирувањето на обврските.

Финансиските средства или потенцијалните обврски се класификуваат во ризичната категорија Г и Д доколку се однесуваат на побарувања од должници:

- за кои постои голема веројатност за загуба на дел од финансиските средства или за плаќање на потенцијалните обврски,
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување повеќе од 121 до 240 дена, а повремено и со задоцнување од 241 до 300 денови или повеќе од 300 дена,

- кои се несолвентни,
 - кои се во фаза на отпочнување процес на ликвидација или стечај што е пријавено во надлежниот суд,
 - кои се во процес на реструктурирање или во процес на ликвидација,
 - кои објавиле стечај,
 - од кои не се очекува подмирување на обврските,
 - за кои постои сомнителна законска основа.
- (ii) Изложеноста кон комитентите кои не ги исполнуваат обврските претставува износот кој Банката очекува да го должат во време на неисполнување на обврските. На пример, за кредитот тоа е неговата главнина. Како обврски кои ги има претпријатието, Банката го вклучува износот кој е веќе повлечен и износот кој можел да биде повлечен до моментот на неисполнување на обврските, кој требало да настане.
- (iii) Загубата од неисполнување на обврските ги претставува очекувањата на Банката за големината на загубата во случај на неисполнување на обврските. Овој показател се прикажува како процентуален износ на загубата по единица изложеност и вообичаено варира согласно класификацијата на комитентот, типот, видот и староста на побарувањата и достапноста на колатералот или други начини на ублажување на кредитниот ризик.

б) *Должнички и останати хартии од вредност*

За должничките и останатите хартии од вредност, Секторот за управување со ризици кој управува со изложеноста на кредитен ризик употребува класификации во зависност од издавачот: НБРМ и Република Македонија. Вложувањата во таквите хартии од вредност претставуваат начин да се зголеми кредитниот квалитет и во исто време да се одржуваат достапни извори за пресретнување на барањата за финансирање.

Вложувања се дозволени само во ликвидни хартии кои имаат висок кредитен рејтинг. Со високиот кредитен рејтинг, менаџментот на Банката не очекува договорната страна да не ги исполнува своите обврски. Максималната изложеност кон кредитниот ризик е претставена преку сметководствената вредност на секое финансиско средство во билансот на состојба.

3.1.2 Политика на контрола на лимити и политика на намалување на ризикот

Банката управува, ги ограничува и контролира концентрациите на кредитни ризици, каде и да се забележани, особено кај поединечните клиенти и групи, како и кај различни индустрии и држави.

Банката ги структурира нивоата на кредитен ризик кои таа ги презема со поставување на ограничувања на износот на прифатлив ризик во однос на еден должник или група на должници и во однос на географска и индустриска секторизација. Таквите ризици се следат постојано и подлежат на ревизии на годишно ниво или почесто, кога тоа се смета за потребно. Нивоата на ограничувања на кредитен ризик по производи и индустриски сектор се одобруваат од страна на Надзорен одбор.

Изложеноста на кредитниот ризик, исто така, се управува преку редовни анализи на способноста на должниците и потенцијалните должници, да ги исполнат обврските за плаќање на камата и главница и со менување на овие лимити при одобрување на кредити каде тоа е соодветно.

Неколку други специфични мерки за контрола и ублажување на ризикот се прикажани подолу:

а) *Колатерал*

Банката применува голем број политики и искуства за намалување на кредитниот ризик. Највообичаениот начин е земање - колатерал како гаранција за одобрените средства, што е и често применувано. Банката имплементира насоки за прифатливоста на специфичните класи на колатерал или ограничување на кредитниот ризик. Главни типови на колатерал за кредити и побарувања се:

- Готовина, банкарски гаранции и гаранции од првокласни компании;
- Хипотека на станбен имот;
- Залог на деловен имот како што се работни простории, опрема и побарувања;
- Залог на финансиски инструменти како што се должнички и сопственички хартии од вредност.

Кредитите одобрени на претпријатија и население вообичаено се обезбедени; пречекорувањата на сметки и кредитни картички издадени на население се обезбедени со меници во полн износ на главнината, каматата и други трошоци. Со цел да се минимизира загубата од кредити, Банката ќе побара дополнителен колатерал од клиентите веднаш штом ќе се забележат индикатори за загуби поради оштетување за релевантните поединечни кредити и побарувања.

Должничките хартии од вредност, благајничките и други записи обично не се обезбедени.

б) Кредитни обврски

Примарната цел на овие инструменти е да осигураат дека средствата се расположливи по барање на клиентите. Гаранциите и акредитивите го имаат истиот кредитен ризик како кредитите и се обезбедени со ист колатерал како кредитите.

3.1.3 Политики на оштетување и резервирање

Интерните системи на рангирање кои се опишани во Белешка 3.1.1 се фокусираат на прикажување на квалитетот на кредитот од почетокот на активностите на одобрување на кредитите и вложувањата. Спротивно на тоа, резервациите за оштетување се признаваат за потребите на финансиското известување само за загуби кои настанале на датумот на билансот на состојба врз основа на објективни докази за оштетување (види Белешка 2.4).

Резервациите за оштетување прикажани во билансот на состојба на крајот на годината произлегуваат од секоја од четирите интерни категории на рангирање. Меѓутоа, најголем дел од резервациите за оштетување произлегуваат од последните две категории. Табелата подолу го прикажува процентуалното учество на билансните и вонбилансните ставки на Банката кои се однесуваат на кредити и побарувања, како и соодветните резервации за оштетување на секоја категорија од интерната класификација на Банката.

Рангирање на Банката

	2014		2013	
	Кредити и побарувања (%)	Резервации за оштетување (%)	Кредити и побарувања (%)	Резервации за оштетување (%)
1. Инвестиционен рејтинг	85,8	4,3	83,8	4,3
2. Стандарден мониторинг	7,5	34,0	9,4	31,3
3. Посебен мониторинг	2,5	65,4	1,3	66,5
4. Суб-стандард	4,2	93,3	5,5	98
	100,0	11,7	100,0	12,8

Интерниот систем за класификација му помага на менаџментот да одреди дали објективните докази за оштетување постојат според МСС 39, засновани на следните критериуми кои се поставени од страна на Банката:

- Неисполнување на договорните плаќања на главнина или камата;
- Потешкотии во паричниот тек на должникот (пр. коефициент на акционерски капитал, процент на нето приход од продажби);
- Прекршување на договорот и условите на кредитот;
- Започнување на постапка за стечај;
- Намалување на конкурентната положба на должникот и
- Намалување на вредноста на колатералот.

Политиката на Банката бара разгледување на поединечните финансиски средства кои се над прагот на материјалност, најмалку еднаш годишно или почесто, кога тоа го бараат поединечните околности. Исправката на вредност на поединечно проценетите средства се одредува со проценка на загубата која се појавува на датумот на билансот на состојба, за секој случај поединечно, и се применува на поединечно значајни договори. Проценката обично го вклучува примениот колатерал (вклучувајќи ја повторната потврда за нејзината способност да стапи на сила), и очекуваните парични приливи за поединечен договор.

Пресметката на групната исправка на вредност се однесува на: (i) портфолија на хомогени средства кои поединечно се под прагот на материјалност, и (ii) загуби кои настанале но сè уште не се одредени, со користење на расположливите минати искуства, проценка врз основа на искуство и статистички техники.

3.1.4 Максимална изложеност на кредитен ризик пред примање на колатерал или други кредитни зајакнувања

	Максимална изложеност	
	2014	2013
Изложеност на кредитен ризик од билансни ставки е како што следи:		
Сметки во НБРМ	5.027.956	3.273.655
Пласмани во и кредити на банки	5.271.159	3.057.756
Кредити на и побарувања од комитенти:		
Кредити на физички лица:		
– Пречекорување на сметка	968.192	945.621
– Кредитни картици	1.700.936	1.576.333
– Други кредити	11.649.343	10.386.490
– Хипотеки	6.035.422	5.387.546
Кредити на претпријатија:		
– Големи корпоративни претпријатија	6.359.751	6.522.188
– Мали и средни претпријатија	11.792.511	10.509.203
Вложувања во хартии од вредност		
– Должнички хартии од вредност	10.602.980	11.647.269
Останати средства	815.761	696.204
Изложеност на кредитен ризик од вонбилансни ставки:		
Потенцијални обврски	8.720.677	8.214.920
На 31 Декември	68.944.688	62.217.185

Сопственички хартии од вредност во износ од МКД 34.182 илјади денари (2013: МКД 29.236 илјади) не се вклучени во горенаведената табела, иако истите носат кредитен ризик.

Погоренаведената табела претставува сценарио за најлошиот можен случај за изложеност на кредитен ризик на Банката на 31 декември 2014 и 2013 година, без да се земе предвид кој било примен колатерал или други кредитни зајакнувања. За средствата од билансот на состојба, изложеноста прикажана погоре се базира на нето сметководствена вредност како што е прикажана во билансот на состојба. Финанските гаранции се прикажани пред исправка на вредност.

Како што е прикажано погоре, 64% од вкупната максимална изложеност произлегува од кредити и побарувања од банки и останати комитенти (2013: 62%); 15% претставува вложувања во хартии од вредност (2013: 19%).

Менаџментот е убеден во неговата способност дека ќе води контрола и дека ќе ја одржува минималната изложеност на кредитен ризик на Банката која произлегува од портфолиото на кредити и побарувања и од должничките хартии од вредност врз основа на следново:

- 93% од портфолиото на кредити и побарувања се категоризирани во првите два степена на интерниот систем за класификација (2013: 93%);
- Кредитите дадени на мали и средни претпријатија, кои претставуваат најголема група во портфолиото, се обезбедени со колатерал;
- 84% од портфолиото на кредити и побарувања се сметаат дека не се достасани ниту оштетени (2013: 82%);
- Зголемувањето на портфолиото на кредитите резултираше со поголема загубата поради оштетување во билансот на успех;
- Банката има воведено построг критериум на избор при одобрувањето на кредити и побарувања и
- 100% од вложувањата во должничките хартии од вредност и други хартии од вредност се издадени од Република Македонија и НБРМ.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се прикажани на следниот начин:

	31 декември 2014		31 декември 2013	
	Кредити на и побарувања од комитенти	Пласмани во и кредити на банки	Кредити на и побарувања од комитенти	Пласмани во и кредити на банки
Ниту достасани ниту оштетени	36.738.536	5.021.900	33.230.904	2.852.739
Достасани, но не оштетени	564.045	251.590	583.616	209.269
Оштетени	7.018.780	421	7.119.157	474
Бруто	44.321.361	5.273.911	40.933.677	3.062.482
Намалени за исправка на вредноста	(5.815.206)	(2.752)	(5.606.296)	(4.726)
Нето	38.506.155	5.271.159	35.327.381	3.057.756
Поединечна исправка	3.998.542	138	4.035.162	161
Групна исправка	1.816.664	2.614	1.571.134	4.565
Вкупно	5.815.206	2.752	5.606.296	4.726

Вкупните резервации за оштетување на кредитите и побарувањата се МКД 5.817.958.000 (2013: МКД 5.611.022.000). Подетални информации за исправките за оштетување на кредитите и побарувањата од банки и комитенти се прикажани во белешките 20 и 21.

За време на годината завршена на 31 декември 2014 година, вкупните нето кредити и побарувања на Банката се зголемени за 14%. При навлегување на нови пазари или нови индустрии, а со цел да се минимизира потенцијалниот пораст на изложеност на кредитен ризик, Банката повеќе се фокусира на големи корпоративни претпријатија или банки со добар кредитен рејтинг или на кредити на население кое обезбедува доволен колатерал.

а) **Кредити и побарувања кои ниту се достасани, ниту оштетени**

Кредитниот квалитет на портфолиото на кредити и побарувања кои ниту се достасани ниту се оштетени може да се процени со користење на интерниот систем за класификација кој е прифатен од Банката.

31 ДЕКЕМВРИ 2014

	Кредити на и побарувања од комитенти							
	Физички лица				Правни лица			
	Пречеко-рување на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно кредити на и побарувања од комитенти	Пласмани во и кредити на банки
Категории:								
1. Инвестиционен рејтинг	964.703	1.377.245	11.727.385	6.083.629	5.955.677	10.629.897	36.738.536	5.021.900
Вкупно	964.703	1.377.245	11.727.385	6.083.629	5.955.677	10.629.897	36.738.536	5.021.900
Објективна вредност на колатералот	-	-	15.816.589	14.362.571	9.616.628	17.267.828	57.063.616	-

31 ДЕКЕМВРИ 2013

	Кредити на и побарувања од комитенти							
	Физички лица				Правни лица			
	Пречеко-рување на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно кредити на и побарувања од комитенти	Пласмани во и кредити на банки
Категории:								
1. Инвестиционен рејтинг	943.159	1.255.957	10.451.137	5.409.518	5.792.758	9.378.375	33.230.904	2.852.739
Вкупно	943.159	1.255.957	10.451.137	5.409.518	5.792.758	9.378.375	33.230.904	2.852.739
Објективна вредност на колатералот	-	-	16.176.391	13.449.623	9.483.839	17.108.183	56.218.036	-

б) Кредити и побарувања кои се достасани, но не се оштетени

Бруто износот на кредити и побарувања кон комитенти и банки кои се достасани но не се оштетени е следниот:

(i) Кредити на и побарувања од комитенти

31 ДЕКЕМВРИ 2014

Физички лица					
	Пречеко-рувања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Вкупно
Достасани до 30 дена	12.220	222.932	22.751	11.099	269.002
Достасани од 30-60 дена	506	62.870	2.646	1.891	67.913
Достасани од 60 - 90 дена	162	21.033	2.147	1.220	24.562
Вкупно	12.888	306.835	27.544	14.210	361.477
Објективна вредност на колатералот	-	-	84.753	70.344	155.097

31 ДЕКЕМВРИ 2014

Правни лица			
	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно
Достасани до 30 дена	24.072	106.635	130.707
Достасани од 30-60 дена	17.662	28.983	46.645
Достасани од 60-90 дена	2.799	22.417	25.216
Вкупно	44.533	158.035	202.568
Објективна вредност на колатералот	221.079	372.647	593.726

31 ДЕКЕМВРИ 2013

Физички лица					
	Пречеко-рувања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Вкупно
Достасани до 30 дена	12.119	245.916	22.730	9.566	290.331
Достасани од 30-60 дена	213	41.879	3.241	1.436	46.769
Достасани од 60-90 дена	227	15.306	2.768	1.034	19.335
Вкупно	12.559	303.101	28.739	12.036	356.435
Објективна вредност на колатералот	-	-	109.387	56.178	165.565

31 ДЕКЕМВРИ 2013

Правни лица			
	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно
Достасани до 30 дена	34.046	108.800	142.846
Достасани од 30-60 дена	12.993	20.970	33.963
Достасани од 60-90 дена	13.637	36.735	50.372
Вкупно	60.676	166.505	227.181
Објективна вредност на колатералот	73.145	358.155	431.300

(ii) Пласмани во и кредити на банки

Бруто износот на пласмани во и кредити на банки кои се достасани но не се оштетени на 31 декември 2014 е МКД 251.590.000 (2013: МКД 209.269.000). Генерално, Банката не чува колатерал по основ на пласмани во и кредити на банки.

в) Кредити на и побарувања кои се поединечно оштетени

(i) Кредити на и побарувања од комитенти

Поединечно оштетени кредити на и побарувања од комитенти, не земајќи го предвид паричниот тек од примениот колатерал е МКД 3.998.542.000 (2013: МКД 4.035,162.000).

Прегледот на бруто износот на акумулираните поединечно оштетени кредити на и побарувања по класи, заедно со објективната вредност на соодветниот колатерал земен од страна на Банката како обезбедување, е следниот:

	ФИЗИЧКИ ЛИЦА				ПРАВНИ ЛИЦА		Вкупно	Пласмани во и кредити на банки
	Пречекорувања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија		
31 декември 2014								
Бруто	44.240	186.530	505.095	204.767	1.666.427	4.411.721	7.018.780	421
Акумулирани поединечно оштетени кредити	38.466	138.241	398.750	154.565	815.687	2.452.833	3.998.542	138
Објективна вредност на колатералот	-	-	-	883.121	2.999.831	7.934.552	11.817.504	-
	ФИЗИЧКИ ЛИЦА				ПРАВНИ ЛИЦА		Вкупно	Пласмани во и кредити на банки
	Пречекорувања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија		
31 декември 2013								
Бруто	42.597	185.496	531.741	218.776	1.918.598	4.221.949	7.119.157	474
Акумулирани поединечно оштетени кредити	36.737	139.801	424.438	155.757	879.666	2.398.763	4.035.162	161
Објективна вредност на колатералот	-	-	-	583.258	2.139.971	8.262.528	10.985.757	-

Објективната вредност на колатералот која е прикажана погоре е утврдена од страна на локалните овластени проценители и ја претставува реалната вредност која законските сопственици на средствата можат да ја остварат. Менаџментот го смета кредитот кој е покриен со колатерал како оштетен, затоа што досегашното искуство покажало дека значаен дел од колатералот не може да се искористи поради административни и законски пречки. Резервациите за оштетување ја одразуваат веројатноста дека менаџментот не може да ги користи правата кои произлегуваат од колатералот и не може да го преземе колатералот од ненаплативите кредити во своја сопственост.

И покрај потешкотиите за присилното преземање на колатералот, менаџментот на Банката ќе вложи силни напори за наплата на долговите со сите можни средства кои стојат на располагање.

(ii) Пласмани во и кредити на банки

Вкупниот бруто износ на пласмани во и кредити на банки кои се индивидуално оштетени на 31 декември 2014 е МКД 421.000 (2013: МКД 474.000). Генерално Банката не чува колатерал по основ на пласмани во и кредити на банки.

3.1.5 Должнички инструменти, благајнички записи и други записи

Следнава табела претставува анализа на должнички хартии од вредност, благајнички записи и други записи.

Издавачи на хартиите од вредност се НБРМ и Република Македонија. Standard & Poor's Ratings Services за Република Македонија утврди рејтинг ББ- за странска и домашна валута. Fitch's Rating Agency утврди долгорочен рејтинг за домашна и странска валута, ВВ+ за Република Македонија.

2014	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРМ	2.191.430	2.191.430
РМ	8.411.550	8.411.550
Вкупно	10.602.980	10.602.980

2013	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРМ	4.443.389	4.443.389
РМ	7.203.880	7.203.880
Вкупно	11.647.269	11.647.269

3.1.6 Колатерал кој е земен во сопственост

За време на 2014 и 2013 година, Банката се стекна со средства преку преземање на сопственост на колатерал:

	2014	2013
Природа на средствата	Сметководствена вредност	Сметководствена вредност
Земјиште	-	8.917
Градежни објекти	66.720	336.704
Опрема	-	198.999
Останато	-	5.378

Преземениот колатерал вклучува земјиште, станови, опрема и деловен имот кој не се користи од страна на Банката за нејзините основни деловни цели. Недвижностите со кои Банката се стекнала се продаваат штом е тоа изводливо со цел да се намалат или наплатат ненаплатените побарувања на Банката. Најчесто Банката не го користи преземениот имот за сопствена употреба.

3.1.7 Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик

а) Географски сектори

Следната табела ја прикажува кредитната изложеност на Банката на ден 31 декември 2014 година според нивната сметководствена вредност, категоризирано по географски регион. Во оваа табела, Банката ја има распределено изложеноста по региони врз основа на домицилната земја на комитентите.

	Држави во ЕУ	Европски држави вон ЕУ	Република Македонија	Други држави	Вкупно
Сметки во НБРМ	-	-	5.027.956	-	5.027.956
Пласмани во и кредити на банки	3.876.509	1.089.914	155.526	149.210	5.271.159
Кредити на и побарувања од комитенти:					
Кредити на физички лица:					
– Пречекорувања на сметка	194	1	967.997	-	968.192
– Кредитни картици	53	-	1.700.883	-	1.700.936
– Други кредити	-	547	11.648.796	-	11.649.343
– Хипотеки	4.865	-	6.030.557	-	6.035.422
Кредити на корпоративни претпријатија:					
– Големи претпријатија	-	-	6.359.751	-	6.359.751
– Мали и средни претпријатија	-	-	11.792.511	-	11.792.511
Вложувања во хартии од вредност	-	-	10.602.980	-	10.602.980
Останати средства	-	-	815.761	-	815.761
На 31 декември 2014	3.881.621	1.090.462	55.102.718	149.210	60.224.011

	Држави во ЕУ	Европски држави вон ЕУ	Република Македонија	Други држави	Вкупно
Сметки во НБРМ	-	-	3.273.655	-	3.273.655
Пласмани во и кредити на банки	1.916.757	485.812	132.861	522.326	3.057.756
Кредити на и побарувања од комитенти:					
Кредити на физички лица:					
– Пречекорувања на сметка	-	-	945.621	-	945.621
– Кредитни картици	51	3	1.576.279	-	1.576.333
– Други кредити	-	-	10.386.490	-	10.386.490
– Хипотеки	-	-	5.387.546	-	5.387.546
Кредити на корпоративни претпријатија:					
– Големи претпријатија	-	-	6.522.188	-	6.522.188
– Мали и средни претпријатија	-	-	10.509.203	-	10.509.203
Вложувања во хартии од вредност	-	-	11.647.269	-	11.647.269
Останати средства	-	-	696.204	-	696.204
На 31 декември 2013	1.916.808	485.815	51.077.316	522.326	54.002.265

б) Индустриска секторизација

Следната табела ја прикажува кредитната изложеност на Банката според нивната сметководствена вредност, категоризирано според индустрискиот сектор на комитентите.

31 декември 2014	Финансиски институции	Производство	Недвижности	Трговија на големо и мало	Јавен сектор	Други индустрии	Физички лица	Вкупно
Сметки во НБРМ	5.027.956	-	-	-	-	-	-	5.027.956
Пласмани во и кредити на Банки	5.271.159	-	-	-	-	-	-	5.271.159
Кредити на и побарувања од комитенти:								
Кредити на физички лица:								
– Пречекорувања на сметка	-	-	-	-	-	-	968.192	968.192
– Кредитни картици	-	-	-	-	-	-	1.700.936	1.700.936
– Други кредити	-	-	-	-	-	-	11.649.343	11.649.343
– Хипотеки	-	-	-	-	-	-	6.035.422	6.035.422
Кредити на корпоративни претпријатија:								
– Големи претпријатија	-	1.176.708	260.880	3.289.791	126.907	1.505.465	-	6.359.751
– Мали и средни претпријатија	-	2.770.966	1.400.868	4.123.160	608	3.496.909	-	11.792.511
Вложувања во хартии од вредност	2.191.430	-	-	-	8.411.550	-	-	10.602.980
Останати средства	-	-	-	-	-	783.924	31.837	815.761
На 31 декември 2014	12.490.545	3.947.674	1.661.748	7.412.951	8.539.065	5.786.298	20.385.730	60.224.011

31 декември 2013	Финансиски институции	Производство	Недвижности	Трговија на големо и мало	Јавен сектор	Други индустрии	Физички лица	Вкупно
Сметки во НБРМ	3.273.655	-	-	-	-	-	-	3.273.655
Пласмани во и кредити на Банки	3.057.756	-	-	-	-	-	-	3.057.756
Кредити на и побарувања од комитенти:								
Кредити на физички лица:								
– Пречекорувања на сметка	-	-	-	-	-	-	945.621	945.621
– Кредитни картици	-	-	-	-	-	-	1.576.333	1.576.333
– Други кредити	-	-	-	-	-	-	10.386.490	10.386.490
– Хипотеки	-	-	-	-	-	-	5.387.546	5.387.546
Кредити на корпоративни претпријатија:								
– Големи претпријатија	-	1.183.431	250.151	3.731.508	142.256	1.214.842	-	6.522.188
– Мали и средни претпријатија	-	2.031.416	1.545.824	3.812.930	1.648	3.117.385	-	10.509.203
Вложувања во хартии од вредност	4.443.389				7.203.880	-	-	11.647.269
Останати средства						685.134	11.070	696.204
На 31 декември 2013	10.774.800	3.214.847	1.795.975	7.544.438	7.347.784	5.017.361	18.307.060	54.002.265

3.2 Пазарен ризик

Пазарниот ризик претставува ризик дека промената на пазарните цени како што се промена на каматните стапки, цената на капиталот, промена на девизните курсеви и кредитното проширување (со исклучок на промените во односите помеѓу должникот и доверителот) ќе влијае врз приходите на Банката или врз вредноста на нејзините финансиски инструменти. Целта на управувањето со пазарниот ризик е да се управува и контролира изложеноста на пазарен ризик во прифатливи рамки, при оптимизирање на приносот.

3.2.1 Валутен ризик

Банката е изложена на валутен ризик преку трансакциите во странски валути. Банката е убедена дека ззаради надоместување на краткорочни отстапувања.

Концентрација на валутниот ризик – билансни и вонбилансни финансиски инструменти:

На 31 декември 2014	ЕУР	УСД	МКД	Останати	Вкупно
Актива					
Парични средства и сметки во НБРМ	2.110.151	76.892	3.897.195	844.024	6.928.262
Пласмани во и кредити на банки	1.988.831	1.526.729	126.509	1.629.090	5.271.159
Кредити на и побарувања од комитенти	15.931.982	25.388	22.440.522	108.263	38.506.155
Вложувања во хартии од вредност:					
– Расположливи за продажба	1.479.307	-	9.145.006	-	10.624.313
– Чувани до достасување	12.849	-	-	-	12.849
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	-	168.848	-	168.848
Останати средства	40.984	1.484	773.235	58	815.761
Вкупно финансиски средства	21.564.104	1.630.493	36.551.315	2.581.435	62.327.347
Обврски					
Депозити од банки	353.919	36.930	926.877	265.459	1.583.185
Депозити од други комитенти	17.237.204	1.663.208	31.369.996	897.983	51.168.391
Обврски по кредити	2.579.944	-	-	82.860	2.662.804
Останати обврски	23.309	510	639.084	134	663.037
Субординирани обврски	751.071	-	-	1.089.778	1.840.849
Вкупно финансиски обврски	20.945.447	1.700.648	32.935.957	2.336.214	57.918.266
Нето финансиска позиција на билансот на состојба	618.657	(70.155)	3.615.358	245.221	4.409.081
Вонбилансна евиденција	2.319.945	337.466	6.063.266	-	8.720.677

На 31 декември 2013	ЕУР	УСД	МКД	Останати	Вкупно
Актива					
Парични средства и сметки во НБРМ	2.286.922	151.187	2.251.077	1.063.894	5.753.080
Пласмани во и кредити на банки	368.520	1.455.488	91.474	1.142.274	3.057.756
Кредити на и побарувања од комитенти	17.526.247	29.301	17.617.301	154.532	35.327.381
Вложувања во хартии од вредност:					
– Расположливи за продажба	1.402.426	-	10.231.651	-	11.634.077
– Чувани до достасување	42.428	-	-	-	42.428
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	-	143.327	-	143.327
Останати средства	34.796	1.678	659.688	42	696.204
Вкупно финансиски средства	21.661.339	1.637.654	30.994.518	2.360.742	56.654.253
Обврски					
Депозити од банки	299.079	5.942	1.357.298	161.491	1.823.810
Депозити од други комитенти	16.812.865	1.675.966	26.411.507	695.499	45.595.837
Обврски по кредити	3.472.743	5.962	-	111.833	3.590.538
Останати обврски	17.923	266	382.507	240	400.936
Субординирани обврски	751.608	-	-	1.069.802	1.821.410
Вкупно финансиски обврски	21.354.218	1.688.136	28.151.312	2.038.865	53.232.531
Нето финансиска позиција на билансот на состојба	307.121	(50.482)	2.843.206	321.877	3.421.722
Вонбилансна евиденција	2.358.014	612.904	5.244.002	-	8.214.920

На 31 декември 2014, доколку МКД ослабне за 5% во однос на странските валути, а останатите променливи останат непроменети, профитот пред оданочување за дванаесет месечен период, заклучно со 31 декември 2014 година, ќе биде поголем за околу МКД 37.800.000 (2013: МКД 27.500.000 поголем). Спротивно, ако МКД зајакне за 5% во однос на странските валути, а останатите променливи останат непроменети, профитот пред оданочување ќе биде намален за околу МКД 41.800.000 (2013: МКД 30.400.000 помал).

3.2.2 Каматен ризик

Банката е изложена на ризик од променливоста на каматните стапки како резултат на тоа што каматоносните средства (вклучувајќи ги и вложувањата) и каматоносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи. Во случај на средства

и обврски со променливи каматни стапки, Банката е исто така изложена на основниот ризик кој ја претставува разликата од промената на повеќе видови променливи каматни стапки, како што се на пример каматната стапка на штедните влогови на населението, ЛИБОР и различни видови на камати.

Активностите за управување со ризикот се наменети за оптимизирање на нето приходите од камати, со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловните стратегии на Банката.

Активностите за управување со ризикот на средствата и обврските се спроведуваат од аспект на реагирање на сензитивноста на Банката на промените на каматните стапки. Генерално, Банката е осетлива на промените во средствата поради каматоносните средства и обврски, при што Банката го задржува правото за истовремено менување на каматните стапки.

Во услови кога се намалуваат каматните стапки, ќе се намалат и каматните маргини како резултат на тоа што каматните стапки на обврските ќе се намалат со понизок процент во споредба со каматните стапки на средствата. Како и да е, крајниот ефект ќе зависи од различни фактори, вклучувајќи ја стабилноста на економијата, опкружувањето и стапката на инфлација.

Некаматоносните кредити и побарувања во табелата подолу се поврзани со каматоносни побарувања, кредитни картички со грејс период и нефункционални кредити, додека некаматоносните депозити се поврзани со каматоносни обврски, не-распределени плаќања и некаматоносен депозит.

Анализата на финансиските средства и обврски на Банката според рочноста врз основа на преостанатиот период до следниот датум кога ќе се променат каматните стапки е прикажана подолу:

На 31 декември 2014	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Некаматоносни	Вкупно
Актива							
Парични средства и сметки во НБРМ	-	-	-	-	-	6.928.262	6.928.262
Пласмани во и кредити на банки	4.872.053	6.066	343.978	28.712	-	20.350	5.271.159
Кредити на и побарувања од комитенти	4.574.211	1.723.359	29.923.937	489.658	710.895	1.084.095	38.506.155
Вложувања во хартии од вредност:							
– Расположливи за продажба	2.191.430	3.974.006	1.192.863	3.030.834	136.838	98.342	10.624.313
– Чувани до достасување	-	-	11.950	747	-	152	12.849
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	-	-	-	-	168.848	168.848
Останати средства	-	-	-	-	-	815.761	815.761
Вкупно финансиски средства	11.637.694	5.703.431	31.472.728	3.549.951	847.733	9.115.810	62.327.347
Обврски							
Депозити од банки	918.735	132.073	280.976	229.686	-	21.715	1.583.185
Депозити од други комитенти	22.654.304	4.833.890	22.221.170	842.892	1.921	614.214	51.168.391
Обврски по кредити	276.539	42.509	967.862	1.194.627	174.562	6.705	2.662.804
Останати обврски	-	-	-	-	-	663.037	663.037
Субординирани обврски	-	1.823.975	-	-	-	16.874	1.840.849
Вкупно финансиски обврски	23.849.578	6.832.447	23.470.008	2.267.205	176.483	1.322.545	57.918.266
Нето каматен ризик	(12.211.884)	(1.129.016)	8.002.720	1.282.746	671.250	7.793.265	4.409.081

На 31 декември 2013	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Некама-тоносни	Вкупно
Актива							
Парични средства и сметки во НБРМ	3.265.415	-	-	-	-	2.487.665	5.753.080
Пласмани во и кредити на банки	2.296.194	656.922	25.321	58.742	-	20.577	3.057.756
Кредити на и побарувања од комитенти	5.961.342	1.809.749	24.708.359	654.890	1.481.460	711.581	35.327.381
Вложувања во хартии од вредност:							
– Расположливи за продажба	4.443.389	2.185.002	3.652.227	1.300.207	-	53.252	11.634.077
– Чувани до достасување	-	-	29.497	12.423	-	508	42.428
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	-	-	-	-	143.327	143.327
Останати средства	-	-	-	-	-	696.204	696.204
Вкупно финансиски средства	15.966.340	4.651.673	28.415.404	2.026.262	1.481.460	4.113.114	56.654.253
Обврски							
Депозити од банки	755.530	115.703	561.628	364.229	1.304	25.416	1.823.810
Депозити од други комитенти	18.613.070	6.215.156	19.904.897	44.687	13.056	804.971	45.595.837
Обврски по кредити	895.961	162.006	939.178	1.337.433	246.222	9.738	3.590.538
Останати обврски	-	-	-	-	-	400.936	400.936
Субординирани обврски	-	1.804.384	-	-	-	17.026	1.821.410
Вкупно финансиски обврски	20.264.561	8.297.249	21.405.703	1.746.349	260.582	1.258.087	53.232.531
Нето каматен ризик	(4.298.221)	(3.645.576)	7.009.701	279.913	1.220.878	2.855.027	3.421.722

Анализата на сензитивноста на каматните стапки е дефинирана врз основа на изложеноста на каматниот ризик на датумот на известување. На 31 декември 2014 година, доколку каматните стапки се поголеми / помали за 50 базични поени, а останатите променливи останат непроменети, профитот на Банката пред оданочување за дванаесетмесечен период, заклучно со 31 декември 2014 година, ќе се зголеми / намали за околу МКД 41.000.000 (2013: МКД 64.000.000) и останатите компоненти на капиталот соодветно ќе се намалат / зголемат за МКД 50.000.000 (2013: МКД 22.000.000).

3.3 Ликвидносен ризик

Ликвидносниот ризик е ризикот кога Банката не е во можност да ги исполни своите обврски за плаќање соодветно кога тие ќе достасаат и да ги замени фондовите кога ќе бидат повлечени. Последица од ова може да биде неисполнување на обврската да се исплатат депонентите и да не се реализираат обврските по основ на пласирање на кредитите.

3.3.1 Процес на управување со ликвидносен ризик

Процесот на управување со ликвидносниот ризик на Банката, којшто се спроведува во Банката и се следи од Службата во рамки на Секторот за управување со ризици, вклучува:

- Финансирање на дневна основа, преку следење на идните парични текови поради сигурност дека потребите ќе бидат задоволени. Ова вклучува дополнување на средствата при достасување или при позајмување на клиенти. За да се овозможи тоа Банката одржува активно присуство на пазарот на пари;
- Одржување на портфолио на високо ликвидни средства кои лесно може да се продадат како заштита од какви било непредвидени прекини во паричниот тек;
- Следење на показатели на ликвидност од билансот на состојба согласно интерните и регулаторни барања и
- Управување на концентрацијата и профилот на достасаните долгови.

Следењето и известувањето се во форма на мерења на паричниот тек и планирања за наредниот ден, недела и месец, соодветно, бидејќи овие се клучните периоди за управување со ликвидноста. Почетна точка за овие планирања е анализата на договорната достасаност на финансиските обврски и очекуваната наплата на финансиските средства (Белешки 3.3.3 - 3.3.4).

Секторот за управување со ризици исто така ги следи неусогласените среднорочни средства, нивото, типот и искористеноста на пречекорувањата и влијанието на потенцијалните и преземени обврски како што се акредитивите и гаранциите.

3.3.2 Извори на финансирање

Изворите на ликвидност редовно се разгледуваат од Службата во рамки на Секторот за управување со ризици за да се одржи широка разновидност според валута, географска секторизација, добавувач, производ и услови.

3.3.3 Недеривативни парични текови

Табелата подолу ги претставува одливите на парични текови на Банката на недеривативните финансиски обврски според преостанатата договорна достасаност на датумот на билансот на состојба. Износите кои се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови, а Банката управува со ликвидносните ризици врз основа на очекуваните недисконтирани текови на парични средства. При утврдување на паричниот тек за инструменти со променлива стапка Банката ја користи моменталната каматна стапка.

На 31 декември 2014	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Пасива						
Депозити од банки	941.780	139.439	298.851	252.173	-	1.632.243
Депозити од други комитенти	22.933.080	5.110.779	12.765.429	11.834.685	19.405	52.663.378
Обврски по кредити	201.599	50.053	710.828	1.611.593	176.271	2.750.344
Субординирани обврски	-	54.407	65.040	1.089.440	1.143.815	2.352.702
Останати обврски	508.639	11.059	136.077	-	7.262	663.037
Вкупно обврски (договорна достасаност)	24.585.098	5.365.737	13.976.225	14.787.891	1.346.753	60.061.704
Вкупна актива (договорна достасаност)	14.607.547	5.773.605	12.283.023	20.549.067	9.114.105	62.327.347

На 31 декември 2013						
Пасива						
Депозити од банки	781.807	131.066	541.125	504.219	1.512	1.959.729
Депозити од други комитенти	19.128.439	6.549.268	11.874.154	9.042.513	989.264	47.583.638
Обврски по кредити	281.183	112.153	1.394.303	1.663.484	250.686	3.701.809
Субординирани обврски	-	55.011	65.050	1.140.352	1.176.886	2.437.299
Останати обврски	256.327	14.195	124.050	-	6.364	400.936
Вкупно обврски (договорна достасаност)	20.447.756	6.861.693	13.998.682	12.350.568	2.424.712	56.083.411
Вкупна актива (договорна достасаност)	13.033.404	4.533.908	13.316.447	17.844.985	7.925.511	56.654.255

Средствата со кои можат да се исполнат сите обврски се паричните средства, средствата во НБРМ, средствата по пат на наплата, благајнички и други записи, пласмани во и кредити на банки и кредити и побарувања од комитенти. Банката, исто така, може да се справи со неочекуваните нето одливи на парични средства, со продавање на хартии од вредност и изнаоѓање на дополнителни извори на финансирање како што се пазарите обезбедени со средства.

3.3.4 Вонбилансна евиденција

	До 1 година	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
На 31 декември 2014				
Акредитиви и гаранции	4.685.640	177.502	1.464.516	6.327.658
Лимити на трансакциони сметки и кредитни картици	1.077.375	95.051	1.220.593	2.393.019
Вкупно	5.763.015	272.553	2.685.109	8.720.677
На 31 декември 2013				
Акредитиви и гаранции	4.619.052	1.099.860	114.167	5.833.079
Лимити на трансакциони сметки и кредитни картици	1.354.635	927.222	99.984	2.381.841
Вкупно	5.973.687	2.027.082	214.151	8.214.920

3.4 Финансиски инструменти

А. Објективна вредност на финансиски средства и обврски

Финансиски инструменти кои не се мерат според објективна вредност

Табелата подолу ги резимира сметководствените и објективните вредности на оние финансиски средства и обврски кои во билансот на состојба на Банката не се презентирани по нивната објективна вредност, освен парични средства и хартии расположливи за продажба кои што се мерат по објективна вредност.

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2014	2013	2014	2013
Финансиски средства				
Пласмани во и кредити на банки	5.271.159	3.057.756	5.267.995	3.055.980
Кредити на и побарувања од комитенти	38.506.155	35.327.381	39.394.932	36.062.082
– Физички лица	20.353.893	18.295.990	21.375.156	19.128.525
– Големи претпријатија	6.359.751	6.522.188	6.073.470	6.443.509
– Мали и средни претпријатија	11.792.511	10.509.203	11.946.306	10.490.048
Финансиски обврски				
Депозити од банки	1.583.185	1.823.810	1.583.185	1.823.810
Депозити од други комитенти	51.168.391	45.595.837	51.168.391	45.595.837
– Физички лица	38.497.945	34.824.359	38.497.945	34.824.359
– Големи претпријатија	4.561.435	3.352.508	4.561.435	3.352.508
– Мали и средни претпријатија	8.109.011	7.418.970	8.109.011	7.418.970
Обврски по кредити	2.662.804	3.590.538	2.662.804	3.590.538
Субординирани обврски	1.840.849	1.821.410	1.840.849	1.821.410

Објективната вредност е износ за кој средството би се продало, односно износ кој треба да се плати за пренос на обврска во вообичаена трансакција помеѓу учесниците на пазарот на датумот на мерењето. Мерењето на објективната вредност е врз основа на претпоставката дека трансакцијата да се продаде средството или пренесе обврската се случува на:

- Основниот пазар за средството или обврската, или
- Во отсуство на Основниот пазарот, на најповолниот пазар за средство или обврска
Основниот или најповолниот пазар, мора да бидат достапни за Банката.

Објективната вредност на средството или обврската се мерат со користење на претпоставката дека учесниците на пазарот ќе ги користат цените на средството или обврската, под претпоставка дека учесниците на пазарот дејствуваат за нивниот најдобар економски интерес.

Следниве методи и претпоставки беа употребени за да се процени објективната вредност:

- (i) Пласмани во и кредити на други банки

Пласманите во и кредити на други банки ги вклучуваат меѓубанкарските пласмани и пласмани во други финансиски институции.

Објективна вредност на пласманите со варијабилна каматна стапка и депозитите орочени преку ноќ е нивната сметководствена вредност.

Проценетата објективна вредност на депозитите со фиксна камата е базирана на дисконтираниот паричен тек, користејќи ја преовладувачката каматна стапка на пазарот на пари за долгови со сличен кредитен ризик и резидуална рачност.

(ii) Кредити на и побарувања од комитенти

Кредитите на и побарувањата од комитентите се намалени за резервации за оштетување. Проценетата објективна вредност на кредитите и побарувањата претставува дисконтиран износ на идните приливи на парични средства кои се очекуваат да бидат примени. Со цел да се утврди објективната вредност, очекуваните приливи се дисконтираат со примена на тековните пазарни каматни стапки.

(iii) Депозити на останати банки и комитенти, други депозити, други позајмици и субординирани обврски

Објективната вредност на каматоносните финансиски обврски е проценета со дисконтирање на идните парични текови со примена на расположливи стапки за обврски или слични услови како и преостаната рачност.

Проценетата објективна вредност на депозитите без рачност, кои ги вклучуваат и некаматоносните депозити, претставува износ кој треба да се исплати по видување.

Објективната вредност на орочените депозити со варијабилни каматни стапки е приближна со нивната сметководствена вредност на датумот на билансот на состојба.

Субординираните обврски носат варијабилни каматни стапки и нивната пазарна вредност е приближна на сметководствената вредност на датумот на билансот на состојба.

Б. Хиерархија на објективна вредност

МСФИ 7 ја одредува хиерархијата на техниките на вреднување во зависност од тоа дали инпутите кои се користат при вреднувањето се познати или не. Овие два вида инпути ја претставуваат следната хиерархија на објективна вредност:

- Ниво 1 – Објективната вредност е определена од котираните цени (непроменети) на активните пазари за идентични средства и обврски. Ова ниво вклучува сопственички хартии од вредност кои се тргуваат на Македонска берза на хартии од вредност за кои има податоци за котирана куповна цена и должнички инструменти на размена и размена на деривати за тргување како фјучерси. Тука се вклучени и државните континуирани обврзници и државни записи кои се тргуваат на меѓубанкарски пазар.
- Ниво 2 – објективната вредност се утврдува со користење на техники за вреднување кои вклучуваат влезни податоци (инпути) од активните пазари (влезните податоци директно или индиректно може да се потврдат на активен пазар, на пример: котираните цени на активните пазари за слични финансиски инструменти, или кој било значаен инпут во моделот за утврдување на објективната вредност кој може да се потврди и да се следи на активен пазар). Ниво 2 вклучува Вложување во недвижности дадени под закуп и сопственички вложувања во хартии од вредност кои се тргуваат на Македонската берза за кои нема дневни податоци за куповни цени, но има податоци за промените во цените на другите хартии со исклучок на сопственички хартии од вредност кои котираат на редовниот пазар на Македонската берза и се водат по нивната цена.

Во 2014 нема трансфер од од Ниво 2 во Ниво 1. Во 2013 година се појавуваат трансфери од Ниво 2 во Ниво 1 во износ од 8.500.000 МКД, како резултат на тргување на сопственички хартии од вредност на Берза.

- Ниво 3 – објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) коишто не можат директно или индиректно да се потврдат и да се следат на активните пазари, односно врз основа на техники за вреднување во кои најголемо учество имаат информациите за ризиците на финансиските инструменти. Во Ниво 3 се вклучени сопственички хартии од вредност кои се котираат на редовен пазар на Македонската берза и се мерат по набавна вредност, бидејќи со нив не се тргувало. Во 2014 година нема трансфер од од Ниво 3 во Ниво 1. Во 2013 година се појавуваат трансфери од Ниво

3 во Ниво 1 во износ од 2.222.000 МКД, бидејќи за средството во 2013 година има котирана цена и се тргувало на активен пазар.

3.4.1 Средства и обврски мерени по објективна вредност

На 31 декември 2014	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски средства расположливи за продажба:				
– Вложувања во хартии од вредност - должнички	10.590.131	-	-	10.590.131
– Вложувања во хартии од вредност - сопственички	11.239	-	22.943	34.182
Вкупно финансиски средства	10.601.370	-	22.943	10.624.313
Нефинансиски средства				
Вложување во недвижности дадени под закуп	-	125.849	-	125.849
Вкупно нефинансиски средства	-	125.849	-	125.849
На 31 декември 2013	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски средства расположливи за продажба:				
– Вложувања во хартии од вредност - должнички	11.604.769	-	-	11.604.769
– Вложувања во хартии од вредност - сопственички	12.733	-	16.575	29.308
Вкупно финансиски средства	11.617.502	-	16.575	11.634.077
Нефинансиски средства				
Вложување во недвижности дадени под закуп	-	134.842	-	134.842
Вкупно нефинансиски средства	-	134.842	-	134.842
Трансфери помеѓу Ниво 1 и 2				
	2014		2013	
	Трансфери од Ниво 1 во Ниво 2	Трансфери од Ниво 2 во Ниво 1	Трансфери од Ниво 1 во Ниво 2	Трансфери од Ниво 2 во Ниво 1
Финансиски средства мерени по објективна вредност				
Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	-	-	-	(8.500)
Вкупно	-	-	-	(8.500)

Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во Ниво 3

	Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	Вкупно средства
Состојба на 1 јануари 2013	18.797	18.797
Рекласифицирани финансиски инструменти во/(од) Ниво 3	(2.222)	(2.222)
Состојба на 31 декември 2013	16.575	16.575
Состојба на 1 јануари 2014	16.575	16.575
Купувања на финансиски инструменти во периодот	6.368	6.368
Состојба на 31 декември 2014	22.943	22.943

3.4.2 Средствата и обврските не се мерат по објективна вредност

Квантитативните обелоденувања на хиерархијата на објективна вредност за средствата и обврските за кои објективните вредности се обелоденети на 31 декември 2014 година:

31 Декември 2014	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно објективна вредност
Финансиски средства				
Пласмани во и кредити на банки	-	5.267.995	-	5.267.995
Кредити на и побарувања од комитенти:	-	39.394.932	-	39.394.932
– Кредити на физички лица	-	21.375.156	-	21.375.156
– Големи корпоративни претпријатија	-	6.073.470	-	6.073.470
– Мали и средни претпријатија	-	11.946.306	-	11.946.306
Финансиски обврски				
Депозити од банки	-	1.583.185	-	1.583.185
Депозити од други комитенти	-	51.168.391	-	51.168.391
– Кредити на физички лица	-	38.497.945	-	38.497.945
– Големи корпоративни претпријатија	-	4.561.435	-	4.561.435
– Мали и средни претпријатија	-	8.109.011	-	8.109.011
Обврски по кредити	-	2.662.804	-	2.662.804
Субординирани обврски	-	1.840.849	-	1.840.849

31 Декември 2013	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно објективна вредност
Финансиски средства				
Пласмани во и кредити на банки	-	3.055.980	-	3.055.980
Кредити на и побарувања од комитенти:	-	36.062.082	-	36.062.082
– Кредити на физички лица	-	19.128.525	-	19.128.525
– Големи корпоративни претпријатија	-	6.443.509	-	6.443.509
– Мали и средни претпријатија	-	10.490.048	-	10.490.048
Финансиски обврски				
Депозити од банки	-	1.823.810	-	1.823.810
Депозити од други комитенти	-	45.595.837	-	45.595.837
– Кредити на физички лица	-	34.824.359	-	34.824.359
– Големи корпоративни претпријатија	-	3.352.508	-	3.352.508
– Мали и средни претпријатија	-	7.418.970	-	7.418.970
Обврски по кредити	-	3.590.538	-	3.590.538
Субординирани обврски	-	1.821.410	-	1.821.410

Нема трансфер помеѓу Ниво 1 Ниво 2 во периодот.

3.5 Управување со капиталот

Целите на Банката при управување со капиталот, кој е поширок концепт од прикажаниот „запишан капитал“ во билансот на состојба, се:

- да се придржува до капиталните барања поставени од регулаторот;
- да ја заштити способноста на Банката за одржување на континуитетот во работењето за да може да продолжи да дава принос на акционерите и останатите заинтересирани страни и
- да одржи силна капитална основа за да го поддржи развојот на својот бизнис.

Капиталната адекватност и пропишаниот капитал се надгледуваат на месечна основа од менаџментот на Банката, применувајќи техники кои се базирани на насоките развиени од Базелскиот одбор и директивите на Европската заедница, а се имплементирани од НБРМ за целите на супервизија. Бараните информации се доставуваат до НБРМ на квартална основа.

НБРМ пропишува секоја банка или банкарска група да: (а) држи минимално ниво на капитал од ЕУР 5.000.000; (б) го одржува показателот за вкупен пропишан капитал во однос на ризично пондерираната актива („Basel ratio“) на или над нивото на меѓународно усогласениот минимум од 8%.

Пропишаниот капитал на Банката е поделен во два дела:

- Ниво 1: (Основен капитал): запишан капитал (намален за сметководствената вредност на сопствените акции), задржана добивка и резерви издвоени од распределбата на задржаната добивка и намален за инвестиции во нематеријални средства и нереализирани загуби на сопственички и должнички инструменти расположливи за продажба
- Ниво 2: (Дополнителен капитал): квалификуван субординиран кредит и нереализирани добивки кои потекнуваат од објективна вредноста на сопственичките и должничките инструменти кои се класифицирани како расположливи за продажба и ревалоризациона резерва од преземените средства.

Капиталните инвестиции во друга банка или други финансиски институции, над 10% од капиталот на тие институции, претставуваат одбитоци од Ниво 1 и Ниво 2 на капиталот.

Пондерираните средства според кредитниот ризик претставува збир од пондерираните износ на сите билансни и вонбилансни изложености. Сите средства се класифицираат во неколку категории на изложеност и дадени се пондерираните ризици според нивото на кредитен квалитет на должникот или изложеноста, водејќи сметка за ефектите на соодветниот колатерал.

Пондерираните средства според валутниот ризик се збир на апсолутниот износ на нето-позицијата на банката во злато и збирната девизна позиција.

Збирната девизна позиција на Банката ги вклучува девизните средства и обврски. Нето спот позицијата и нето форвард позиција класифицирани како В,

Г и Д ризични категории се евидентирани на нето основа, односно намалени за било какви загуби поради оштетување/ резервирање.

Во 2012 година Банката започна да издвојува капитал за оперативен ризик. Банката го користи стандардизираниот пристап за утврдување на потребниот капитал за оперативниот ризик, што значи го дели постигнатиот финансиски резултат во осум деловни линии.

Табелата подолу го резимира составот на пропишаниот капитал и показателите на Банката за годините кои завршуваат на 31 декември. Капиталната адекватност е пресметана врз основа на статутарните финансиски извештаи во согласност со регулативата на НБРМ. За време на овие две години, Банката се придржува до сите пропишани капитални барања.

	2014	2013
Ниво 1 Капитал		
Запишан капитал (нето од сопствени акции)	3.128.620	3.128.620
Законски резерви	3.000.287	2.374.950
Задржана добивка	5.170	5.170
Одбитоци од Ниво 1 капитал		
– Нематеријални средства	(14.670)	(9.245)
– Нето негативни ревалоризациски резерви	-	-
– Нереализирана загуба од акции расположливи за продажба	(4.919)	(3.496)
Вкупно квалификуван Ниво 1 капитал	6.114.488	5.495.999
Ниво 2 Капитал		
Субординирани обврски	1.528.864	1.656.757
Ревалоризациски резерви	103.765	245.160
Вкупно квалификуван Ниво 2 капитал	1.632.629	1.901.917
Одбитни ставки од пропишаниот капитал	(168.848)	(143.327)
Вкупно пропишан капитал	7.578.269	7.254.589
Ризично пондерирана актива:		
– Средства пондирани според кредитен ризик	42.885.812	40.725.692
– Средства пондирани според валутен ризик	1.567.558	1.346.488
– Средства пондирани според оперативен ризик	5.163.678	4.946.688
Вкупна ризично пондерирана актива	49.617.048	47.018.868
Стапка на адекватност на капиталот	15,27%	15,43%

3.6 Известување по сегменти

За цели на известување за период почнувајќи од 31.12.2012 година Банката ги обелоденува податоците според оперативни сегменти еднакви на деловните линии кои се утврдени со адекватноста на капиталот и примената на стандардизираниот пристап.

Оперативните сегменти според кои Банката известува се:

- услуги поврзани со финансирање трговци коишто согласно Законот за трговски друштва се сметаат за средни и големи трговци;
- тргување и продажба;
- банкарство на мало (физички лица и мали друштва);
- комерцијално банкарство (средни и големи трговци согласно Законот за трговски друштва);
- платен промет и порамнување;
- услуги како агент;
- управување со средства;
- брокерски услуги на мало (физички лица и мали друштва);
- неалоцирани финансиски активности.

За целите на известувањето според сегменти, Банката:

- ги дели ставките од билансот на успех по одделни оперативни сегменти и ги идентификува приходите/расходите по одделни оперативни сегменти;
- ги идентификува средствата и обврските по одделни оперативни сегменти.

	Банкарство на мало	Комер- цијално банкарство	Платен промет и порамнување	Останати незначајни оперативни сегменти	Неалоцирани	Вкупно
На 31 декември 2014						
Нето приходи од камати	1.062.197	952.764	-	-	-	2.014.961
Нето приходи од надомести и провизии	203.076	125.266	568.266	23.939	-	920.547
Нето добивка/(загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	-	-	-	(5.141)	-	(5.141)
Останати оперативни приходи	(132.669)	13.702	232.017	69.423	147.510	329.983
Вкупно приходи по сегменти	1.132.604	1.091.732	800.283	88.221	147.510	3.260.350
Исправка на вредноста на кредити	(721.767)	(110.350)	-	-	(2.571)	(834.688)
Трошоци за амортизација	-	-	-	-	(149.018)	(149.018)
Останати оперативни расходи	(210.091)	(1)	(778)	(1.761)	(1.541.932)	(1.754.563)
Вкупно трошоци по сегменти	(931.858)	(110.351)	(778)	(1.761)	(1.693.521)	(2.738.269)
Финансиски резултати по сегменти	200.746	981.381	799.505	86.460	(1.546.011)	
Останати даночни трошоци						(89.799)
Добивка/(загуба) за годината						432.282
Вкупно средства по сегменти	28.242.895	32.498.148	177.695	14.412		
Неалоцирани средства по сегменти					4.315.831	
Вкупно средства						65.248.195
Вкупно обврски по сегменти	45.516.896	12.039.917	22.260	(223)		
Неалоцирани обврски по сегменти					651.016	
Вкупно обврски						58.229.080

	Банкарство на мало	Комер- цијално банкарство	Платен промет и порамнување	Останати незначајни оперативни сегменти	Неалоцирани	Вкупно
На 31 декември 2013						
Нето приходи од камати	856.326	979.391	-	-	-	1.835.717
Нето приходи од надомести и провизии	200.169	114.962	540.673	19.821	-	875.625
Нето добивка/(загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	-	-	-	(11.912)	-	(11.912)
Останати оперативни приходи	161.586	57.550	(93.071)	45.750	97.961	269.776
Вкупно приходи по сегменти	1.218.081	1.151.903	447.602	53.659	97.961	2.969.206
Исправка на вредноста на кредити	(159.030)	52.667	-	-	(75.469)	(181.832)
Трошоци за амортизација	-	-	-	-	(180.513)	(180.513)
Останати оперативни расходи	(244.850)	(3.479)	(33)	(48)	(1.287.397)	(1.535.807)
Вкупно трошоци по сегменти	(403.880)	49.188	(33)	(48)	(1.543.379)	(1.898.152)
Финансиски резултати по сегменти	814.201	1.201.091	447.569	53.611	(1.445.418)	
Останати даночни трошоци						(5.819)
Добивка/(загуба) за годината						1.065.235
Вкупно средства по сегменти	24.510.921	29.007.843	146.887	6.869		
Неалоцирани средства по сегменти					6.403.421	
Вкупно средства						60.075.941
Вкупно обврски по сегменти	40.516.034	12.419.315	12.198	480		
Неалоцирани обврски по сегменти					539.658	
Вкупно обврски						53.487.685

Инвестициите на Банката во придружени друштва во износ од МКД 168.848.000 (2013: МКД 143.327.000) и распределбата на добивката на придружените друштва во износ од МКД 25.520.000 денари (2013: МКД 28.232.000) се водат по методот на главнина и се прикажани во неалоцирано.

Географски области

	Република Македонија	ОЕЦД	Европа (останато)	ОЕЦД (без ЕУ земји членки, членки на ОЕЦД)	Останати незначајни сегменти	Неалоцирани	Вкупно
2014							
Вкупно приходи	3.210.644	101.710	(69.337)	17.555	(222)	-	3.260.350
Нетековни средства	2.454.254	-	-	-	-	-	2.454.254
2013							
Вкупно приходи	3.306.450	(237.453)	(49.115)	(50.634)	(42)	-	2.969.206
Нетековни средства	2.430.514	-	-	-	-	-	2.430.514

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И РАСУДУВАЊА

Банката прави проценки и претпоставки кои влијаат на прикажаните износи на средствата и обврските во рамки на следната финансиска година. Проценките и расудувањата постојано се оценуваат и се базираат врз основа на претходното искуство и други фактори, вклучувајќи очекувања за идни настани кои се сметаат за разумни во дадените околности.

а) Загуби поради оштетување на пласмани и кредити

Банката ги разгледува нејзините портфолија за кредити за да го процени оштетувањето на вредноста на месечна основа. При одредувањето дали една загуба поради оштетување треба да се прикаже во билансот на успех, Банката расудува во однос на тоа дали има познати информации кои навестуваат дека има одредено намалување на проценетиот иден паричен тек од некое портфолио на кредити пред намалувањето да може да биде идентификувано за поединечен кредит во тоа портфолио. Овој доказ може да вклучува познати информации кои навестуваат дека постои неповолна промена во статусот на плаќања на должниците на Банката или во државните или локалните економски услови кои се во сооднос со неизвршувањата на обврските кон Банката.

Менаџментот користи проценки кои се базираат на историско искуство за евидентирани загуби на активата која е изложена на кредитниот ризик и на објективни докази за оштетување слични на оние во портфолиото кога се проектира идниот паричен тек. Методологијата и претпоставките кои се употребуваат за проценка на износот и времето на идните парични текови се ревидираат на редовна основа за да се намалат какви било неусогласености помеѓу проценетите загуби и стварно настанатите загуби. При вкупна промена на нето сегашната вредност на очекуваните готовински текови од +/- 5%, проценетите резервации би се зголемиле, односно намалиле за МКД 296.348.000 (2013: МКД 285.337.000).

б) Оштетување на вложувања во сопственички инструменти расположливи за продажба

Банката одредува дека вложувањата во сопственички инструменти расположливи за продажба се оштетени кога постои значително или продолжено опаѓање на објективната вредност под нивната набавна вредност. Ова одредување на тоа што е важно или продолжено опаѓање бара расудување. Во донесувањето на овој заклучок, меѓу другите фактори, Банката ја оценува променливоста на цената на акциите. Исто така, оштетувањето може да биде соодветно, кога постојат докази за опаѓање на финансиската состојба на издавачот, лоши перформанси на индустријата и секторот, промени во технологијата, и промени во оперативните и финансиските парични текови. Ако објективната вредност на вложувањата во сопственички инструменти расположливи за продажба има значајно и продолжено опаѓање под набавната вредност, Банката во финансиските извештаи за 2014 ќе има дополнителна загуба од МКД 3.418.000, преку трансфер на ревалоризационите резерви во билансот на успех (2013: МКД 2.924.000).

в) Оштетување на превземени средства

Процесот за пресметување на загубата поради оштетување бара менаџментот да направи важни и комплексни претпоставки во однос на планираниот период за продажба на преземените средства, нивните проценети нето продажни вредности и соодветната дисконтна стапка, со цел да се дисконтираат очекуваните парични текови од продажбата на одредени делови на преземените имоти до нивната нето сегашна вредност.

Менаџментот на Банката очекува дека преземените средства ќе бидат продадени без загуби, во разумен временски период. Во спротивно, ќе бидат направени прилагодувања во идните периоди доколку идната пазарна активност посочи дека таквите прилагодувања се соодветни.

5. НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТИ

	2014	2013
Приходи од камати		
Пласмани во и кредити:		
– На банки	15.385	16.549
– На комитенти	2.788.724	2.754.685
Парични средства и сметки во НБРМ	6.199	34.634
Вложувања во хартии од вредност:		
– Расположливи за продажба	402.020	385.019
– Чувани до достасување	1.649	4.070
Приход од камата на оштетени финансиски средства		
– На банки	500	285
– На комитенти	105.684	89.507
	3.320.161	3.284.749
Расходи од камати		
Депозити од банки	50.671	92.172
Депозити од комитенти	1.080.731	1.156.472
Обврски по кредити	67.727	106.173
Субординирани обврски	110.114	97.618
	1.309.243	1.452.435

6. ПРИХОДИ ОД ДИВИДЕНДИ

	2014	2013
Хартии од вредност расположливи за продажба	4.043	3.403
	4.043	3.403

7. ИСПРАВКА НА ВРЕДНОСТА НА КРЕДИТИ

	2014	2013
Пласмани во и кредити на банки		
Зголемување на исправката на вредност	66.263	65.286
Ослободување на исправката на вредност	(68.387)	(62.870)
Кредити на и побарувања од комитенти		
Зголемување на исправката на вредност	979.423	1.042.579
Ослободување на исправката на вредност	(142.611)	(863.163)
	834.688	181.832

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРОВИЗИИ И НАДОМЕСТИ

	2014	2013
Приходи од провизии и надомести		
Акредитиви и гаранции	131.582	135.355
Платен промет	587.055	543.379
Комисиски и доверителски активности	6.523	7.088
Кредитирање	200.432	198.735
Брокерски услуги	5.967	2.682
Останати провизии	286.691	248.546
	1.218.250	1.135.785
Расходи за провизии и надомести		
Банкарски услуги	4.553	4.083
Акредитиви и гаранции	140	15.850
Платен промет	122.409	103.937
Останати провизии	170.601	136.290
	297.703	260.160

Банката обезбедува старателски услуги, комисиони услуги, корпоративна администрација, кредитирање, платен промет во земјата и странство, управување со вложувања и советодавни услуги на трети лица, кои ја вклучуваат Банката во донесувањето одлуки за распределба, набавка и продажба во однос на широк опсег на финансиски инструменти. Комисионите средства не се вклучени во овие финансиски извештаи. Некои од овие договори ја инволвираат Банката во прифаќање цели за остварување на референтните нивоа на поврат на средствата кои ги чува за трети лица. Овие услуги создаваат ризик дека Банката може да биде обвинета за лошо управување или за лошо извршување.

9. НЕТО ДОБИВКА / (ЗАГУБА) ОД ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ТРГУВАЊЕ

	2014	2013
Нето приходи од тргување	(5.141)	(11.912)
	(5.141)	(11.912)

Нето приходот од тргување вклучува добивки и загуби од форвард трансакции.

10. ДРУГИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

	2014	2013
Приход од наемнини	22.132	30.443
Посебна резерва за вонбилансна изложеност	29.609	-
Останато	111.830	82.613
	163.571	113.056

11. НЕТО ДОБИВКА / (ЗАГУБА) ОД ВЛОЖУВАЊА ВО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

	2014	2013
Финансиски средства расположливи за продажба	1.403	(752)
	1.403	(752)

12. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

	2014	2013
Плати	441.824	416.303
Придонеси за социјално осигурување	155.692	146.545
Пензиско осигурување:		
– Планови за дефинирани придонеси	8.628	5.411
Регрес за годишен одмор	18.374	17.872
Награди за членови на Управниот одбор, менаџментот и вработените	60.600	46.000
Трошоци за неискористени годишни одмори	1.525	1.525
Други трошоци	21.666	33.693
	708.309	667.349

13. ОПШТИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ТРОШОЦИ

	2014	2013
Трошоци за информатичка технологија и софтвер	30.974	19.544
Одржување, мебел и опрема	100.225	101.331
Маркетинг и односи со јавноста	26.985	23.343
Трошоци за службени патувања	7.782	7.096
Телекомуникациски и поштенски трошоци	31.178	31.508
Други административни трошоци	92.158	73.715
	289.302	256.537

14. АМОРТИЗАЦИЈА

	2014	2013
Амортизација и оштетување на недвижности и опрема	116.155	147.310
Амортизација на софтвер и други нематеријални средства	32.863	33.203
	149.018	180.513

15. ДРУГИ ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ

	2014	2013
Нето капитална добивка/загуба од нематеријални средства, недвижности и опрема и преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	8.406	(281)
Премии за осигурување на депозити	209.669	225.256
Премии за осигурување на средства и друго	18.031	20.093
Расходи/(приходи) по актуарска пресметка	3.494	5.118
Консултантски и ревизорски трошоци	2.438	2.656
Судски трошоци	2.817	2.970
Кирии и закупнини	66.649	65.210
Намалување на вредноста на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	268.397	114.819
Посебна резерва за вонбилансна изложеност	-	16.034
Исправка на вредноста на останата актива	14.803	21.335
Електронско банкарство	20.833	18.415
Трошоци за обезбедување на имот	56.419	47.877
Останато	76.003	65.531
	747.959	605.033

16. НЕТО ДОБИВКИ / (ЗАГУБИ) ОД РЕВАЛОРИЗАЦИЈА НА НЕДВИЖНОСТИ ДАДЕНИ ПОД ЗАКУП

	2014	2013
Нето добивки / (загуби) од ревалоризација на недвижности дадени под закуп	(8.993)	(6.136)
	(8.993)	(6.136)

17. ДАНОК НА ДОБИВКА

	2014	2013
Добивка пред оданочување	522.081	1.065.234
Данок на добивка по даночна стапка 10%	52.208	-
Ефект од:		
Даночно ослободени приходи	(396)	-
Расходи непризнаени за даночни цели	4.473	-
Времена разлика од даночниот режим	22.983	-
Данок на добивка	79.268	-
Одложен данок:		
Кој се однесува на времени разлики	10.531	-
Данок на добивка прикажан во Извештајот за добивка или загуба	89.799	-

Други даночни расходи

	2014		2013	
Данок на непризнаени расходи	-		5.819	
	-		5.819	
	Извештај за финансиска состојба		Извештајот за добивка или загуба	
Одложен данок	2014	2013	2014	2013
Проценка на преземени средства	(11.317)	-	11.317	-
Проценка на недвижности дадени под закуп по објективна вредност	786	-	(786)	-
		-	10.531	-
Одложени даночни (обврски), нето	(10.531)			

Книгите и евиденција на Банката за фискалните години 2011, 2012, 2013 и 2014 година не биле предмет на ревизија од страна на даночните власти. Затоа, даночните обврски на Банката не може да се сметаат за финални, односно одредба за дополнителни даноци и казни, доколку ги има, кои може да се казни во случај на даночна ревизија, не може во оваа фаза, да се утврдат со разумна точност.

18. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И СМЕТКИ ВО НБРМ

	2014	2013
Парични средства во благајна	1.900.306	2.479.425
Сметки кај НБРМ различни од задолжителна резерва	3.139.550	1.432.441
Вклучено во пари и парични еквиваленти (Белешка 39)	5.039.856	3.911.866
Задолжителна резерва во НБРМ	1.888.406	1.841.214
	6.928.262	5.753.080

Банката мора да чува задолжителна резерва во МКД и во девизи кај НБРМ.

Задолжителната резерва во денари во износ од МКД 2.745.597.079 (2013: МКД 2.709.572.822) со состојба на 31 декември 2014 година претставува пропишан процент од просечната месечна состојба на депозити по видување и орочени депозити со доспеаност до 3 месеци и доспеаност над 3 месеци. Ефективната каматна стапка на задолжителната резерва во МКД е 0% (2013: 1%). Задолжителната резерва се чува на жиро сметка на Банката кај НБРМ.

Задолжителната резерва во странска валута на 31 декември 2014 година претставува пропишан процент од просечната месечна состојба на депозити по видување и орочени депозити изразен во евра според средниот девизен курс на денарот кај НБРМ на датумот на билансот на состојба. Каматната стапка на задолжителната резерва во странска валута е 0% (2013: 0,10%). Банката е обврзана да ја префрли сумата во евра од пресметаната задолжителна резерва на сметка на НБРМ.

19. ПЛАСМАНИ ВО И КРЕДИТИ НА БАНКИ

	2014	2013
Пласмани кај други банки	4.812.191	2.869.815
Вклучено во пари и парични еквиваленти (Белешка 39)	4.812.191	2.869.815
Ограничени депозити и пласмани кај други банки со рок на достасаност над 3 месеци	333.782	68.898
Кредити и побарувања од други банки	127.938	123.769
Намалено: исправка на вредноста	(2.752)	(4.726)
	5.271.159	3.057.756
Тековни	5.180.041	2.998.945
Нетековни	91.118	58.811

Движење на исправката на вредност на кредити и побарувања од банки:

	2014		2013	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	161	4.565	79	3.048
(Ослободување)/зголемување на исправка на вредност	(173)	(1.951)	899	1.517
Курсни разлики и други прилагодувања	150	-	(817)	-
На 31 декември	138	2.614	161	4.565

Кредитите и побарувањата од банки и други финансиски институции се со ефективни каматни стапки од 6,00% до 8,50% (2013: 4,79% до 11%) годишно. Пласманите кај странски банки се со ефективни каматни стапки од 0,01% до 2,60% (2013: 0,01% до 2,90%) годишно и пласманите кај домашните банки се со ефективни каматни стапки од 0% до 1,50% (2013: 0% до 2,20%) годишно.

20. КРЕДИТИ НА И ПОБАРУВАЊА ОД КОМИТЕНТИ

	2014	2013
Кредити на физички лица:		
– Пречекорување на сметка	1.021.831	998.316
– Кредитни картици	1.870.610	1.744.554
– Други кредити	12.260.024	11.011.616
– Хипотеки	6.302.606	5.640.330
	21.455.071	19.394.816
Кредити на претпријатија:		
– Големи претпријатија	7.666.637	7.772.033
– Мали и средни претпријатија	15.199.653	13.766.828
	22.866.290	21.538.861
Бруто	44.321.361	40.933.677
Намалено: исправка на вредноста	(5.815.206)	(5.606.296)
Нето	38.506.155	35.327.381
Тековни	14.193.955	12.941.990
Нетековни	24.312.200	22.385.391

Кредитите на и побарувањата од комитенти се со ефективни стапки од 2,11% до 14,00% (2013: 2,05% до 15,18%) годишно.

Исправка на вредност

Движењето на исправката на вредност на кредити на и побарувања од коминтенти по класа се следните:

Кредити на физички лица	2014		2013	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	756.733	342.092	644.018	381.084
(Ослободување)/зголемување на исправка на вредност	(26.671)	29.065	112.887	(38.991)
Курсни разлики и други прилагодувања	156	-	(172)	(1)
Отпишани побарувања	(196)	-	-	-
На 31 декември	730.022	371.157	756.733	342.092

Кредити на претпријатија	2014		2013	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	3.278.429	1.229.042	3.033.115	1.368.922
(Ослободување)/зголемување на исправка на вредност	617.953	216.465	245.411	(139.891)
Курсни разлики и други прилагодувања	129	-	(97)	11
Отпишани побарувања	(627.991)	-	-	-
На 31 декември	3.268.520	1.445.507	3.278.429	1.229.042

21. ВЛОЖУВАЊА ВО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

	2014	2013
Хартии од вредност расположливи за продажба вклучени во парични еквиваленти		
Должнички хартии од вредност – по објективна вредност:		
– Некотирани	2.191.430	4.443.389
Вкупно хартии од вредност расположливи за продажба вклучени во парични еквиваленти (Белешка 39)	2.191.430	4.443.389
Хартии од вредност расположливи за продажба		
Должнички хартии од вредност – по објективна вредност:		
– Котирани	55	72
– Некотирани	8.398.646	7.161.380
Сопственички хартии од вредност – по објективна вредност:		
– Котирани	1.261	1.493
– Некотирани	9.978	11.168
Сопственички хартии од вредност – по набавна вредност:		
– Некотирани	22.943	16.575
Вкупно хартии од вредност расположливи за продажба	10.624.313	11.634.077
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување		
Должнички хартии од вредност – по амортизирана вредност:		
– Котирани	12.849	42.428
Вкупно хартии од вредност кои се чуваат до достасување	12.849	42.428
Вкупно хартии од вредност	10.637.162	11.676.505
Тековни	7.434.562	10.334.640
Нетековни	3.202.600	1.341.865

Котираните хартии од вредност се тргуваат на официјален пазар. Државните и благајничките записи и државните континуирани обврзници кои се тргуваат на меѓубанкарски пазар се некотирани должнички хартии од вредност – по објективна вредност.

Благајничките записи се должнички хартии од вредност издадени од НБРМ со рок на достасување до 28 или 35 дена. Банката добива ефективна каматна стапка од 3,25% (2013: 3,25% до 3,50%) на годишно ниво.

Државните записи се со достасување до 90 дена и над 90 дена, издадени во МКД и МКД со клаузула во евра, и со ефективни каматни стапки од 3,1% до 3,6% (2013: 3,65% до 3,9%).

Државните континуирани обврзници се со рок на доспевање од 2,3,5 и 10 години, издадени во МКД и МКД со клаузула во евра, и со ефективни каматни стапки од 3,00% до 4,00% (2013: 3,8% до 4,35%). Каматата се исплаќа годишно и главнината се исплаќа на доспевање.

Условите за државните обврзници за денационализација расположливи за продажба се следниве:

- Обврзници за денационализација (06) во износ од МКД 55.000 (2013: МКД 72.000), со каматна стапка од 2% (2013: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2008 година
- сè до 1 јуни 2017 година. Вкупниот износ на обврзници расположливи за продажба вклучуваат камата во износ од МКД 1.000 (2013: МКД 1.000).
- Условите за вложувањата во државни обврзници за денационализација кои се чуваат до достасување се следниве:
- Обврзници за денационализација (03) во износ од МКД 0 (2013: МКД 17.804.000), со каматна стапка од 2% (2013: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2005 година сè до 1 јуни 2014 година.
- Обврзници за денационализација (04) во износ од МКД 11.204.000 (2013: МКД 21.928.000), со каматна стапка од 2% (2013: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2006 година сè до 1 јуни 2015 година.
- Обврзници за денационализација (05) во износ од МКД 1.493.000 (2013: МКД 2.188.000), со каматна стапка од 2% (2013: 2%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2007 година сè до 1 јуни 2016 година.
- Вкупниот износ на државни обврзници чувани за продажба вклучува камата во износ од МКД 152.000 (2013: МКД 508.000).

Движењата кај обврзниците можат да бидат сумирани на следниот начин:

	Расположливи за продажба	Чувани до достасување	Вкупно
На 1 јануари 2014	11.634.077	42.428	11.676.505
Зголемувања	43.484.899	2.033	43.486.932
Продажба	(401.542)	-	(401.542)
Достасување	(44.093.240)	(31.612)	(44.124.852)
Добивка/Загуба од промена на објективна вредност	(20)	-	(20)
Оштетување	139	-	139
На 31 декември 2014	10.624.313	12.849	10.637.162
На 1 јануари 2013	9.963.958	88.217	10.052.175
Зголемувања	59.176.692	5.802	59.182.494
Продажба	(4.005.189)	-	(4.005.189)
Достасување	(53.501.523)	(51.591)	(53.553.114)
Добивка/загуба од промена на објективна вредност	139	-	139
На 31 декември 2013	11.634.077	42.428	11.676.505

22. ПРЕЗЕМЕНИ СРЕДСТВА ВРЗ ОСНОВА НА НЕНАПЛАТЕНИ ПОБАРУВАЊА

	2014	2013
Земјиште	17.773	23.086
Градежни објекти	490.070	815.672
Станбени објекти	44.935	3.399
Опрема	77.490	284.348
Останато	5.174	7.996
	635.442	1.134.501

Средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања вклучуваат земјиште, станови, опрема и деловни објекти кои не се користат од страна на Банката во извршувањето на нејзината основна дејност.

Пазарот за одредени видови колатерал во Македонија е во рана фаза на развој. Раководството направи проценка на очекуваниот надоместлив износ нето од трошокот потребен да ги реализира средствата, врз основа на неколку фактори, вклучувајќи независни проценки. Меѓутоа, имајќи го предвид претходното, фактичките реализирани износи можат да бидат различни од направените проценки.

	Сметководствена вредност		Објективна вредност намалена за трошоци при продажба	
	2014	2013	2014	2013
Преземени средства	635.442	1.134.501	635.442	1.134.501

	Преземени средства
На 01 Јануари 2014	1.134.501
Зголемување	66.720
Продажба	(297.382)
Нето добивки/загуби од проценка	(268.397)
На 31 Декември 2014	635.442
На 01 Јануари 2013	858.421
Зголемување	549.790
Продажба	(158.893)
Нето добивки/загуби од проценка	(114.817)
На 31 Декември 2013	1.134.501

23. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА

	2014	2013
Претплати	22.565	16,750
Побарувања од купувачи	223.304	169,701
Останато	145.135	159,216
Пензии платени однапред	524.679	437,032
Намалени: исправка на вредноста	(99.922)	(86,495)
	815.761	696,204
Тековни	815.761	696,204

Движење на исправка на вредност на останати средства

	2014		2013	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	86.495	-	64.316	874
(Ослободување)/зголемување на исправка на вредност	14.803	-	22.209	(874)
Курсни разлики и други прилагодувања	7	-	(4)	-
Отпишани побарувања	(1.383)	-	(26)	-
На 31 декември	99.922	-	86.495	-

24. ВЛОЖУВАЊА ВО ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА
(по методот на главнина)

		2014	2013
Нов Пензиски Фонд		168.848	143.327
		168.848	143.327
		% на учество	
Држава		2014	2013
Нов Пензиски Фонд А.Д Скопје	Република Македонија	49%	49%

Преглед на финансиските информации за придруженото друштво кое е вклучено во сметководствената евиденција по методот на главнина, некорегирано за процентот на сопственоста кој го поседува Банката:

2013	Средства	Обврски	Приходи	Добивка / (Загуба)
Нов пензиски фонд А.Д. Скопје	305.217	12.488	159.913	57.616
Состојба на 31 декември	305.217	12.488	159.913	57.616
2014				
Нов пензиски фонд А.Д. Скопје	373.578	28.516	171.415	52.082
Состојба на 31 декември	373.578	28.516	171.415	52.082

25. ВЛОЖУВАЊЕ ВО НЕДВИЖНОСТИ ДАДЕНИ ПОД ЗАКУП

	2014	2013
Вложување во недвижности дадени под закуп по објективна вредност на 1 јануари	134.842	140.978
Нето загуби / (добивки) од промени од објективна вредност	(8.993)	(6.136)
Вложување во недвижности дадени под закуп по објективна вредност на 31 декември	125.849	134.842

Банката класифицира како вложување во недвижност даден под закуп дел од недвижности, постројки и опрема, кои не се користат од Банката за сопствена употреба. Недвижностите (Земјиште и згради) класифицирани како вложување во недвижности дадени под закуп не се амортизираат и се мерат по објективната вредност. Заклучно со 31 декември 2014 година овие вложувања се евидентирани врз основа на проценка извршена од страна на внатрешен проценител.

Во проценката се применува приходен метод - директна капитализација. Проценката на пазарната вредност на имотот е директно зависна од очекуваниот годишен нето-приход на средствата или приход како резултат од издавањето на имотот под закуп.

Во проценката се користи целокупната документација за имотот, веб-сајтови за понудата и побарувачката на слични недвижности, статистички податоци, информации за продажба и изнајмување на соодветни недвижности од страна на инвеститорите, информации за каматната стапка на благајничките записи и обврзници.

Мерењето на објективната вредност е направено со користење на техника за вреднување при која најниското ниво на влезен параметар кој е значаен за објективно мерење и е директно или индиректно познат (ниво 2).

Опис на методологијата која се користеше и клучните инпути за вреднување на вложување во имот даден под закуп:

Методологија	Инпути	Опсег
Метод на директна капитализација	Стапка на изнајмување Стапка на капитализација	6,5 евра по квадратни метри 7,63%

Зголемувањата (намалувањата) на стапката за изнајмување и стапката на капитализација нема да резултира со значајно пониска (повисока) објективната вредност на вложувањата во имот даден под закуп.

Приходот од наемнина на недвижностите дадени под закуп е МКД 7.184.000 (2013: 7.177.000 МКД).

26. НЕДВИЖНОСТИ И ОПРЕМА

	Земјиште и згради	Мебел и опрема	Инвестиции во тек	Останато	Вкупно
На 31 декември 2012					
Набавна вредност	2.123.675	1.048.992	-	58.002	3.230.669
Акумулирана амортизација	(158.257)	(888.560)	-	(47.806)	(1.094.623)
Нето сметководствена вредност	1.965.418	160.432	-	10.196	2.136.046
На 31 декември 2013					
Почетна сметководствена вредност	1.965.418	160.432	-	10.196	2.136.046
Зголемувања	2.005	71.704	-	292	74.001
Отуѓување и расходување	-	(114)	-	-	(114)
Амортизација за годината	(48.711)	(92.209)	-	(6.390)	(147.310)
Крајна сметководствена вредност	1.918.712	139.813	-	4.098	2.062.623
На 31 декември 2013					
Набавна вредност	2.125.680	1.120.581	-	58.294	3.304.555
Акумулирана амортизација	(206.968)	(980.768)	-	(54.196)	(1.241.932)
Нето сметководствена вредност	1.918.712	139.813	-	4.098	2.062.623
На 31 декември 2014					
Почетна сметководствена вредност	1.918.712	139.813	-	4.098	2.062.623
Зголемувања	1.528	120.181	1.691	1.847	125.247
Пренос	-	698	(698)	-	-
Отуѓување и расходување	(875)	(5)	-	-	(880)
Амортизација за годината	(48.754)	(64.901)	-	(2.500)	(116.155)
Крајна сметководствена вредност	1.870.611	195.786	993	3.445	2.070.835
На 31 декември 2014					
Набавна вредност	2.126.333	1.241.455	993	60.141	3.428.923
Акумулирана амортизација	(255.722)	(1.045.669)	-	(56.696)	(1.358.088)
Нето сметководствена вредност	1.870.611	195.786	993	3.445	2.070.835

На 31 Декември 2014 година Банката нема никаков имот заложен како колатерал (2013: 0).

27. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Софтвер	Други нематеријални средства	Вкупно
На 31 декември 2012			
Набавна вредност	187.598	122.341	309.939
Акумулирана амортизација	(110.781)	(106.878)	(217.659)
Нето сметководствена вредност	76.817	15.463	92.280
На 31 декември 2013			
Почетна сметководствена вредност	76.817	15.463	92.280
Зголемувања	27.802	4.516	32.318
Отуѓување и расходување	(1.673)	-	(1.673)
Амортизација	(23.462)	(9.741)	(33.203)
Крајна сметководствена вредност	79.484	10.238	89.722
На 31 декември 2013			
Набавна вредност	213.727	126.857	340.584
Акумулирана амортизација	(134.243)	(116.619)	(250.862)
Нето сметководствена вредност	79.484	10.238	89.722
На 31 декември 2014			
Почетна сметководствена вредност	79.484	10.238	89.722
Зголемувања	20.305	11.558	31.863
Пренос	(859)	859	-
Амортизација	(26.631)	(6.232)	(32.863)
Крајна сметководствена вредност	72.299	16.423	88.722
На 31 декември 2014			
Набавна вредност	233.173	139.274	372.447
Акумулирана амортизација	(160.874)	(122.851)	(283.725)
Нето сметководствена вредност	72.299	16.423	88.722

28. ДЕПОЗИТИ ОД БАНКИ

	2014	2013
Депозити по видување:		
– Банки и штедилници	589.067	406.040
– Осигурителни друштва	47.810	42.882
– Други финансиски институции	219.637	150.987
Орочени депозити:		
– Банки и штедилници	-	32.768
– Осигурителни друштва	439.867	376.351
– Други финансиски институции	271.494	797.047
Ограничени депозити:		
– Банки и штедилници	9.222	9.227
– Осигурителни друштва	688	300
– Други финансиски институции	5.400	8.208
	1.583.185	1.823.810
Тековни	1.343.333	1.369.380
Нетековни	239.852	454.430

Ефективната каматна стапка на депозитите по видување од банки и финансиски институции е 0,02% (2013: 0,5%) годишно, додека ефективните каматни стапки на орочените депозити се од 0,2 % до 9,5 % (2013: 0,6 % - 9,5 %) годишно.

29. ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ

	2014	2013
Препријатија		
– Тековни / трансакциски сметки	9.124.179	7.574.963
– Орочени депозити	2.889.643	2.593.232
– Ограничени депозити	520.195	614.538
Јавни институции		
– Тековни / трансакциски сметки	136.033	93.104
– Орочени депозити	377	363
– Ограничени депозити	19	-
Население		
– Тековни / трансакциски сметки	9.175.897	7.119.091
– Орочени депозити	27.448.192	25.751.010
– Ограничени депозити	1.873.856	1.849.536
	51.168.391	45.595.837
Тековни	40.054.052	36.677.677
Нетековни	11.114.339	8.918.160

Ефективните каматни стапки на тековните сметки се движат од 0% до 4% (2013: 0% до 4%) годишно, додека ефективните каматни стапки на орочените депозити се движат од 0% до 8,80% (2013: 0% до 11,1%) годишно.

30. ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ

	Каматна стапка (%)	2014	2013
Домашни извори:			
Македонска банка за поддршка и развој (МБПР)	1-5%	1.864.289	2.216.154
Македонска развојна фондација за претпријатијата (МРФП)	4,25%-6,3%	185.186	147.450
Министерство за финансии (МФ)	6m EURLIBOR+0,5%; 0,44-3%	185.365	272.983
Народна банка на Република Македонија (НБРМ)	6m USDLIBOR-0,5%; 0,4035-4%	-	5.962
Странски извори:			
NLB d.d.	1m CHFLIBOR+2,25%; 2,245%	82.859	111.833
International finance corporation (IFC)	6m EURIBOR+4,375%; 4,695%	-	511.575
European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)	6m EURIBOR+3,35%; 3,53%-3,68%	345.105	200.091
EFSE Netherlands BV	6m EURIBOR+4%; 4,3370%	-	124.490
		2.662.804	3.590.538
Тековни		925.689	1.726.233
Нетековни		1.737.115	1.864.305

Кредитите доделени од страна на МБПР, Министерството за финансии (МФ) и МРФП, се обезбедени со меници од НЛБ Тутунска банка. ЕИБ кредитната линија преку МБПР е обезбедена со меници и Меница во форма на Нотарски акт и е заложена во корист на МБПР.

Кредит од Европската Банка за обновa и развој (ЕБРД)

На 16 Април 2014 година, НЛБ Тутунска банка потпиша два дополнителни договори за заем со ЕБРД секој во висина од 3 милиони евра и каматна стапка 6m EURIBOR + 3,50% и тоа: ЕУ/ЕБРД Западен Балкан за финансирање на одржлива енергија II и ЕБРД Западен Балкан за поддршка на приватниот сектор. Целта на договорот за ЕУ/ЕБРД Западен Балкан за финансирање на одржлива енергија II е да се промовираат одредени проекти за енергетска ефикасност, додека договорот од ЕБРД Западен Балкан за поддршка на приватниот сектор планира да ја зајакне конкурентноста на малите и средни претпријатија од приватниот сектор кои се ангажираат во соодветни надградувања.

До крајот на 2014 година, НЛБ Тутунска банка го повлече целиот износ (3.000.000 евра) од Договорот за заем на ЕБРД Западен Балкан за поддршка на приватниот сектор, и повлече 394.000 евра од ЕУ/ЕБРД Западен Балкан за финансирање на одржлива енергија II. Датумот на доспевање на двата договори е 16 април 2019 година.

Кредит од Меѓународна Финансиска Корпорација (МФК)

На 31 Март 2010 година, НЛБ Тутунска банка потпиша договор за заем со МФК во износ од 25 милиони ЕУР. Кредитот беше повлечен во 2 транши како што следи:

- На 04.02.2010 беа повлечени 15 милиони ЕУР;
- На 30.06.2010 беа повлечени 10 милиони ЕУР.

Во јуни 2012 година, имаше зголемување на каматната маргина до 0,245 базични поени (стапката се промени од 6mEURIBOR + 4,13% на 6mEURIBOR + 4,375%). Овој кредит е целосно отплатен на неговото достасување на 15 декември 2014 година.

Кредити од Македонска Банка за Поддршка и Развој (МБПР)

Во текот на 2014 година беа повлечени следните транши од кредитната линија аранжирана преку МБПР со средства од Европска Инвестициона Банка:

- ЕУР 403.500 со 1% годишно каматна стапка од МБПР/ЕИБ (I) револвинг фонд
- ЕУР 1.565.500 со 1% годишно каматна стапка од МБПР/ЕИБ (III) кредитна линија
- ЕУР 5.409.280 со 1% годишно каматна стапка од МБПР/ЕИБ (IV) кредитна линија

Горенаведените транши се со рок на доспевање од 2 до 8 години, во периодот од 15 декември 2015 до 15 октомври 2022 година.

На 31 декември 2014 година, износот на кредити за кои Банката има воспоставено залог на побарувања е 1.438.846.000 МКД.

До крајот на 2014 година вкупните обврски за оваа кредитна линија изнесуваат ЕУР 29.873.221, од кои ЕУР 3.755.920 се очекува да се вратат во 2015 година, ЕУР 3.763.413 во 2016 година, ЕУР 4.586.667 во 2017, ЕУР 1.963.694 во 2018 година, ЕУР 3.901.910 во 2019 година, ЕУР 1.107.308 во 2020 година, ЕУР 8.918.309 во 2021 година и ЕУР 1.876.000 во 2022 година.

Кредити од Македонска Развојна Фондација на Претпријатија (МРФП)

Во текот на 2014 година, Банката повлече неколку транши од оваа кредитната линија од МРФП во вкупен износ од ЕУР 1.946.000, наменети за понатамошно финансирање на микро и мали претпријатија, специфични проекти како и индивидуални претприемачи.

Кредити од Министерството за финансии (МФ) Заеми од Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд (ЗКДФ)

Во текот на 2014 година, Банката повлече неколку транши од кредитната линија ЗКДФ во вкупен износ од ЕУР 556.502, наменет за кредитирање на основни земјоделски производители, агро-преработка на мали и средни претпријатија и агро-извоз на мали и средни претпријатија.

31. ПОСЕБНИ РЕЗЕРВИ ЗА ВОНБИЛАНСНИ СТАВКИ

	2014	2013
На 1 јануари	255.154	238.362
Во билансот на успех (Белешка 10)		
– Дополнителни резерви	46.015	97.797
– Неискористени ослободени износи	(75.624)	(81.763)
Курсни разлики	651	758
На 31 декември	226.196	255.154
Тековни	150.343	190.533
Нетековни	75.853	64.621

32. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ

	Каматна стапка (%)	2014	2013
NLB InterFinanz AG Zurich	3 months CHFLIBOR + 5.5%	1.089.778	1.069.802
EFSE Netherlands BV	6 months EURIBOR+4.2% after 22.09.2013 + 6.3%	751.071	751.608
		1.840.849	1.821.410
Тековни		16.874	17.026
Нетековни		1.823.975	1.804.384

Субординирани кредити од NLB Interfinanz во износ од ЦХФ 21.250.000 беа одобрени со каматна стапка од 3 месечен ЦХФЛИБОР + 3,25% годишно и рок на достасување од 7 години. Во Септември 2010 година, рокот на кредитите беше продолжен за дополнителни 7 години и каматната маргина беше зголемена од 3,25% годишно на 5,5% годишно. Конверзија во капитал е возможна доколку се исполнат одредени услови.

Субординираниот кредит од ЕФСЕ во износ од 12.000.000 ЕУР беше одобрен со каматна стапка 6 месечен ЕУРИБОР + 4,20 % годишно (од 22 септември 2013 година, 6 месечен ЕУРИБОР + 6,30%) со рок на достасување од 10 години. Конверзијата во капитал ќе биде одредена во согласност со условите дадени од Договорот потпишан помеѓу ЕФСЕ и НЛБ Тутунска банка АД.

Од 1-ви јули, 2011 година, EFSE Western Balkan BV се припојува кон EFSE Netherlands BV. EFSE Netherlands BV е подружница во целосна сопственост на EFSE. Затоа, сите права и обврски од Субординираниот Договор за кредит се префрлаат на EFSE Netherlands BV, без никакви дополнителни промени во договорните услови за посебниот Договор за кредит.

За субординираниот кредит од EFSE Netherlands BV постојат конфирмациони писма од страна на НЛБ д.д. Љубљана (soft Letter of Comfort).

33. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	2014	2013
Обврски за дивиденди објавени за исплаќање	5.249	5.343
Временски разграничени обврски	71.127	60.369
Обврски за предвремени уплати	258.953	118.418
Обврски кон добавувачи	31.541	53.478
Обврски по примени аванси	117.078	27.076
Обврски за пресметани награди на членови на Управен одбор, менаџментот и вработените	77.667	64.087
Долгорочни користи за вработените	16.981	14.836
Обврски за неискористени годишни одмори	17.146	15.625
Останато	67.295	41.704
	663.037	400.936

Движење на долгорчните користи за вработените:

	2014	2013
Состојба на 1 јануари	14.836	11.073
Платени користи	(1.349)	(1.355)
Актуарски загуби (Белешка 15)	3.494	5.118
Состојба на 31 декември	16.981	14.836

Во позицијата Обврски за предвремени уплати се вклучени примањата по основ на недоспеани кредити и камати во износ од МКД 235.527.000 (2013: 99.580.000 МКД).

Долгорочните користи за вработените вклучуваат јубилејни награди и отпремнини при одење во пензија.

34. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

А) Гаранции и акредитиви

Банката издава банкарски гаранции и акредитиви во име на своите комитенти со трети страни. Истекувањата на роковите на кои се издадени не се концентрирани во еден период.

Следната табела укажува на договорните износи на преземените обврски на Банката по категории:

	2014	2013
– во МКД	4.257.708	3.376.165
– во странска валута	1.576.792	1.857.732
Акредитиви		
– во странска валута	493.158	599.181
Лимити на сметки и картици	2.393.019	2.381.842
	8.720.677	8.214.920
Намалено: посебна резерва за оштетување	(226.196)	(255.154)
	8.494.481	7.959.766

Овие потенцијални обврски имаат вонбилансен кредитен ризик, бидејќи само надоместоците и исправките за потенцијални загуби се признаваат во билансот на состојба, додека обврските не се исполнат или истечат. Голем број од потенцијалните обврски ќе истечат без да бидат целосно или делумно авансирани. Поради тоа, износите не претставуваат очекуван иден паричен тек.

Б) Судски спорови

Судските спорови се честа појава во банкарскиот сектор, што се должи на природата на бизнисот. Износот на судски спорови против Банката е МКД 2.626.458 илјади. Раководството на Банката очекува позитивен исход, без материјално значајни загуби по овие спорови и затоа Банката не утврдува резервации за загуби од судски спорови на 31 декември 2014 година.

35. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Според Статутот, највисоко тело на Банката е Собранието, кое е составено од сите иматели на регистрираните обични акции на Банката. Свкупната контрола врз Банката е во рацете на неизвршниот одбор на директори („Надзорниот одбор“) кој е назначен од страна на акционерите.

Банката е контролирана од страна на Nova Ljubljanska Banka („NLB“) која поседува 86,97% (2013: 86,97%) од акциите со право на глас.

Во поврзани субјекти се вклучени Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, НЛБ Пензиски фонд Скопје, НЛБ Групацјата, лица со посебни права и одговорности во Банката и нивните поврзани субјекти. Банкарски трансакции се одвиваат со поврзаните субјекти во нормалниот тек на работење. Ова вклучува кредити, депозити и други трансакции.

Обемот на трансакции со поврзаните страни, како и состојбите на крајот на годината се следните:

За годината завршена на 31 декември 2014:

	Матично друштво	Придружени претпријатија	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	522	-	4.281
Приходи од провизии и надомести	2.662	224	1.858
Расходи за камати	(2.208)	(5.498)	(70.322)
Расходи за провизии и надомести	(12.926)	-	(32.310)
Нето добивки / (загуби) од финансиски инструменти чувани за тргување	(1.144)	-	6
Други оперативни приходи	-	31.224	3.669
Други оперативни расходи	3.160	1.428	(22.825)
Биланс на состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	252.342	-	-
Кредити издадени во текот на годината	70.459.645	65	13.963
Кредити отплатени во текот на годината	(70.288.378)	(65)	(13.963)
Состојба на 31 декември	423.609	-	-
Кредити			
Состојба на 1 јануари	-	-	124.279
Кредити издадени во текот на годината	-	1.238	6.971.108
Кредити отплатени во текот на годината	-	(1.238)	(6.966.347)
Состојба на 31 декември	-	-	129.040
Други средства			
Состојба на 1 јануари	(4.187)	11	59
Други средства издадени во текот на годината	7.585	3.222	1.668
Други средства отплатени во текот на годината	(3.336)	(230)	(1.691)
Состојба на 31 декември	62	3.003	36
Депозити			
Состојба на 1 јануари	4.922	112.467	423.801
Депозити примени во текот на годината	5.016	2.077.885	9.007.420
Депозити отплатени во текот на годината	(6.666)	(2.145.519)	(9.100.990)
Состојба на 31 декември	3.272	44.833	330.231
Обврски по кредити			
Состојба на 1 јануари	111.833	-	1.069.802
Кредити настанати во текот на годината	13.197	-	176.400
Кредити отплатени во текот на годината	(42.170)	-	(156.424)
Состојба на 31 декември	82.860	-	1.089.778
Други обврски			
Состојба на 1 јануари	34.576	82.446	(21.149)
Други обврски настанати во текот на годината	200.095	17.527	660.461
Други обврски отплатени во текот на годината	(228.434)	(13.821)	(648.558)
Состојба на 31 декември	6.237	86.152	(9.246)

За годината завршена на 31 декември 2013:

	Матично друштво	Придружени претпријатија	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	367	-	4.661
Приходи од провизии и надомести	3.452	237	2.259
Расходи за камати	(23.592)	(11.263)	(74.470)
Расходи за провизии и надомести	(25.738)	-	(25.831)
Нето добивки / (загуби) од финансиски инструменти чувани за тргување	(13.973)	-	872
Други оперативни приходи	-	34.025	4.336
Други оперативни расходи	(6.095)	939	5.198
Биланс на состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	102.053	-	-
Кредити издадени во текот на годината	83.633.752	39	6.790
Кредити отплатени во текот на годината	(83.483.463)	(39)	(6.790)
Состојба на 31 декември	252.342	-	-
Кредити			
Состојба на 1 јануари	-	-	118.890
Кредити издадени во текот на годината	-	633	4.045.150
Кредити отплатени во текот на годината	-	(633)	(4.039.761)
Состојба на 31 декември	-	-	124.279
Други средства			
Состојба на 1 јануари	428	13	65
Други средства издадени во текот на годината	4.738	239	2.072
Други средства отплатени во текот на годината	(9.353)	(241)	(2.078)
Состојба на 31 декември	(4.187)	11	59
Депозити			
Состојба на 1 јануари	1.302.301	123.284	510.913
Депозити примени во текот на годината	10.904.690	2.194.992	12.650.935
Депозити отплатени во текот на годината	(12.202.069)	(2.205.809)	(12.738.047)
Состојба на 31 декември	4.922	112.467	423.801
Обврски по кредити			
Состојба на 1 јануари	144.414	-	1.085.694
Кредити настанати во текот на годината	34.494	-	320.789
Кредити отплатени во текот на годината	(67.075)	-	(336.681)
Состојба на 31 декември	111.833	-	1.069.802
Други обврски			
Состојба на 1 јануари	9.425	30.977	(3.255)
Други обврски настанати во текот на годината	243.088	59.465	545.886
Други обврски отплатени во текот на годината	(217.937)	(7.996)	(563.780)
Состојба на 31 декември	34.576	82.446	(21.149)

Трансакции со клучниот менаџерски персонал

Вкупните надомести за клучниот менаџерски персонал се следните:

	2014	2013
Извршни директори	25.942	22.821
Неизвршни директори	1.498	1.747
	27.440	24.568

Сите надомести на клучниот менаџерски персонал се краткорочни користи за вработените.

36. КОМИСИОНО РАБОТЕЊЕ

	2014	2013
Претпријатија	13.735.611	11.253.920
Физички лица	20.535	16.144
Останато	10.837.429	8.787.112
	24.593.575	20.057.176

Банката управува со средства во име на трети лица, кои главно се во облик на кредити на различни комитенти. Банката прима приходи од надомести за обезбедување на овие услуги. Комисионите средства не се средства на Банката и не се признаени во билансот на состојба. Банката не е изложена на каков било кредитен ризик поврзан со ваквите пласмани бидејќи таа не ги гарантира овие вложувања.

37. ЗАПИШАН КАПИТАЛ

	Број на акции	Обични акции	Премија на акции	Вкупно
На 1 јануари 2013	854.061	854.061	2.274.484	3.128.545
На 31 декември 2013	854.061	854.061	2.274.484	3.128.545
На 31 декември 2014	854.061	854.061	2.274.484	3.128.545

Запишаниот капитал на Банката се состои од 854.061 обични акции (2013: 854.061 обични акции). Обичните акции имаат номинална вредност од МКД 1.000 (2013: МКД 1.000). Сите издадени акции се платени во целост.

Имателите на обични акции имаат право да примаат дивиденди како што е објавено и имаат право на еден глас по акција на Собранието на акционери на Банката.

Долунаведените акционери имаат повеќе од 5% од издадените акции со право на глас:

	% на акции со право на глас	
	2014	2013
Акционери		
Nova Ljubljanska Banka d.d. – Љубљана	86,97%	86,97%

Nova Ljubljanska Banka d.d. Љубљана поседува 86,97% од вкупниот запишан капитал и право на глас на НЛБ Тутунска Банка АД Скопје.

После датумот на билансот на состојба нема објавени дивиденди.

Законски резерви

Според законската регулатива Банката треба да издвојува, 5% од нето добивката за годината за законска резерва сè додека законската резерва не достигне износ еднаков од една десетина од регистрираната основна главнина. Сè додека не се достигне минималното ниво, законската резерва може да се користи само за покривање на загуби.

Ревалоризациски резерви

Ревалоризациската резерва го вклучува кумулативниот нето ефект од промените во објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба сè до моментот на нивното депризнавање или резервирање.

Движење на ревалоризациските резерви:

	2014	2013
Ревалоризациски резерви на хартии од вредност расположливи за продажба	(4.914)	(3.491)
	(4.914)	(3.491)
	2014	2013
Ревалоризациски резерви од хартии од вредност расположливи за продажба		
На 1 јануари	(3.491)	(4.382)
Нето добивки/(загуби) од промени во објективната вредност (Белешка 21)	(20)	139
Приход во билансот на успех од продажба (Белешка 11)	(1.403)	752
На 31 декември	(4.914)	(3.491)

38. ЗАРАБОТКА ПО АКЦИЈА

Пресметката на заработката по акција на 31 декември 2014 е направена врз основа на нето-добивката за годината која им припаѓа на имателите на обични акции во износ од МКД 432.282 илјади (2013: МКД 1.065.235 илјади) и пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината завршена на 31 декември 2013 од 854,061 акции (2013: 854,061 акции). Пресметката за основната и разводнетата заработка по акција е:

	2014	2013
Нето добивка од основна и разводнета заработка од акција (во илјади денари)	432.282	1.065.235
Пондериран просечен број на акции за основна и разводнета заработка по акција		
Основна заработка по акција (во МКД)	506,15	1.247,26
Разводнета заработка по акција (во МКД)	506,15	1.247,26

Пресметката за пондерираниот просечен број на обични акции за годината што завршува на 31 декември 2013 и 2012 е како што следи:

	2014	2013
Издадени обични акции на 1 јануари	854.061	854.061
Ефект од новоиздадени обични акции	-	-
На 31 декември	854.061	854.061

39. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За цели на изготвување на извештајот за паричните текови, паричните средства како и паричните еквиваленти со доспеаност помала од 3 месеци од денот на стекнување се состојат од следните ставки:

По датумот на извештаите, не се настанати материјални настани, кои имаат влијание врз финансискиот извештај.

	2014	2013
Парични средства и сметки во НБРМ (Белешка 18)	5.039.856	3.911.866
Државни записи (Белешка 21)	2.191.430	4.443.389
Пласмани во и кредити на банки (Белешка 19)	4.812.191	2.869.815
	12.043.477	11.225.070

40. НАСТАНИ ПО ДЕНОТ НА СОСТАВУВАЊЕ НА БИЛАНСОТ

Нема други трансакции кои вклучуваат обични акции или потенцијални обични акции помеѓу датумот на известување и датумот на одобрување на овие финансиски извештаи.

НЛБ Тутунска банка АД Скопје
ул. Мајка Тереза бр. 1, 1000 Скопје
Телефон: 02 / 5 100 601 Факс: 02 / 3105 681
E-mail: kabinetuprava@tb.com.mk
www.nlbtb.com.mk